สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
The Securities and Exchange Commission

คู่มือจัดทำ
แบบแสดงรายการข้อมูล
แบบ 56 - 1 แบบ 69 - 1

คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูล

แบบ 56-1 แบบ 69-1

จัดทำโดย ฝ่ายพัฒนาบริษัท
สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2556 จำนวน 2,500 เล่ม

เอกสารนี้มิใช่คำแนะนำทางกฎหมาย
และมิได้ผูกพันการตีความทางกฎหมายของผู้จัดทำแต่อย่างใด

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
The Securities and Exchange Commission

Together we build
CONFIDENCE
in the captial market

www.sec.or.th

คำแนะนำการใช้ คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูล แบบ 56-1 แบบ 69-1

คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูล แบบ 56-1 แบบ 69-1 ฉบับนี้ (“คู่มือ”) จัดทำขึ้นโดยการรวมแบบ 56-1 คำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบการจัดทำแบบ 56-1 ไว้ด้วยกัน เพื่อเป็นแนวทางให้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนสามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน

ในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ สำนักงานจะแสดงข้อมูล ดังนี้

ตัวอักษรปกติ และเอกสารแนบแสดงถึงข้อกำหนดของแบบ 56-1 ตามประกาศ คณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

ตัวอักษรเอียง และภาคผนวก แสดงถึง คำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบเพิ่มเติม ซึ่งจะมีคำอธิบายเฉพาะหัวข้อที่อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติ หรืออาจต้องการแนวปฏิบัติหรือคำแนะนำที่ช่วยในการจัดทำแบบ 56-1

ทั้งนี้ คำอธิบาย แนวปฏิบัติ คำแนะนำ และตัวอย่างประกอบ เป็นเพียงแนวทางที่ใช้อธิบายเพื่อประกอบความเข้าใจ ส่วนการบังคับใช้ตามกฎหมายเป็นไปตามข้อกำหนดของแบบ 56-1

อนึ่ง เนื่องจากแบบ 56-1 และแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (“แบบ 69-1”) มีข้อกำหนดส่วนใหญ่เหมือนกัน บริษัทที่ออกหลักทรัพย์และที่ปรึกษาทางการเงินจึงสามารถที่จะนำคู่มือฉบับนี้ไปใช้เป็นคู่มือประกอบการจัดทำแบบ 69-1 ด้วย

สารบัญ

หลักการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (“แบบ 56-1”) 5

ส่วนที่ 1 การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ 9
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ 14
3. ปัจจัยความเสี่ยง 19
4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ 21
5. ข้อพิพาททางกฎหมาย 24
6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น 26

ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น 29
8. โครงสร้างการจัดการ 33
9. การกำกับดูแลกิจการ 40
10. ความรับผิดชอบต่อสังคม 48
11. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง 53
12. รายการระหว่างกัน 56

ส่วนที่ 3 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ 61
14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ 63

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล 65

สารบัญ (ต่อ)

เอกสารแนบ

เอกสารแนบ 1	รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท	71
เอกสารแนบ 2	รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย	75
เอกสารแนบ 3	รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance)	76
เอกสารแนบ 4	รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน	77

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1	Checklist สำหรับสอบทานความครบถ้วนของข้อมูลที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) (“Checklist แบบ 56-1”)	81
ภาคผนวก 2	ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจเหมืองแร่	102
ภาคผนวก 3	สรุปเกณฑ์การพิจารณาขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company)	103
ภาคผนวก 4	ตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยง	105
ภาคผนวก 5	แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้สอบบัญชี และตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว	116
ภาคผนวก 6	ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน	120
ภาคผนวก 7	ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ MD&A	131
ภาคผนวก 8	แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A (“Checklist MD&A”)	149
ภาคผนวก 9	ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของบริษัท	151
ภาคผนวก 10	ประเภทและระยะเวลาส่งรายงานการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรา 56	152
ภาคผนวก 11	แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน	155
ภาคผนวก 12	รายงานประจำปี (แบบ 56-2)	167

หลักการจัดทำและเปิดเผยข้อมูล ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (“แบบ 56-1”)

รายงานการเปิดเผยข้อมูลประจำปี ซึ่งได้แก่ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี (แบบ 56-2) กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถศึกษาติดตามข้อมูลที่สำคัญของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทจดทะเบียนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนได้ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการประกอบธุรกิจ การบริหารจัดการ ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ นอกเหนือจากข้อมูลในเชิงตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในงบการเงิน ซึ่งการที่ผู้ลงทุนเข้าใจและมีข้อมูลของบริษัทอย่างเพียงพอตามความเป็นจริงนี้ จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์นั้นเอง ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 ของบริษัทจดทะเบียนไทยในภาพรวมและส่งผลดีต่อตลาดทุนไทยโดยรวม ในการเป็นแหล่งระดมทุนและตลาดทุนของผู้ลงทุน ทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย

ข้อกำหนดในแบบ 56-1 จะเป็นเพียงข้อกำหนดขั้นต่ำที่จะต้องเปิดเผย ซึ่งหากมีข้อมูลอื่นใดที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลนั้นด้วย

นอกจากนี้ ในระหว่างปีหากมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบริษัทที่ออกหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ เช่น มีการควบรวมกิจการ มีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจหลัก ฯลฯ บริษัทต้องจัดทำแบบ 56-1 ระหว่างกาลตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ด้วย เพื่อให้แบบแสดงรายการข้อมูลของบริษัทแสดงข้อมูลธุรกิจที่เป็นปัจจุบัน

อนึ่ง หลักสำคัญในการจัดทำแบบ 56-1 คือ การมีข้อมูลที่มีนัยสำคัญอย่างถูกต้อง เพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน โดยไม่มีข้อมูลหรือข้อความหมายใดที่อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด (misleading) และสะท้อนถึงสถานะและข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

การจัดทำและเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1

ในการจัดทำแบบ 56-1 บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ควรถือปฏิบัติดังนี้

1. ถ้อยคำและข้อความที่ใช้ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง เป็นจริง และส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ก็ต้องอยู่บนหลักความสมเหตุผล ระมัดระวัง ทั้งนี้ ต้องไม่มีถ้อยคำหรือข้อความที่เป็นการกล่าวลอย ๆ อวดอ้าง หรือโฆษณาโดยไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยข้อเท็จจริง
2. การอธิบายข้อมูลต้องทำอย่างกระชับ ไม่ซ้ำซ้อน (โดยอาจใช้วิธีอ้างอิงข้อมูลได้โดยไม่ต้องอธิบายซ้ำ) ไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และไม่มีข้อความอันอาจทำให้ผู้ลงทุนสำคัญผิด ควรสื่อด้วยภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และอาจใช้ตาราง รูปภาพ หรือกราฟ ประกอบการบรรยายตามความเหมาะสม ทั้งนี้ข้อมูลที่เปิดเผยไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดข้อความจริง หรือทำให้บุคคลอื่นสำคัญผิด
3. การจัดพิมพ์ การใช้ตัวอักษร และการจัดบรรทัดควรใช้ขนาดที่พอเหมาะซึ่งทำให้อ่านได้สะดวก
4. การเปิดเผยข้อมูลนี้ ควรผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริษัท ก่อนที่จะส่งให้สำนักงาน

ส่วนที่ 1
การประกอบธุรกิจ

ส่วนที่ 1 การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ

ให้อธิบายภาพรวม ที่มาและลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท หรือกลุ่มบริษัท ซึ่งประกอบด้วยบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม ที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน หรือกำลังจะดำเนินงาน แล้วแต่กรณี โดยให้อธิบายในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย

1.1 วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัทหรือกลุ่มบริษัทในภาพรวม ตามที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด (ถ้ามี) โดยอธิบายเท่าที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจ และใช้เป็นแนวทางในการติดตามทิศทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทในอนาคตต่อไป

1.2 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญ

ให้อธิบายการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอำนาจในการควบคุมบริษัท และลักษณะการประกอบธุรกิจในปีที่ผ่านมาโดยสังเขป ทั้งนี้ หากบริษัท มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การจัดการ หรือการประกอบธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีเหตุการณ์สำคัญอื่น (เช่น การควบรวมกิจการ) ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ให้อธิบายการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวด้วย

1.3 โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท

ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม ให้แสดงข้อมูลต่อไปนี้

- ให้อธิบายนโยบายการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม
- ให้แสดงข้อมูลแผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท โดยให้ระบุสัดส่วนการถือหุ้นและสัดส่วนของสิทธิออกเสียง (ในกรณีที่แตกต่างจากสัดส่วนการถือหุ้น) ไว้ด้วย และในกรณีที่การถือหุ้นในบริษัทย่อยเป็นการตกลงร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจอื่น ให้ระบุชื่อและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ร่วมทุนนั้นด้วย (หากมีบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมจำนวนมาก อาจจัดรวมกันเป็นกลุ่มธุรกิจก็ได้)
- กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และขนาดของบริษัทอื่น โดยเปรียบเทียบกับขนาดของบริษัทตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง[1] ทั้งนี้ หากสัดส่วนดังกล่าวไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ระบุมาตรการและแนวทางแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ด้วย

---

[1] ตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

▶▶ *คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม*

บริษัทควรเน้นการอธิบายภาพรวมการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ผู้ลงทุนทราบภาพรวมการประกอบธุรกิจของบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วม ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันได้อย่างรวดเร็ว และหากบริษัทมีธุรกิจที่จะเริ่มดำเนินการในอนาคตอันใกล้ ก็ควรเปิดเผยไว้ด้วย โดยอาจใช้การบรรยายหรือแผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัทประกอบการอธิบายด้วย นอกจากนี้ หากบริษัทมีพัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจหรือการตัดสินใจของผู้ลงทุน เช่น การเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่ การจัดการ หรือผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การเปลี่ยนแปลงการประกอบธุรกิจ การขยายการประกอบธุรกิจ การเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ ก็ควรอธิบายไว้ด้วย

ตัวอย่างการอธิบาย

บริษัทเริ่มประกอบธุรกิจ.....โดยครอบครัว.....เมื่อปี.....ต่อมาในปี ..... ได้มีบริษัท .....ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจ.....ในประเทศ..... เข้าร่วมถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ.....จึงทำให้ปัจจุบัน บริษัทมีผู้ถือหุ้นหลัก 2 กลุ่มคือ .....และได้ขยายธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันบริษัทมีการประกอบธุรกิจใน .....กลุ่มธุรกิจ คือ กลุ่มธุรกิจ.....กลุ่มธุรกิจ..... และกลุ่มธุรกิจ.....โดยมีการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ดังนี้

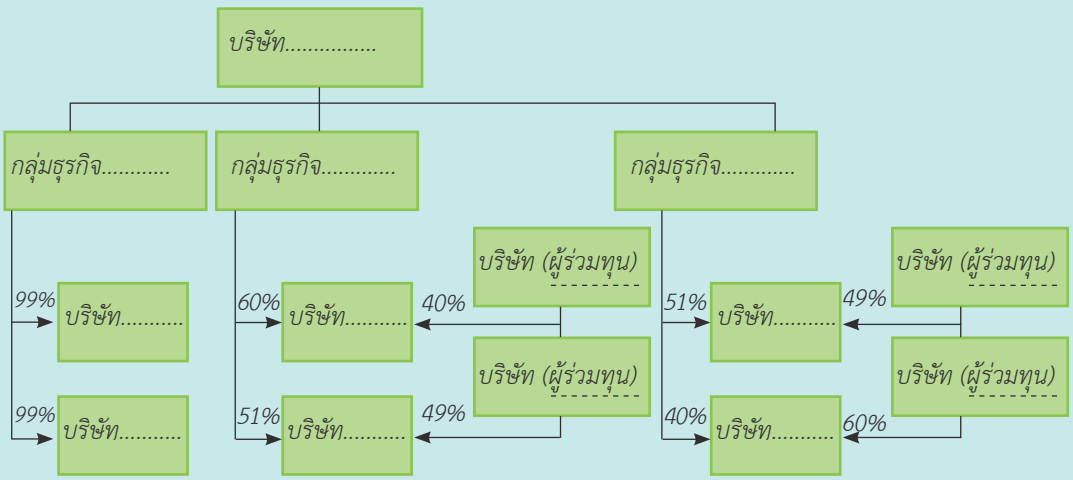

ให้ระบุสัดส่วนการถือหุ้นและสิทธิออกเสียง (กรณีที่แตกต่างกัน) และรายชื่อผู้ถือหุ้นที่ร่วมลงทุนในบริษัทย่อย (และบริษัทร่วม (หากมีข้อมูล)) พร้อมสัดส่วนการถือหุ้นด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูล (กรณี holding company)

บริษัทเป็น holding company ซึ่งมีการลงทุนหลักในบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจ..... และธุรกิจ.....นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนในบริษัทร่วมที่ประกอบธุรกิจ.....โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชื่อบริษัท	*ลักษณะธุรกิจ*	*สัดส่วนการถือหุ้น*
1. ธุรกิจหลัก.....(ระบุ)..... *บริษัท.....* *บริษัท.....*		
1. ธุรกิจอื่น.....(ระบุ)..... *บริษัท.....* *บริษัท.....*		

ทั้งนี้ ให้บริษัทเปิดเผยขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และขนาดของบริษัทอื่น ตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ให้ระบุมาตรการและแนวทางแก้ไขด้วย*

หมายเหตุ

**ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับบริษัท holding company ปรากฏตามภาคผนวก 3*

วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

การเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้ลงทุนมักให้ความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ ทำความเข้าใจทิศทางการดำเนินงานของบริษัท โดยบริษัทสามารถเปิดเผยและอธิบายเท่าที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน โดยจะระบุเป้าหมายที่เป็นตัวเลขไว้หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ หากบริษัทเปิดเผยเป้าหมายในการดำเนินงาน เป้าหมายดังกล่าวต้องผ่านการพิจารณาแล้วว่าอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้ โดยควรระบุกลยุทธ์หรือมาตรการดำเนินงานรองรับตลอดจนแนวทางที่บริษัทจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวไว้ด้วยเพื่อให้ผู้ลงทุนมีความเข้าใจและทราบแนวทางการดำเนินการของบริษัท นอกจากนี้ ควรอธิบายความคืบหน้าและสาเหตุของการไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายดังกล่าวในแบบ 56-1 ของปีต่อ ๆ ไปด้วย (บริษัทอาจจะอธิบายความคืบหน้าและสาเหตุไว้ในส่วนที่ 3 หัวข้อ "การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ" ก็ได้) ไม่ว่าในกรณีใด บริษัทต้องไม่ใช้การเปิดเผยข้อมูลนี้ เพื่อการโฆษณากล่าวอ้างลอย ๆ หรือทำให้สำคัญผิด

1.4 ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่[2]

ในกรณีที่บริษัทหรือกลุ่มบริษัทเป็นบริษัทในเครือ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ และโดยสภาพการดำเนินธุรกิจหลักของบริษัทอาจต้องสัมพันธ์ พึ่งพิง[3] หรือแข่งขันกับธุรกิจอื่นในกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ บริษัทควรอธิบายโครงสร้างหรือสถานภาพนั้น รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกัน โดยควรแสดงแผนภาพโครงสร้างธุรกิจโดยรวมของผู้ถือหุ้นใหญ่เท่าที่ทำได้ด้วย พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและโอกาสหรือความจำเป็นที่ต้องมีการพึ่งพิงหรือสนับสนุนระหว่างกัน รวมทั้งความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัทต่อกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ ในกรณีที่โครงสร้างธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทในกลุ่มมีการแข่งขันกันอย่างมีนัยสำคัญ ควรอธิบายให้ชัดเจนด้วยว่า บริษัทมีกลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นให้ได้รับความเป็นธรรมหรือการบริหารจัดการบริษัทจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของกิจการและผู้ถือหุ้นโดยรวมอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาพรวมการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

*บริษัท**ควร**เปิดเผยหัวข้อนี้ถ้าบริษัทหรือกลุ่มบริษัทเป็นบริษัทในเครือ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ **และ**ธุรกิจหลักของบริษัท**มีความสัมพันธ์**กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์โอกาส และความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจของบริษัทได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ ลักษณะความสัมพันธ์ หรือการพึ่งพิงดังกล่าว เช่น*

- *การทำธุรกิจเดียวกันในภูมิภาคอื่น ๆ หรือธุรกิจที่เกี่ยวเนื่อง ใกล้เคียงกัน*
- *การอาศัยบริษัทในกลุ่มของผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นศูนย์กลางในการจัดหาวัตถุดิบ/บริการขนส่งสินค้า/การจัดหาเงิน (financing) หรือลูกค้าให้แก่บริษัทและบริษัทอื่นในกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่*
- *การใช้วัตถุดิบ การตั้งตัวแทนจำหน่ายสินค้าจากบริษัทในเครือของผู้ถือหุ้นใหญ่ เป็นต้น*

ในกรณีเช่นนี้ บริษัทควรเปิดเผย

1. แผนภาพโครงสร้างธุรกิจโดยรวมของธุรกิจในเครือของผู้ถือหุ้นใหญ่ รวมทั้งสถานะ หรือความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัทในภาพรวมของกลุ่มธุรกิจในเครือของผู้ถือหุ้นใหญ่ด้วย เท่าที่บริษัทมีข้อมูล ในกรณีที่โครงสร้างการถือหุ้นภายในกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่มีความซับซ้อนจนไม่สามารถแสดงแผนภาพโครงสร้าง หรือเกินวิสัยที่บริษัทจะเข้าถึงข้อมูลนั้น บริษัทสามารถใช้การอธิบายความสัมพันธ์ในกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่แทนการแสดงแผนภาพดังกล่าวก็ได้

---

2 ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้ก็ได้ หากเป็นกรณีที่การดำเนินธุรกิจหลักของบริษัท มิได้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอื่นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีความสัมพันธ์กันแต่เพียงครั้งคราวเฉพาะธุรกรรม เช่น ใช้บริการโฆษณา กู้ยืมเงิน เช่าทรัพย์สิน เป็นต้น

3 ตัวอย่างของความสัมพันธ์หรือพึ่งพิง เช่น การให้หรือรับความช่วยเหลือทางการเงิน ทางเทคนิค หรือการจัดหาวัตถุดิบ การใช้ตราสินค้าร่วมกัน เป็นต้น

2. . ลักษณะความสัมพันธ์ เหตุผล ความจำเป็น หรือประโยชน์ของรายการดังกล่าว และหากบริษัทผู้ถือหุ้นเห็นว่า มีการจำกัดขอบเขต/ภูมิภาคในการประกอบธุรกิจของบริษัทไว้ ให้ระบุด้วย ทั้งนี้ บริษัทควรอธิบายนโยบาย หรือกลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นให้ได้รับความเป็นธรรมหรือการบริหารจัดการไว้ด้วย เพื่อให้มั่นใจว่าการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และการดำเนินงานในบริษัทจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของบริษัทเป็นสำคัญ

ตัวอย่างการเปิดเผยความสัมพันธ์กับกลุ่มบริษัทของผู้ถือหุ้นใหญ่

ธุรกิจค้าปลีกของบริษัท เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจในเครือ ABC ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาหารครบวงจร ภายใต้บริษัทที่สำคัญ คือ.....กลุ่มธุรกิจ ABC มีครอบครัว..... เป็นผู้ถือหุ้นหลัก โดยมีโครงสร้างธุรกิจที่สำคัญ ดังนี้

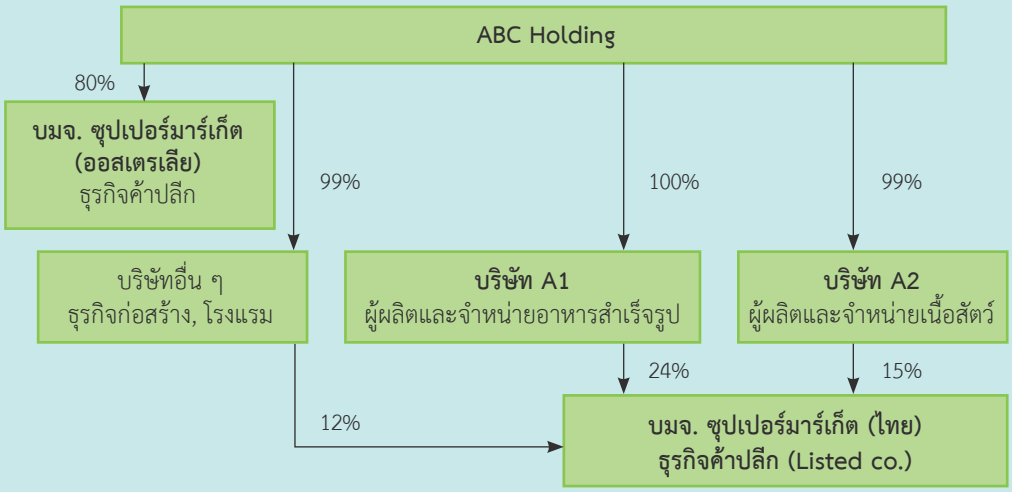

เครือ ABC มีนโยบายให้บริษัทในเครือแต่ละแห่งมีนโยบาย และการบริหารงานของตัวเอง รายได้ของเครือ ABC มาจากรายได้จากการลงทุนในบริษัทประมาณร้อยละ 10 โดยบริษัท A1 และ A2 จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่านบริษัทประมาณ ร้อยละ 5 และร้อยละ 8 ของรายได้ของ A1 และ A2 ตามลำดับ และยอดขายสินค้าจากบริษัทในเครือ ABC คิดเป็นร้อยละ 10 ของยอดจำหน่ายสินค้าทั้งหมดของบริษัท การจำหน่ายสินค้าให้แก่บริษัทในเครือดังกล่าว มีเงื่อนไขไม่แตกต่างจากการจำหน่ายให้กับลูกค้ารายอื่น ที่มีประเภทสินค้าและปริมาณการขายใกล้เคียงกัน

2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ

ในกรณีที่บริษัทมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจมากกว่า 1 สาย หรือ 1 กลุ่ม ให้ระบุสัดส่วนรายได้จากแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ โดยอย่างน้อยให้แสดงสัดส่วนรายได้ของสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่มีมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบกำไรขาดทุนรวมของปีบัญชีล่าสุดตามตาราง ดังนี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่หมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทได้แสดงผลการดำเนินงานของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ไว้ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยการเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานแล้ว อาจอธิบายโครงสร้างรายได้เฉพาะปีล่าสุดก็ได้ (เช่น บริษัทมีรายได้จากการประกอบธุรกิจ A ร้อยละ 65 และธุรกิจ B ร้อยละ 35 พร้อมทั้งอธิบายอ้างอิงถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง)

โครงสร้างรายได้[1]

สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจ	ดำเนินการโดย	% การถือหุ้นของบริษัท	ปี 25.... รายได้[2]	%	ปี 25... รายได้[2]	%	ปี 25.... รายได้[2]	%
สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่ 1 สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่ 2 สายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่ 3 รายได้อื่น[3] (ถ้ามี)								
รวม				100		100		100

1 กรณีที่บริษัทได้ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนเป็นการทั่วไป (Initial public offering) ในช่วง 1 หรือ 2 ปีที่ผ่านมา ให้แสดงตารางโครงสร้างรายได้เฉพาะในช่วง 1 หรือ 2 ปีที่ผ่านมา แล้วแต่กรณี

2 รายได้ ให้รวมถึงส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วมตามวิธีส่วนได้เสียจากการลงทุนด้วย

3 ให้อธิบายลักษณะและสัดส่วนของรายได้อื่น ซึ่งหากรายได้อื่นใดมีสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ (เช่น เกิน 10%) ให้อธิบายแยกออกมาด้วย

▶▶ *คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม*

1. การแบ่งแยกสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจให้เป็นไปตามดุลยพินิจของบริษัท โดยควรคำนึงถึงลักษณะของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ลักษณะของกระบวนการผลิต ประเภทหรือกลุ่มลูกค้า วิธีการจัดจำหน่ายหรือการให้บริการ สภาพแวดล้อมทางกฎหมาย ซึ่งในสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ควรมีปัจจัยดังกล่าวที่คล้ายคลึงกันหรือเกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้ หากสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจใดที่มีปัจจัยบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน แต่มีความเสี่ยงและผลตอบแทนที่แตกต่างกันอย่างเป็นสาระสำคัญ เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์อาหารกระป๋อง เป็นต้น ก็ควรแยกเป็นคนละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ

2. ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อย ให้ใช้รายได้ตามงบการเงินรวมในการแสดงโครงสร้างรายได้

3. ในกรณีที่สายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจใดมีมูลค่ารายได้น้อยกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบการเงินรวม บริษัทสามารถเปิดเผยรวมกับรายได้อื่น โดยอธิบายถึงลักษณะรายได้ จำนวน และสัดส่วนของรายได้ของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวด้วย

4. การแสดงโครงสร้างรายได้ของธุรกิจเฉพาะ

4.1 <u>สถาบันการเงิน</u> : ควรแสดงโครงสร้างรายได้แยกตามรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิ (หลังจากหักค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย) และรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย ทั้งนี้ อาจแสดงโครงสร้างรายได้แยกตามแผนกลยุทธ์ของบริษัท หรือตามกลุ่มลูกค้าธนาคารตามความเหมาะสมประกอบด้วยก็ได้

4.2 <u>บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์</u> : ควรแสดงโครงสร้างรายได้แยกตามประเภทลักษณะธุรกิจ เช่น อสังหาริมทรัพย์เพื่อขาย อสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เช่า และการรับจ้างก่อสร้าง เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีบริษัทที่มีรายได้จากการทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เพื่อขาย บริษัทควรแยกประเภทรายได้ตามลักษณะประเภทของสินค้า (เช่น บ้านเดี่ยว คอนโด เป็นต้น) และหากบริษัทมีรายได้จากการรับจ้างก่อสร้าง บริษัทควรแยกประเภทรายได้ตามลักษณะงานที่รับจ้างก่อสร้าง (เช่น งานภาครัฐ งานภาคเอกชน) ด้วย

5. บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลแยกตามแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจตามแนวทางดังนี้

5.1 ในการอธิบายการประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ ให้อธิบายทีละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ ตามที่มีการแบ่งไว้ในตารางโครงสร้างรายได้ โดยให้อธิบายสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่ 1 ตั้งแต่หัวข้อ (1) ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ (2) การตลาดและภาวะการแข่งขัน (3) การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ และ (4) งานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ ให้เสร็จสิ้นก่อนแล้ว จึงค่อยอธิบายสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่ 2 ภายใต้หัวข้อ (1)-(4) ต่อไป

5.2 ในกรณีที่บริษัทแบ่งแยกสายผลิตภัณฑ์ เนื่องจากมีความเสี่ยงและผลตอบแทนที่แตกต่างกัน แต่มีปัจจัยอื่นตามหัวข้อ ตามข้อ 5.1(2)-(4) ที่เหมือนกัน (เช่น มีกลุ่มลูกค้า หรือใช้ช่องทางการจำหน่ายของแต่ละสายผลิตภัณฑ์เดียวกัน) ให้อธิบายลักษณะผลิตภัณฑ์ทีละสาย แต่อาจอธิบายหัวข้ออื่นตาม 5.1(2)-(4) ของทุกสายผลิตภัณฑ์รวมกันก็ได้

5.3 หากมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจเดียว อาจไม่ต้องแยกหัวข้อนี้ไว้ต่างหาก โดยอาจอธิบายไว้ภายใต้หัวข้อลักษณะการประกอบธุรกิจก็ได้

5.4 หากมียี่ห้อ ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า สิทธิบัตร สัมปทาน หรือใบอนุญาตสำคัญที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ ให้ระบุด้วย

5.5 กรณีบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ : ให้อธิบายลักษณะโครงการที่ดำเนินการอยู่ เช่น ชื่อและที่ตั้งของโครงการ ประเภทโครงการ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จำนวนหน่วย พื้นที่ขาย/ให้เช่า มูลค่าโครงการ ความคืบหน้าในการขาย/การพัฒนาโครงการ

ให้อธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้แยกตามแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ

2.1 ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ

ให้อธิบายลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจลักษณะธุรกิจของบริษัทในปีที่ผ่านมา รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสหรือข้อจำกัดการประกอบธุรกิจ เช่น การได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ สัมปทาน หรือการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น พร้อมทั้งอธิบายลักษณะสิทธิประโยชน์ที่ได้รับด้วย

กรณีบริษัทหรือบริษัทย่อยประกอบธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ให้อธิบายลักษณะ**โครงการที่มีนัยสำคัญ**ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันในแต่ละโครงการ เช่น ชื่อและที่ตั้งโครงการ ประเภทโครงการ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จำนวนหน่วย พื้นที่ขาย/เช่า มูลค่าโครงการ ความคืบหน้าการขาย ความคืบหน้าการพัฒนาโครงการ

2.2 การตลาดและการแข่งขัน

(ก) ให้อธิบายนโยบายการตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สำคัญในปีที่ผ่านมาซึ่งอาจอธิบายในเชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภาพรวม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นข้อมูลเชิงตัวเลข ลักษณะลูกค้า กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การจำหน่ายและช่องทางการจำหน่าย หากมีการส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ให้ระบุสัดส่วนการจำหน่ายในประเทศต่อการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ชื่อประเทศหรือกลุ่มประเทศที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วย

(ข) ให้อธิบายสภาพการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา และแนวโน้มภาวะอุตสาหกรรมและสภาพการแข่งขันในอนาคต เช่น จำนวนคู่แข่งโดยประมาณ ขนาดของบริษัทเมื่อเทียบกับคู่แข่ง สถานภาพและศักยภาพในการแข่งขันของบริษัท ชื่อคู่แข่ง (โดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเปิดเผย เว้นแต่ในกรณีที่ในอุตสาหกรรมนี้มีคู่แข่งเพียงรายเดียว หรือน้อยรายที่เป็นผู้นำตลาด) เป็นต้น

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

1. นโยบายการแข่งขัน และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของบริษัท ควรอธิบาย

1.1 กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ควรอธิบายตลาดหลัก เช่น บริษัทเน้นการแข่งขันในตลาดสินค้าคุณภาพสูง สำหรับลูกค้าระดับบน ซึ่งมีคู่แข่งน้อยราย ส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศ เป็นต้น ในกรณีเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลูกค้าเฉพาะกลุ่ม ควรอธิบายลักษณะลูกค้า ความสัมพันธ์ และระยะเวลาที่ติดต่อกับลูกค้าด้วย โดยอาจไม่ต้องระบุชื่อ ทั้งนี้ ควรเน้นอธิบายลูกค้ารายใหญ่ (เช่น มากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม) แต่หากสัดส่วนของลูกค้ารายใดมีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ (เช่น มากกว่าร้อยละ 30 ของรายได้รวมดังกล่าว) ให้เปิดเผยไว้เป็น ปัจจัยความเสี่ยงด้วย

1.2 ในกรณีที่บริษัทแต่งตั้งให้บุคคลใดเป็นผู้จัดจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว ให้ระบุไว้ด้วย พร้อมชื่อบุคคลดังกล่าว และสาระสำคัญของสัญญาแต่งตั้งด้วย เช่น จำนวนปี การกำหนดผลตอบแทน เป็นต้น

2. ภาวะการตลาดและการแข่งขัน

2.1 ให้อธิบายในภาพรวมที่จะทำให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจ โดยอาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลในเรื่อง ส่วนแบ่งตลาดของคู่แข่ง โอกาสและอุปสรรคในอุตสาหกรรม และปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรม (key success factor) แต่ควรอธิบายภาพกว้างเกี่ยวกับอุปสงค์ อุปทาน การมีสินค้าทดแทน ปัจจัยที่กระทบต่ออัตราการเติบโตของอุตสาหกรรม เป็นต้น (โดยอาจยกตัวเลขประกอบด้วยก็ได้ เช่น การบริโภคหรือการส่งออก เท่ากับ.....ล้านบาท ในปี .....เพิ่มขึ้นเป็น.....ล้านบาท ในปี .....เป็นต้น)

2.2 ควรอธิบายภาวะการตลาดและการแข่งขันข้างต้นของตลาดย่อย (market segment) ที่บริษัทแข่งขันอยู่ โดยอธิบายลักษณะการแบ่งตลาดย่อยนั้นด้วยก็ได้

2.3 การประมาณจำนวนคู่แข่ง หรือการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของบริษัท ควรเลือกเฉพาะคู่แข่งที่อยู่ในตลาดเดียวกันกับบริษัท

2.3 การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ

(ก) ให้อธิบายลักษณะการจัดให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในปีที่ผ่านมา เช่น การผลิต (จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตรวม) การจัดหาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย จำนวนผู้จำหน่ายวัตถุดิบ รวมทั้งสัดส่วนการซื้อวัตถุดิบในประเทศและต่างประเทศ (ในกรณีเป็นสถาบันการเงิน ให้อธิบายในเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุน และการให้กู้ยืม)

(ข) หากกระบวนการผลิตหรือการกำจัดวัตถุดิบเหลือใช้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้อธิบายการดำเนินการของบริษัทเพื่อลดผลกระทบในเรื่องดังกล่าว และระบุว่าผลการปฏิบัติจริงในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ หากมีข้อพิพาทหรือถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้ระบุด้วย พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการแก้ไขข้อพิพาทดังกล่าว

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

1. กรณีบริษัทผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย : ควรระบุจำนวนโรงงาน กำลังการผลิตรวม และนโยบายการผลิตที่สำคัญ (เช่น เป็นไปตามคำสั่งซื้อของลูกค้า เป็นไปตามนโยบายของบริษัทแม่ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่ายให้บริษัท เป็นต้น) โดยอาจไม่จำเป็นต้องอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิต แต่ควรแสดงกำลังการผลิต อัตราการใช้กำลังการผลิต

2. การจัดหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต/การให้บริการ ควรอธิบายข้อมูลดังนี้

(1) อธิบายเฉพาะวัตถุดิบที่สำคัญต่อการผลิต (เช่น มีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับต้นทุนรวม หรือเป็นวัตถุดิบที่มีความจำเป็นต่อการผลิตมาก และมีผู้ขายน้อยรายหรืออาจมีปัญหาการขาดแคลนในอนาคตได้) โดยให้อธิบายถึงสภาพทั่วไปของวัตถุดิบ เช่น แหล่งที่มาวัตถุดิบ ความยากง่ายในการจัดหาวัตถุดิบ จำนวนผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ประเทศที่สั่งซื้อวัตถุดิบ เป็นต้น

(2) ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ ควรอธิบายลักษณะผู้จัดจำหน่ายที่สำคัญ (เช่น มากกว่าร้อยละ 10 ของยอดซื้อรวมตามงบการเงินรวม) ความสัมพันธ์ หรือระยะเวลาที่ติดต่อ โดยไม่จำเป็นต้องระบุชื่อก็ได้ ทั้งนี้ หากบริษัทต้องพึ่งพิงการจัดจำหน่ายจากผู้จำหน่ายรายใด หรือมียอดซื้อมากกว่าร้อยละ 30 ของยอดซื้อรวม) ให้เปิดเผยไว้ในหัวข้อปัจจัยความเสี่ยงด้วย นอกจากนี้ หากบริษัททำสัญญากับผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบสำคัญ ให้สรุปสาระสำคัญของสัญญา เช่น อายุและเงื่อนไขสำคัญที่จะกระทบความเสี่ยงในการได้มาซึ่งวัตถุดิบนั้นด้วย

(3) วัตถุดิบที่มีลักษณะเป็น commodity ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงราคารวดเร็วหรือรุนแรง หรืออาจมีปัญหาจากการขาดแคลนวัตถุดิบ ให้เปิดเผยไว้ในหัวข้อปัจจัยความเสี่ยงด้วย

3. กรณีธุรกิจสถาบันการเงิน

(1) อาจอธิบายนโยบายการบริหารจัดการเงินทุนไว้ด้วยกัน ทั้งด้านการจัดหาเงินทุน การให้กู้ยืมและการลงทุน ตลอดจนนโยบายการบริหารความเสี่ยง และการดำรงเงินกองทุนไว้ด้วย

(2) หากมีนโยบายเน้นการจัดหาเงินทุน การให้กู้ยืม หรือการลงทุน ในธุรกิจใด หรือลูกค้ากลุ่มใด หรือมีการพึ่งพิงกลุ่มบุคคลใด (เช่น การค้ำประกัน / ฐานลูกค้า / แหล่งเงินทุน จากธนาคารแม่ในต่างประเทศ) ให้อธิบายด้วย

2.4 งานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ (เฉพาะกรณีที่การประกอบธุรกิจมีลักษณะเป็นโครงการหรือชิ้นงาน ซึ่งแต่ละโครงการหรือชิ้นงานมีมูลค่าสูง และใช้เวลานานในการส่งมอบงาน เช่น ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจต่อเรือ เป็นต้น)

ให้แสดงมูลค่างานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ ณ วันหลังสุดที่เป็นไปได้ หากเป็นโครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของรายได้รวมตามงบการเงินรวมของปีบัญชีล่าสุด ให้ระบุเป็นรายชิ้น ที่คาดว่าจะส่งมอบในแต่ละช่วงเวลา

<u>หมายเหตุ</u> ในเรื่องการระบุชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่าย (supplier) ที่มีสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 30 ของรายได้รวมในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเดิมกำหนดให้เป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยนั้น ตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้ไม่บังคับให้ต้องระบุชื่อ แต่หากบริษัทมีการพึ่งพิงลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายรายใดที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ก็ให้เปิดเผยเป็นปัจจัยความเสี่ยง โดยหากมีสัดส่วนเกินร้อยละ 30 ของรายได้รวมหรือยอดซื้อรวม ตามแต่กรณี ตามงบการเงินรวม ก็ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์และประเภทของสินค้าที่ซื้อขาย อย่างไรก็ดี หากบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ก็ให้ระบุชื่อดังกล่าวไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีด้วย เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลเท่าเทียมกันด้วย

3. ปัจจัยความเสี่ยง

ให้ระบุปัจจัยที่บริษัทเห็นว่า เป็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ ซึ่งรวมถึง

- ความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท ให้ระบุและอธิบายปัจจัยที่ฝ่ายจัดการเห็นว่า อาจทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจ การดำเนินงาน ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน หรือความดำรงอยู่ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท
- ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์ ให้ระบุและอธิบายความเสี่ยงที่อาจทำให้ผู้ถือหลักทรัพย์ไม่ได้รับผลตอบแทนหรือสิทธิที่ควรจะได้รับหรือสูญเสียเงินลงทุนทั้งจำนวนหรือบางส่วน

ในการเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงข้างต้น ให้ระบุเฉพาะปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อบริษัท กลุ่มบริษัท หรือผู้ถือหลักทรัพย์โดยตรง ไม่ใช่ความเสี่ยงสำหรับการประกอบธุรกิจหรือการลงทุนทั่วไป โดยให้อธิบายถึงลักษณะความเสี่ยง เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุของความเสี่ยง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (ถ้าประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ให้ระบุด้วย) แนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยงดังกล่าว นอกจากนี้ หากบริษัทมีมาตรการรองรับไว้เป็นการเฉพาะและสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญแล้ว บริษัทอาจอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้

▶▶ ***<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>***

การเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงนี้ เป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้ลงทุนในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุน และช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้บริษัทเองด้วย เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของทุกบริษัทย่อมมีความเสี่ยงที่แตกต่างกัน และในความเสี่ยงเดียวกัน แต่ละบริษัทก็ยังได้รับผลกระทบแตกต่างกัน ขึ้นกับข้อเท็จจริง นโยบายและลักษณะการประกอบธุรกิจเฉพาะของแต่ละบริษัท การที่บริษัทสามารถระบุประเด็นที่เป็นความเสี่ยงสำคัญได้ชัดเจน จึงช่วยให้ผู้ลงทุนมั่นใจได้ระดับหนึ่งว่า บริษัทรับทราบความเสี่ยงนั้น และหากมีมาตรการบริหารจัดการที่เพียงพอด้วยก็จะทำให้เชื่อมั่นในการบริหารจัดการมากขึ้น หรือแม้จะเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถบริหารจัดการได้ การเปิดเผยความเสี่ยงนั้นก็จะทำให้ผู้ลงทุนตัดสินใจโดยรู้ และช่วยคุ้มครองฝ่ายบริหารจากการถูกฟ้องร้องได้ด้วย

ในการเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงนี้ บริษัทควรคำนึงถึงแนวทางดังต่อไปนี้ด้วย

1. ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการดำเนินธุรกิจ ควรเป็นการวิเคราะห์โดยคำนึงถึง เป้าหมาย นโยบาย กลยุทธ์ ลักษณะการดำเนินงานของบริษัทเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงดังกล่าว <u>ไม่ควร</u>มีลักษณะเป็นข้อเท็จจริงทั่วไป เช่น ผลการดำเนินธุรกิจของบริษัทอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามภาวะเศรษฐกิจ แต่<u>ควร</u>เปิดเผยในลักษณะการวิเคราะห์ที่ชัดเจนขึ้น เช่น รายได้หลักของบริษัทมาจากการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เพื่อขายแก่ลูกค้าระดับกลางซึ่งกำลังซื้อของลูกค้าส่วนนี้อาจถูกกระทบอย่างมากจากการที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและอัตราส่วนสินเชื่อต่อรายได้ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน ดังนั้น อัตราการเติบโตของยอดขายบ้านจึงอาจมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจดังกล่าว อย่างไรก็ดี บริษัทมีนโยบายที่จะลดความเสี่ยงนี้ด้วยการ.....และกระจายธุรกิจไปยัง.....เป็นต้น

2. โดยที่การประกอบธุรกิจที่จะดำรงอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง (sustainability) ต้องพึ่งพิงการอยู่รอดของคู่ค้า ลูกค้า และผู้ที่เกี่ยวข้อง (stakeholders) อื่น ๆ ใน value chain ของบริษัท นอกจากนี้ในการผลิตสินค้าหรือบริการของบริษัทก็อาจขึ้นกับสภาพแวดล้อม หรือมีผลกระทบด้านสภาพแวดล้อมได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้น ในการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงจึงควรคำนึงถึง ปัจจัยความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง (stakeholders) ของบริษัทใน value chain ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของบริษัทอีกทอดหนึ่งด้วย

3. บริษัทควรเปิดเผยเฉพาะปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญ โดยควรอธิบายเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงก่อน (ปัจจัยที่มีโอกาสเป็นไปได้สูง และหากเกิดแล้วมีผลกระทบมาก) หากเป็นไปได้ควรระบุการประเมินผลกระทบที่เป็นตัวเลขไว้ด้วย และหากมีมาตรการบริหารความเสี่ยง หรือมาตรการรองรับที่สามารถลดความเสี่ยงได้ บริษัทควรอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วย

ทั้งนี้ สามารถศึกษาตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยงได้เพิ่มเติมในภาคผนวก 4

4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

4.1 ให้อธิบายลักษณะสำคัญของทรัพย์สินถาวรหลักที่บริษัทและบริษัทย่อยใช้ในการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นหรือไม่ (เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน เครื่องจักร โดยอาจแสดงยอดรวมของทรัพย์สินประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน โดยไม่ต้องแยกแสดงเป็นเครื่องจักรแต่ละเครื่อง และไม่จำเป็นต้องแยกแสดงเป็นรายบริษัท) ลักษณะกรรมสิทธิ์ และหากมีการทำสัญญาเช่าทรัพย์สินระยะยาว ให้สรุปสาระสำคัญของสัญญาด้วย (เฉพาะในเรื่องระยะเวลาการเช่าที่เหลือ เงื่อนไขสำคัญ และหน้าที่หรือภาระผูกพันของบริษัทตามสัญญานั้น (ถ้ามี)) ทั้งนี้ หากมีการใช้ทรัพย์สินใดเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงิน ให้ระบุวงเงินของภาระหลักประกันของทรัพย์สินนั้นด้วย

ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่สำคัญในการประกอบธุรกิจ เช่น สิทธิบัตร สัมปทาน ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า ให้อธิบายลักษณะสำคัญ เงื่อนไข รวมทั้งผลต่อการดำเนินธุรกิจและอายุสิทธิดังกล่าวด้วย

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

1. กรณีบริษัทผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย *: ควรอธิบายลักษณะทรัพย์สินที่สำคัญที่ใช้ประกอบธุรกิจหลัก เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน เครื่องจักร เป็นต้น เช่น*

ประเภท/ ลักษณะทรัพย์สิน	*ลักษณะกรรมสิทธิ์*	*มูลค่า (ลบ.)*	*ภาระผูกพัน*
1. ที่ดิน 2 แปลง ที่ตั้ง....รวมเนื้อที่.....ไร่	*บริษัทเป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ติดจำนองกับสถาบันการเงินมูลค่า xxx ล้านบาท*
2. อาคารสำนักงาน 2 ชั้น ที่ตั้ง.....	*บริษัทเป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*
3. โรงงาน 2 แห่ง สำหรับธุรกิจ/ผลิต .....ที่ตั้ง.....	*บริษัทย่อย คือ..... เป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*
4. . โรงงาน 1 แห่ง สำหรับธุรกิจ/ผลิต .....ที่ตั้ง.....	*บริษัทย่อย คือ..... เป็นเจ้าของ*	*xxx*	*ไม่มีภาระผูกพัน*
5. เครื่องจักร ประเภท..... จำนวน.....ชุด	*ทำสัญญาเช่า ระยะยาว 5 ปี*	*xxx*	-

ทั้งนี้ หากบริษัทและบริษัทย่อยอยู่ระหว่างลงทุนเพิ่มเติมในโครงการสำคัญ ก็ควรระบุไว้ด้วย

2. กรณีบริษัทประกอบธุรกิจเหมืองแร่ : *นอกจากอธิบายสินทรัพย์ตามกรณีแรกแล้วให้ระบุจำนวนเหมืองแร่ที่ได้รับสัมปทาน ที่ตั้ง พร้อมทั้งแสดงปริมาณสำรองของเหมืองแร่แต่ละประเภทที่ประเมินโดยหน่วยงานราชการ และให้สรุปลักษณะสำคัญของสัมปทาน เช่น อายุสิทธิของสัมปทาน นอกจากนี้ สามารถใช้แนวทางการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจเหมืองแร่ในภาคผนวก 2 ประกอบการเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วนด้วย*

3. กรณีบริษัทประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ : *ควรแสดงสินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขายแยกเป็นแต่ละโครงการ โดยระบุถึงกรรมสิทธิ์ และราคาประเมินโดยผู้ประเมินราคาที่อยู่ในบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ส่วนการวิเคราะห์คุณภาพลูกหนี้ และนโยบายการรับรู้รายได้ และการวิเคราะห์ความเพียงพอและเหมาะสมของทรัพย์สินดังกล่าว ให้อธิบายไว้ในหัวข้อการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ*

4. กรณีที่บริษัทเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าสำคัญ ลิขสิทธิ์ หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น *ให้เปิดเผยด้วย เช่น*

รูปแบบ เครื่องหมาย/ ลิขสิทธิ์	*ชื่อเจ้าของ*	*ประเภทสินค้า/ บริการ*	*เลขทะเบียน/ ประเทศที่ จดทะเบียน*	*ระยะเวลา คุ้มครอง*
1. เครื่องหมาย การค้า (ระบุ).....				
2. ลิขสิทธิ์ (ระบุ).....				
3.				

ทั้งนี้ หากบริษัทและบริษัทย่อยมีเครื่องหมายการค้าเป็นจำนวนมาก บริษัทสามารถสรุปจำนวนเครื่องหมายการค้าทั้งหมด และลักษณะสำคัญของเครื่องหมายการค้า โดยแสดงเฉพาะเครื่องหมายการค้าที่มีความสำคัญต่อบริษัทและบริษัทย่อยที่ใช้ในการประกอบธุรกิจก็ได้

5. ในกรณีที่การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย พึ่งพิงบนสัญญาสำคัญ เช่น สัญญาสัมปทาน Franchise agreement ให้สรุปสาระสำคัญและเปิดเผยเงื่อนไขสำคัญด้วย (เว้นแต่จะได้เปิดเผยไว้ในหัวข้ออื่นแล้ว)

4.2 ให้อธิบายนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (เช่น ธุรกิจที่บริษัทจะลงทุน)

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

นโยบายการลงทุน : ควรอธิบายนโยบายการลงทุนและการบริหารงานในบริษัทย่อย และบริษัทร่วม โดยไม่ต้องเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลของบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่ซ้ำซ้อนกับการเปิดเผยในส่วนอื่น ๆ หรืองบการเงิน

ตัวอย่างการเปิดเผยนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

บริษัทมีนโยบาย/มุ่งเน้นการลงทุนในธุรกิจ.....เนื่องจาก.....โดยเป็นการลงทุนในสัดส่วนที่มากพอให้บริษัทเข้าร่วมบริหารจัดการและกำหนดแนวทางของธุรกิจดังกล่าวได้ นอกจากบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว บริษัทมี/ไม่มีนโยบายที่จะลงทุนเพิ่มเติมใน.....

4.3 ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมินทรัพย์สิน เช่น บริษัทมีการปรับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ อันเป็นผลให้มีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สิน หรือมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีการประเมินราคาและราคาประเมิน พร้อมทั้งแนบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินราคาทรัพย์สินดังกล่าวตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบ 4 ด้วย

5. ข้อพิพาททางกฎหมาย

ให้อธิบายโดยสังเขปถึงข้อพิพาททางกฎหมาย ซึ่งบริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี โดยที่คดีหรือข้อพิพาทยังไม่สิ้นสุด ทั้งนี้ ให้อธิบายเฉพาะ (1) คดีที่อาจมีผลกระทบด้านลบต่อสินทรัพย์ของบริษัทหรือบริษัทย่อยที่มีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 5 ของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นปีบัญชีล่าสุด ทั้งนี้ กรณีที่ส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ ให้อธิบายเฉพาะคดีที่มีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 10 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ณ วันสิ้นปีบัญชีล่าสุด (2) คดีที่กระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่สามารถประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ และ (3) คดีที่มิได้เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติของบริษัทหรือบริษัทย่อย โดยไม่ต้องอธิบายคดีที่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจปกติ เช่น การฟ้องบังคับชำระหนี้จากลูกค้าในกรณีที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์เป็นสถาบันการเงิน เป็นต้น

ในการอธิบายข้อพิจารณาข้างต้น ให้ระบุถึงศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความ และมูลคดี และความคืบหน้าของคดี และให้ระบุกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นคู่ความกับบริษัทด้วย

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคดีหรือข้อพิพาทที่ยังไม่สิ้นสุด ซึ่งบริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี ควรพิจารณาดังนี้

1. คดีที่ควรเปิดเผย :

(1) เป็นคดีที่จะมีผลกระทบทางด้านลบ หมายถึงคดีที่บริษัทเป็นจำเลยที่ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย โดยไม่รวมถึงคดีที่บริษัทเป็นโจทก์

(2) คดีที่กระทบต่อการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่สามารถประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ เช่น กรณีบริษัทดำเนินธุรกิจประเภทโรงแรม และมีที่ดินแปลงหนึ่งอยู่ติดชายหาด ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างถูกฟ้องร้องจากหน่วยงานทางการว่าเป็นที่สาธารณะ ที่ดินที่มีข้อพิพาทเป็นที่ตั้งของห้องพัก.....ห้อง คิดเป็นร้อยละ.....ของห้องพักทั้งหมด ดังนั้น หากบริษัทแพ้คดีจะทำให้มีผลต่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

(3) คดีที่มิได้เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติของธุรกิจ เช่น บริษัทประกันภัยไม่จำเป็นต้องเปิดเผยในกรณีที่บริษัทถูกเรียกให้ชำระค่าเสียหายตามกรมธรรม์ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานตามปกติของธุรกิจประกันภัยอยู่แล้ว (เว้นแต่เป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อธุรกิจมาก และเป็นข้อพิพาทที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

(4) คดีหรือข้อพิพาทที่บริษัทถูกฟ้องร้องภายหลังวันสิ้นงวดบัญชี แต่ก่อนส่งแบบ 56-1 ที่เป็นคดีที่มีผลกระทบต่อบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

2. ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย :

บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของคดีหรือข้อพิพาทดังกล่าว เช่น ศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความ (หากเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุด้วย) มูลคดี และความคืบหน้าของคดี ทั้งนี้ บริษัทอาจจะประเมินผลกระทบในด้านลบว่า หากบริษัทแพ้คดี ความเสียหายดังกล่าวจะมีผลต่อผลการดำเนินงานหรือการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างไรด้วย

6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

6.1 ข้อมูลทั่วไป

ให้เปิดเผยข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ เลขทะเบียนบริษัท โทรศัพท์ โทรสาร Home Page (ถ้ามี) จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท

(2) ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ โทรศัพท์ โทรสาร จำนวนและ ชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลที่บริษัทถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของจำนวนหุ้น ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

(3) ชื่อ สถานที่ตั้ง โทรศัพท์ โทรสารของบุคคลอ้างอิงอื่น ๆ เช่น นายทะเบียนหลักทรัพย์ ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาหรือผู้จัดการภายใต้สัญญาการจัดการ

6.2 ข้อมูลสำคัญอื่น

ให้ระบุข้อมูลอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ หากบริษัทเห็นว่า มีข้อมูลอื่นที่จำเป็นซึ่งเป็นประโยชน์หรืออาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ หรือเพื่อความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ลงทุนทุกกลุ่ม โดยบริษัทยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลให้ถูกต้อง และไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

ส่วนที่ 2
การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

ส่วนที่ 2 | การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น

7.1 จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว

(1) บริษัทมีทุนจดทะเบียน_____ล้านบาท เรียกชำระแล้ว_____ล้านบาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญ_____หุ้น หุ้นบุริมสิทธิ_____หุ้น (ถ้ามี) มูลค่าหุ้นละ_____บาท

ในกรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์ไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อื่น ให้ระบุ ชื่อตลาดหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนนั้นด้วย

(2) ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นประเภทอื่นที่มีสิทธิหรือเงื่อนไขแตกต่างจากหุ้นสามัญ เช่น หุ้นบุริมสิทธิ ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ เช่น จำนวน มูลค่า และสิทธิและเงื่อนไขที่แตกต่างจากหุ้นสามัญ เป็นต้น

7.2 ผู้ถือหุ้น

(1) รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

ให้ระบุรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งจำนวนหุ้นที่ถือและสัดส่วนการถือหุ้นล่าสุด ทั้งนี้ ให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ถือหุ้นที่อยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุมเดียวกันเป็นกลุ่มเดียวกัน

(ก) กลุ่มผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก

(ข) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ (เช่น มีการส่งบุคคลเข้าเป็นกรรมการที่มีอำนาจจัดการ (authorized director))

ในกรณีที่รายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นที่ปรากฏดังกล่าวข้างต้นยังไม่แสดงถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง เช่น รายชื่อผู้ถือหุ้นที่แสดงไว้เป็น holding company หรือ nominee account ให้ระบุชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง รวมทั้งธุรกิจหลักของบุคคลดังกล่าวด้วย เว้นแต่จะมีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจทราบผู้ถือหุ้นที่แท้จริงได้

(2) ในกรณีที่บริษัทมีการประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงข้อมูลผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน (1) ด้วย

(3) ข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นใหญ่ (shareholders' agreement)

ในกรณีที่กลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่มีข้อตกลงระหว่างกัน ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท โดยข้อตกลงดังกล่าวมีบริษัทร่วมลงนามด้วย ให้ระบุ พร้อมทั้งอธิบายสาระสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

ในการเปิดเผยรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่ จะต้องจัดกลุ่มผู้ถือหุ้นและเปิดเผยรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นดังกล่าวที่ถือหุ้นสูงสุด 10 รายการแรก โดยควรพิจารณาดังนี้

1. เปิดเผยรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้น เพื่อให้สะท้อนผู้มีอำนาจควบคุมในบริษัทที่แท้จริง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

2. ในการจัดกลุ่มผู้ถือหุ้นดังกล่าว บริษัทจะต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ของผู้ถือหุ้นว่าอยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุมเดียวกันหรือไม่ เพื่อนำมาเปิดเผยรวมกันในลักษณะของกลุ่มผู้ถือหุ้นตามลำดับดังกล่าวด้วย

3. บริษัทจะต้องเปิดเผยกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ โดยเฉพาะผู้ถือหุ้นที่มีการจัดส่งตัวแทนเข้าร่วมในการบริหารจัดการ หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบายของบริษัท

4. หากผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นนิติบุคคล ให้เปิดเผยข้อมูลโดยสรุปของนิติบุคคลดังกล่าวด้วย เช่น รายชื่อผู้ถือหุ้นหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง และธุรกิจหลัก เป็นต้น

5. ให้ใช้รายชื่อผู้ถือหุ้นจากการปิดสมุดทะเบียนล่าสุดซึ่งอาจไม่ใช่รายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นงวดปีบัญชีก็ได้ อย่างไรก็ดี หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญหลังการปิดสมุดทะเบียนล่าสุด ให้ update ข้อมูลรายชื่อผู้ถือหุ้นด้วย และบริษัทควรขอให้มีการปิดสมุดทะเบียนใหม่ด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่	จำนวนหุ้น (หุ้น)	สัดส่วนการถือหุ้น
1. กลุ่มครอบครัว A[1]	xxx,xxx	xx%
นาย A	xxx,xxx	xx%
นาย B	xxx	xx%
บริษัท C จำกัด[2]	xxx	xx%
.....		
2. บมจ. XYZ[3]	xx,xxx	xx%
3. นางสาว M	xx,xxx	xx%
.....		
10.	x,xxx	x%
11. อื่น ๆ	xxx,xxx	xx%
รวม	x,xxx,xxx	100%

หมายเหตุ

[1] *นาย A นาย B บริษัท C และ..... (เป็นกลุ่ม acting in concert ตามประกาศว่าด้วยเรื่อง การกำหนดลักษณะความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมที่เข้าลักษณะเป็นการกระทำร่วมกับบุคคลอื่น และการปฏิบัติการตามมาตรา 246 และมาตรา 247) .....*

[2] *บริษัท C ประกอบธุรกิจ ..... มีรายชื่อผู้ถือหุ้นตามตารางดังนี้*

รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่	*จำนวนหุ้น (หุ้น)*	*สัดส่วนการถือหุ้น*
นาย A	*xxx,xxx*	*xx%*
นาย B	*xxx*	*x%*
.....	*xxx*	*x%*
รวม	*xxx,xxx*	*100%*

หรือใช้หลักการอธิบายดังนี้

บริษัท C ประกอบธุรกิจ ..... มีรายชื่อผู้ถือหุ้น คือ นาย A ถือหุ้นจำนวน xxx,xxx หุ้น (หรือคิดเป็น xx% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด) นาย B ถือหุ้นจำนวน xxx หุ้น (หรือคิดเป็น x% ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด)

[3] บมจ. XYZ เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบธุรกิจ.....

7.3 การออกหลักทรัพย์อื่น

(1) กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์แปลงสภาพ เช่น ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หุ้นกู้แปลงสภาพ ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ เช่น ประเภท อายุ อัตราดอกเบี้ย อัตราและราคาแปลงสภาพ จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับการแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่เสนอขาย จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขอื่นที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การให้สิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้แปลงสภาพก่อนครบกำหนด (put option และ call option) เป็นต้น

(2) กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารหนี้ เช่น หุ้นกู้ ตั๋วเงิน ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ดังกล่าว เช่น ประเภทหุ้นกู้ หรือตั๋วเงิน จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน เงื่อนไขอื่นที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การให้สิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้หรือตั๋วเงินก่อนครบกำหนด (put option และ call option) เงื่อนไขในการกู้ยืมเงิน เป็นต้น และการจัดอันดับความน่าเชื่อถือครั้งหลังสุดของหุ้นกู้หรือตั๋วเงิน ผู้ออกหุ้นกู้หรือตั๋วเงิน หรือผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ตามตราสาร แล้วแต่กรณี

ในกรณีบริษัทที่ออกหลักทรัพย์มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) นี้อันเนื่องจากการออกตราสารหนี้ด้วย และตราสารหนี้นั้นมีผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ ให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน ซึ่งรวมถึงลักษณะการประกอบธุรกิจ ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญที่แสดงถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน อันดับความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันครั้งหลังสุด (ถ้ามี) ด้วย ทั้งนี้ หากผู้ค้ำประกันดังกล่าวเป็นบริษัทที่มีหน้าที่ยื่นแบบ 56-1 ให้อ้างอิงไปยังแบบ 56-1 ของผู้ค้ำประกันที่จัดไว้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานได้

7.4 นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ให้ระบุนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จะจ่ายให้ผู้ถือหุ้น รวมทั้งนโยบายที่บริษัทย่อยจะจ่ายเงินปันผลให้บริษัทด้วย

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีข้อจำกัดการจ่ายเงินปันผล ควรระบุไว้ด้วย เช่น จะจ่ายเงินปันผลได้ต้องผ่านการพิจารณาจากธนาคารผู้ให้กู้ หรือผู้ร่วมทุนที่เป็นชาวต่างชาติก่อน หรือธนาคารกำหนดให้บริษัทหรือบริษัทย่อยจ่ายเงินปันผลได้ไม่เกิน xx% ต่อปี โดยต้องดำรงอัตราส่วน (หนี้สินต่อทุน/ความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ย) ให้ไม่เกินกว่า/น้อยกว่า (x เท่า) เป็นต้น ทั้งนี้ บริษัทควรพิจารณานโยบายการจ่ายเงินปันผลจากงบการเงินเฉพาะ เพื่อให้การจ่ายเงินปันผลสอดคล้องกับกระแสเงินสดของบริษัทด้วย

หากเป็น holding company ซึ่งมีรายได้หลักมาจากบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักของบริษัทก็ควรระบุนโยบายและเงื่อนไขการจ่ายเงินปันผลของบริษัทดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย

นอกจากนี้ บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลย้อนหลัง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนเพิ่มด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลการจ่ายเงินปันผลย้อนหลัง

ปี	25X1	25X2	25X3	25X4	25X5
อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น					
อัตราเงินปันผลต่อหุ้น					
อัตราการจ่ายเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ (%)					

8. โครงสร้างการจัดการ

8.1 คณะกรรมการบริษัท

ให้ระบุรายชื่อของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมบริษัท (ถ้ามี) และหากกรรมการรายใดเป็นกรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ หรือ กรรมการในชุดอื่นใดของบริษัท ให้ระบุให้ชัดเจน นอกจากนี้ให้ระบุจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ และจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าประชุมคณะกรรมการบริษัท ในปีที่ผ่านมา ในกรณีที่เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุข้อมูลของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก ตามแนวทางข้างต้นด้วย

ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบ 1 และแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อยตามเอกสารแนบ 2 ด้วย

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

กรรมการและผู้บริหารของบริษัทควรปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้น โดยมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ถ่วงดุล และสามารถตรวจสอบได้ โดย

1. คณะกรรมการเข้าใจบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่มีต่อผู้ถือหุ้น และแสดงได้ว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

2. โครงสร้างคณะกรรมการและการจัดการ ต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลกันอย่างเพียงพอ โดย

ก. มีกรรมการอิสระอย่างน้อยหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด แต่ไม่น้อยกว่าสามคน

*ข. มีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ซึ่งประกอบด้วย **กรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน** ที่มีความเป็นอิสระ โดยมีหน้าที่ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดในข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์ฯ และ**มีความรู้และประสบการณ์ที่จะสอบทานความน่าเชื่อถือของงบการเงิน** รวมทั้งทำหน้าที่อื่นในฐานะกรรมการตรวจสอบได้ (สามารถ download คุณสมบัติกรรมการตรวจสอบได้จาก www.sec.or.th และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบได้จาก www.set.or.th)*

ค. มีการมอบอำนาจระหว่างคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการที่ชัดเจน ตามรายละเอียดที่ได้เปิดเผยไว้ในหัวข้อการกำกับดูแลกิจการแล้ว

ตัวอย่างการแสดงรายชื่อคณะกรรมการบริษัท

รายชื่อกรรมการ	*ตำแหน่ง*	*การประชุมคณะกรรมการ*	
		จำนวนครั้งการประชุม	*จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม*
นาย.....	*ประธานกรรมการ*	*x*	*x*
นาย.....	*กรรมการ* *กรรมการอิสระ* *และกรรมการตรวจสอบ*	*x*	*x*
นาย.....	*กรรมการ* *กรรมการอิสระ* *และกรรมการสรรหา* *และกำหนด* *ค่าตอบแทน*	*x*	*x*
.....	.....	.....	.....

ทั้งนี้ หากมีกรรมการท่านใด ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ให้ระบุสาเหตุด้วย นอกจากนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการในระหว่างงวดหรือหลังวันสิ้นงวดแต่ก่อนส่งแบบ 56-1 เช่น แต่งตั้งใหม่หรือลาออก ให้ระบุชื่อกรรมการที่แต่งตั้งใหม่หรือกรรมการที่ลาออก พร้อมระบุวันที่ด้วย

8.2 ผู้บริหาร

ให้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารของบริษัท พร้อมทั้งแสดงแผนภาพโครงสร้างภายในบริษัท (organization chart) ในกรณีที่เป็นบริษัทที่ประกอบกิจการโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร รวมถึงแผนภาพโครงสร้างภายในของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักด้วย

ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของผู้บริหารของบริษัทและบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบ 1 ด้วย

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

ให้บริษัทเปิดเผยชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารซึ่งต้องสอดคล้องกับข้อมูลตามโครงสร้างการบริหารจัดการของบริษัท (organization chart) ทั้งนี้ หากบริษัทต้องการเปิดเผยรายชื่อผู้บริหารเกินกว่านิยามตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด บริษัทควรระบุข้อมูลให้ทราบว่า ผู้บริหารรายใดไม่ได้เป็นผู้บริหารตามนิยามดังกล่าวด้วย และหากบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารหลังวันสิ้นงวดบัญชีประจำปี แต่ก่อนส่งแบบ 56-1 บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลการเปลี่ยนแปลงกรรมการหรือผู้บริหารดังกล่าวเพิ่มเติมในแบบ 56-1 ด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร

ณ วันที่ (วันสิ้นงวดปีบัญชี) บริษัทมีผู้บริหารจำนวน 8 ท่าน ดังนี้

รายชื่อผู้บริหาร	ตำแหน่ง
1. นาย.....	กรรมการผู้จัดการ
2. นาย.....	รองกรรมการผู้จัดการ - ฝ่าย.....
3. นาย.....	รองกรรมการผู้จัดการ - ฝ่าย.....
4. นาย.....	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ
.....	.....
8. นาง.....	ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน

ทั้งนี้ หากภายหลังวันสิ้นงวดปีบัญชีหรือก่อนส่งแบบ 56-1 บริษัทมีการปรับเปลี่ยนผู้บริหาร ก็ควรจะเปิดเผยชื่อผู้บริหารที่เข้าใหม่/ลาออก พร้อมทั้งระบุวันที่ด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยแผนภาพโครงสร้างการบริหารจัดการภายในบริษัท

ณ วันที่ (ณ วันสิ้นงวดปีบัญชี) (หากภายหลังวันสิ้นงวดปีบัญชี บริษัทมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างมีนัยสำคัญ ก็ควรจะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเพิ่มเติมด้วย)

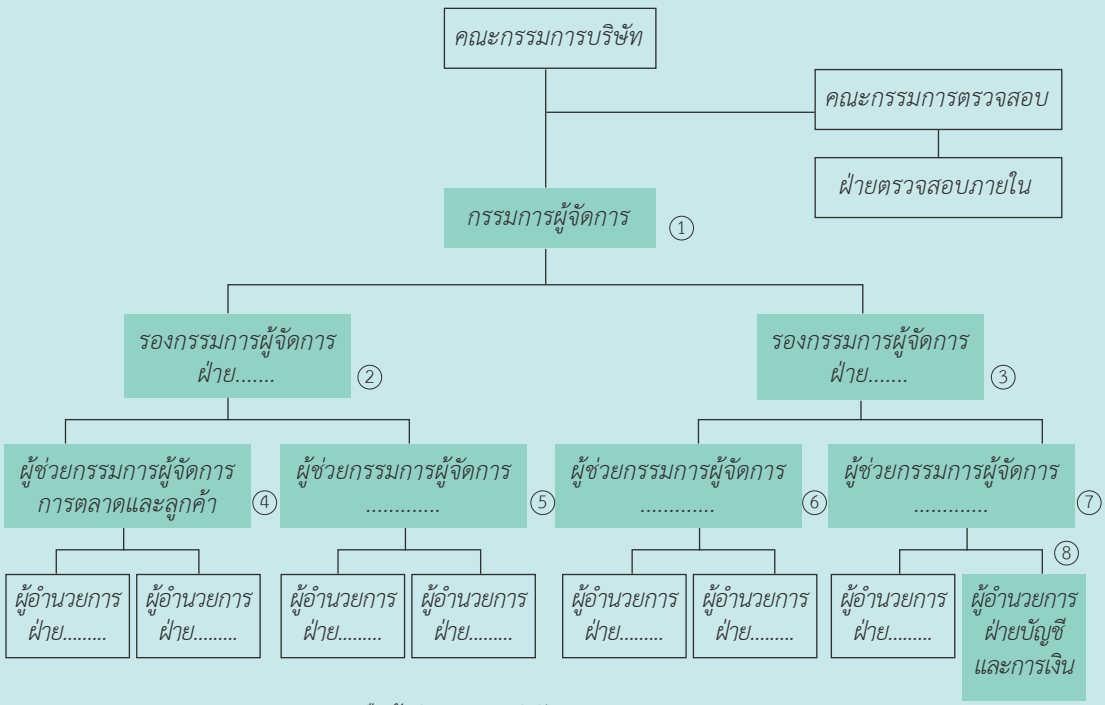

① – ⑧ คือผู้บริหารของบริษัทตามประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต.

8.3 เลขานุการบริษัท

ให้ระบุชื่อของเลขานุการบริษัท พร้อมทั้งแนบข้อมูลของเลขานุการบริษัทตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเลขานุการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทได้มีมติแต่งตั้งให้.....(ชื่อ นามสกุล).....ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการบริษัท ตั้งแต่วันที่.....โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการบริษัทปรากฏในเอกสารแนบ 1

8.4 ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร : ให้อธิบายในประเด็นดังนี้

(1) ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

(ก) ให้แสดงค่าตอบแทนของกรรมการบริษัทแต่ละรายในปีที่ผ่านมา โดยให้ระบุเฉพาะค่าตอบแทนในฐานะกรรมการเท่านั้นในกรณีกรรมการได้รับค่าตอบแทนในฐานะผู้บริหารตาม (ข) ด้วย ให้แยกระบุค่าตอบแทนไว้ใน (ข) และให้อธิบายลักษณะค่าตอบแทนด้วย (เช่น ค่าตอบแทนกรรมการรายนาย ก เท่ากับ xx บาท ในปี 25xx โดยเป็นค่าตอบแทนในรูปเบี้ยประชุมและบำเหน็จกรรมการซึ่งแปรตามผลการดำเนินงานของบริษัท เป็นต้น)

ทั้งนี้ในกรณีที่กรรมการอิสระของบริษัทเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ให้แสดงค่าตอบแทนรวมที่กรรมการอิสระแต่ละรายได้รับจากบริษัทดังกล่าวในปีที่ผ่านมาด้วย

(ข) ให้แสดงค่าตอบแทนรวมและจำนวนรายของกรรมการบริหารและผู้บริหารของบริษัทในปีที่ผ่านมา และให้อธิบายลักษณะค่าตอบแทนด้วย (ในข้อนี้ คำว่า “ผู้บริหาร” ให้หมายความว่า ผู้จัดการ ผู้บริหารสี่รายแรกต่อจากผู้จัดการลงมา และผู้บริหารรายที่สี่ทุกราย โดยไม่รวมถึงผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือการเงินหากตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกันกับผู้บริหารรายที่สี่)

ในกรณีที่ค่าตอบแทนในปีที่ผ่านมาไม่สะท้อนค่าตอบแทนที่แท้จริง (เช่น มีการตั้งผู้บริหารใหม่จำนวนมากในปีปัจจุบัน) ให้ประมาณค่าตอบแทนดังกล่าวสำหรับปีปัจจุบันด้วย

ทั้งนี้ สำหรับบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงค่าตอบแทนและจำนวนรายของกรรมการและผู้บริหารทุกคนของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักในปีที่ผ่านมาตามแนวทางข้างต้นด้วย

(2) ค่าตอบแทนอื่น (ถ้ามี)

ให้แสดงค่าตอบแทนอื่นและอธิบายลักษณะของค่าตอบแทนนั้น เช่น โครงการ ให้สิทธิซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพแก่กรรมการและผู้บริหาร (อธิบายหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรหลักทรัพย์ดังกล่าว และสัดส่วนการได้รับหุ้นของกรรมการและผู้บริหารเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นหรือโครงการทั้งหมด) รวมทั้งเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน (1)

▶▶ *ตัวอย่างการเปิดเผยค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร*

บริษัทอาจเปิดเผยนโยบายในการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการ และผู้บริหารระดับสูง พร้อมทั้งคณะกรรมการย่อยชุดอื่น ในลักษณะที่เปรียบเทียบกับอุตสาหกรรม ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ ขอบเขตของบทบาทและความรับผิดชอบ รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากกรรมการแต่ละคน โดยในกรณีที่มีกรรมการบริษัทดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในบริษัทย่อยด้วย อาจพิจารณาเปิดเผยค่าตอบแทนที่กรรมการท่านนั้นได้รับจากการเป็นกรรมการในบริษัทย่อย นอกจากนี้ ค่าตอบแทนกรรมการต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ถือหุ้น และคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้อนุมัติค่าตอบแทนผู้บริหารระดับสูง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2555

(1) ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

<u>ค่าตอบแทนกรรมการ</u> ประกอบด้วยเบี้ยประชุม ซึ่งจ่ายตามจำนวนครั้งที่เข้าประชุม ดังนี้

รายชื่อกรรมการ	***ตำแหน่ง***	***ค่าตอบแทนกรรมการ (บาท)***			
		คณะกรรมการบริษัท	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน	รวม
นาย.....	*ประธานกรรมการ*	*xx,xxx*	-	-	*xx,xxx*
นาย.....	*กรรมการ กรรมการอิสระ และประธาน กรรมการตรวจสอบ*	*xx,xxx*	*xx,xxx*	-	*xx,xxx*
นาย.....	*กรรมการ กรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ และกรรมการสรรหา และกำหนดค่าตอบแทน*	*xx,xxx*	*xx,xxx*	*xx,xxx*	*xx,xxx*
.....	.....	.....	.....	.....	

ในกรณีที่บริษัทมีคณะกรรมการชุดย่อยอื่นนอกเหนือจากตัวอย่างที่แสดงไว้ เช่น คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการบรรษัทภิบาล เป็นต้น ให้บริษัทเปิดเผยค่าตอบแทนที่กรรมการได้รับจากคณะกรรมการชุดย่อยอื่น ๆ เพิ่มเติมไว้ด้วย

<u>ค่าตอบแทนผู้บริหาร</u>

ในปี.....บริษัทได้จ่ายค่าตอบแทนประกอบด้วย เงินเดือนและโบนัส ให้กับผู้บริหาร จำนวน xx ราย รวมทั้งสิ้น xx.xx ล้านบาท

(2) ค่าตอบแทนอื่น

<u>ค่าตอบแทนอื่นของกรรมการ</u>

กรรมการได้รับสิทธิในการเบิกค่ารับรองในวงเงิน xx,xxx บาทต่อเดือน และสามารถใช้บริการต่างๆ ของบริษัทได้ เช่น บ้านพักผู้บริหารและพนักงานในต่างจังหวัด ห้องอาหารและห้องพักในโรงแรมที่เป็นของบริษัทย่อย มูลค่าประมาณ xx,xxx บาทต่อปี (ถ้ามี)

<u>ค่าตอบแทนอื่นของผู้บริหาร</u>

- *เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ*

บริษัทได้จัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้แก่ผู้บริหารโดยบริษัทได้สมทบในอัตราส่วนร้อยละ xx ของเงินเดือน โดยในปี .....บริษัทได้จ่ายเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับผู้บริหาร xx ราย รวมทั้งสิ้น x.xx ล้านบาท

- *โครงการเสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญต่อผู้บริหารและพนักงาน (ESOP)*

ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่.....ได้อนุมัติให้เสนอขายใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญให้แก่ผู้บริหารและพนักงาน (ESOP) จำนวน.....หน่วย เพื่อ (เช่น ให้ผู้บริหารและพนักงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของบริษัท) โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรร ดังนี้ .... ทั้งนี้ ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นสามัญดังกล่าวมีอัตราการใช้สิทธิ..... ใบสำคัญแสดงสิทธิต่อ.....หุ้นสามัญของบริษัท และมีราคาการใช้สิทธิซื้อหุ้น.....บาท โดยผู้บริหารของบริษัทจำนวน.....ราย ได้รับการจัดสรรใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นบริษัทคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ..... เมื่อเทียบกับใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นบริษัทของทั้งโครงการ

- *โครงการร่วมลงทุนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (EJIP)*

บริษัทได้จัดให้มีโครงการร่วมลงทุนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (EJIP) เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและร่วมทำงานกับบริษัทในระยะยาว โดยมีระยะเวลาของโครงการ.....ปี สิ้นสุดวันที่.....ผู้บริหารที่สามารถเข้าร่วมโครงการ EJIP ได้จะต้องมีอายุงานไม่น้อยกว่า.....ปี และมีการปฏิบัติงานที่ดี โดยบริษัทจะหักเงินเดือนผู้บริหารร้อยละ.....และบริษัทได้จ่ายเงินสมทบอีกในอัตราร้อยละ.....ของเงินเดือนผู้บริหารเช่นกัน ในปี.....มีผู้บริหารเข้าร่วมโครงการจำนวน ราย.....บริษัทได้จ่ายเงินสมทบทั้งสิ้น..... ล้านบาท

8.5 บุคลากร : ให้แสดงจำนวนพนักงานทั้งหมด และจำนวนพนักงานในแต่ละสายงานหลัก และในกรณีที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีข้อพิพาทด้านแรงงานที่สำคัญในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ให้อธิบายเหตุผลและนโยบายในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ให้แสดงผลตอบแทนรวมของพนักงานและอธิบายลักษณะผลตอบแทนนั้น (เช่น เป็นเงินเดือน โบนัส และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น) รวมทั้งอธิบายนโยบายในการพัฒนาพนักงาน

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพนักงานและผลตอบแทน

บริษัทมีพนักงานทั้งหมด.....คน โดยในปี.....บริษัทได้จ่ายผลตอบแทนให้แก่พนักงานจำนวนทั้งสิ้น.....ล้านบาท ซึ่งผลตอบแทน ได้แก่ เงินเดือน ค่าล่วงเวลา เงินช่วยเหลือค่าครองชีพ เงินโบนัสเงินช่วยเหลือพิเศษ เงินประกันสังคม และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น นอกจากนี้บริษัทย่อยได้จ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานในลักษณะเดียวกันกับบริษัทรวม.....บาท

จำนวนพนักงานและผลตอบแทน

ปี.....	บริษัท/สายงาน/ธุรกิจ/บริษัทย่อย.....	บริษัท/สายงาน/ธุรกิจ/บริษัทย่อย.....	บริษัท/สายงาน/ธุรกิจ/บริษัทย่อย.....
พนักงานปฏิบัติการ/บริการ (คน)			
พนักงานบริหาร (คน)			
พนักงานในสำนักงานใหญ่ (คน)			
รวม (คน)			
ค่าตอบแทนพนักงาน (ล้านบาท)			

9. การกำกับดูแลกิจการ :

ให้บริษัทอธิบายการดำเนินการหรือการปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่มีสาระสำคัญอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้และในกรณีที่บริษัทมิได้มีการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดในเรื่องใด ให้ระบุเรื่องที่ไม่ปฏิบัติพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบด้วย ทั้งนี้ ในการแสดงเหตุผลประกอบดังกล่าว บริษัทอาจเลือกใช้วิธีอ้างอิงไปยังคำอธิบายที่เกี่ยวข้องในหัวข้ออื่น หรือรายงานอื่นที่เปิดเผยต่อประชาชนทางเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้

9.1 นโยบายการกำกับดูแลกิจการ

ในกรณีที่บริษัทและบริษัทย่อยมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการให้ระบุไว้ด้วย (ถ้ามี)

9.2 คณะกรรมการชุดย่อย

(1) ให้อธิบายโครงสร้างกรรมการบริษัทว่า ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดย่อยทั้งหมดกี่ชุด เช่น คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร เป็นต้น และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกรรมการแต่ละชุด

(2) ให้ระบุรายชื่อกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของบริษัท และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของกรรมการรายดังกล่าวด้วย

▶▶ ***<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>***

1. โครงสร้างคณะกรรมการและการจัดการ ต้องมีการตรวจสอบและถ่วงดุลกันอย่างเพียงพอ โดยนอกจากต้องมีคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) และมีการมอบอำนาจระหว่างคณะกรรมการ และฝ่ายจัดการที่ชัดเจน โดย

ก. จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบันทึกเป็นมติคณะกรรมการในรายงานการประชุมอย่างชัดเจน

ข. ระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้รับมอบอย่างชัดเจน

- *ขอบเขตดังกล่าวต้องไม่รวมถึง การอนุมัติให้ทำรายการที่ผู้รับมอบอำนาจหรือบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง มีส่วนได้เสียหรือมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์*
- *ในการระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกรรมการแต่ละชุด โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ควรระบุให้ชัดเจนถึงอำนาจอนุมัติ เช่น ลักษณะรายการที่ได้รับมอบอำนาจและวงเงินที่สามารถอนุมัติของแต่ละรายการด้วย ทั้งนี้ ไม่ควรระบุขอบเขตที่กว้างเกินไป เช่น กรรมการมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับบริษัท และมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น*

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ</u>

ตามข้อบังคับบริษัท กรรมการมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจและดูแลการดำเนินงานของบริษัท เว้นแต่เรื่องดังต่อไปนี้ ซึ่งคณะกรรมการต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นก่อนดำเนินการ (1) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ต้องได้มติที่ประชุมผู้ถือหุ้น (2) การทำรายการที่เกี่ยวโยงกันที่มีมูลค่าเกินกว่า..... และ (3) การซื้อหรือขายสินทรัพย์สำคัญที่มีมูลค่าเกินกว่า.....เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการอธิบายโครงสร้างกรรมการชุดย่อยของบริษัท อาจจะระบุองค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง จำนวนครั้งการประชุมด้วยก็ได้

*รายงานคณะกรรมการตรวจสอบ : ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้กรรมการตรวจสอบต้องจัดทำ**รายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ**อยู่แล้ว ดังนั้น เพื่อความสะดวกของผู้ลงทุนที่จะสามารถดูข้อมูลของบริษัทได้จากแหล่งเดียว จึงกำหนดเพิ่ม**ให้บริษัทเปิดเผยรายงานดังกล่าวไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี**ด้วย (ตามแนวทางที่กำหนดในหนังสือเวียนที่ จ.(ว) 2/2547 เรื่อง การแก้ไขหลักเกณฑ์การอนุญาตเสนอขายหุ้นต่อประชาชนและการเปิดเผยข้อมูล)*

9.3 การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด

(1) กรรมการอิสระ

- ให้ระบุหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกรรมการอิสระ ได้แก่ คุณสมบัติ และกระบวนการสรรหา
- หากในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา กรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอิสระมีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ในมูลค่าเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด[4] ให้บริษัทเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ ที่ทำให้บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการบริษัทที่เห็นว่า การเป็นกรรมการอิสระของบุคคลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ

(2) การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด : ให้ระบุว่าวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุดผ่านคณะกรรมการสรรหา (nominating committee) หรือไม่ จำนวนกรรมการที่มาจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่แต่ละกลุ่ม (ถ้ามี) และให้อธิบายสิทธิของผู้ลงทุนรายย่อยในการแต่งตั้งกรรมการ (ให้ระบุว่า การแต่งตั้งกรรมการใช้วิธีที่ผู้ถือหุ้นสามารถแบ่งคะแนนเสียงของตนในการเลือกตั้งกรรมการเพื่อให้ผู้ใดมากน้อยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด (cumulative voting) หรือวิธีการแต่งตั้งกรรมการแต่ละรายต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียง)

---

4 ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

▶▶ *คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม*

ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนควรมีวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุดผ่านคณะกรรมการสรรหา (nominating committee) โดยควรอธิบายหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่สำคัญซึ่งใช้ประกอบการพิจารณา เช่น คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์

ตัวอย่างการเปิดเผยการสรรหากรรมการ

ในการแต่งตั้งกรรมการ คณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระจำนวน ...X... ราย จากจำนวนคณะกรรมการสรรหาทั้งหมด ...X... ราย มีหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาคัดเลือกและกลั่นกรองบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตามข้อบังคับของบริษัท และ เป็นผู้เสนอชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อให้ได้กรรมการมืออาชีพและมีความหลากหลายโดยพิจารณาจากโครงสร้าง ขนาด และองค์ประกอบของคณะกรรมการ โดยจำนวนที่เสนอจะเท่ากับ ...X... เท่าของจำนวนกรรมการที่ครบวาระ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการบริษัท เพื่อขอความเห็นชอบจากกรรมการ จากนั้นจะนำเสนอรายชื่อกรรมการดังกล่าวต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นเป็นผู้เลือกตั้งกรรมการตามหลักเกณฑ์ต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการสรรหาได้พิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจ และแผนในอนาคตจึงได้กำหนดคุณสมบัติของกรรมการ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่อง.....และมีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวอย่างน้อย.....ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการสรรหาได้เปิดโอกาสให้กรรมการและผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อกรรมการที่มีคุณสมบัติเหมาะสม นอกจากนี้ ยังพิจารณากรรมการที่จะเสนอชื่อเพิ่มเติมจากทำเนียบกรรมการของ .....

ตัวอย่างการเปิดเผยการเลือกตั้งกรรมการผ่านที่ประชุมผู้ถือหุ้น

การแต่งตั้งกรรมการมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

1. ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการให้ถือว่าผู้ถือหุ้นแต่ละคนมีคะแนนเสียงเท่ากับหนึ่งหุ้นต่อหนึ่งเสียง

2. ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการ ให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้ถือหุ้นลงคะแนนเสียงทั้งหมดที่ตนมีอยู่เลือกบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการที่ละคน

3. บุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดตามลำดับลงมา เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการเท่าจำนวนกรรมการที่จะพึงเลือกตั้งในครั้งนั้น ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับเลือกตั้งในลำดับถัดลงมามีคะแนนเสียงเท่ากันเกินจำนวนกรรมการที่จะพึงมี ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงได้เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

กรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงเนื่องจากเหตุอื่นนอกจากการครบวาระออกจากตำแหน่งกรรมการ ให้คณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเข้าเป็นกรรมการแทนในการประชุมคณะกรรมการคราวถัดไป เว้นแต่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งจะเหลือน้อยกว่า 2 เดือน โดยบุคคลซึ่งเข้าเป็นกรรมการแทนจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการได้เพียงเท่าวาระที่ยังเหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน ทั้งนี้ มติการแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นกรรมการแทนดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนกรรมการที่ยังเหลืออยู่

ตัวอย่างการสรรหาผู้บริหารระดับสูงสุด

ในการสรรหาผู้มาดำรงตำแหน่ง (เช่น กรรมการผู้จัดการใหญ่ หรือประธานเจ้าหน้าที่บริหาร) คณะกรรมการบริหารจะเป็นผู้พิจารณาเบื้องต้น ในการกลั่นกรองสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน เหมาะสม มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของบริษัท และเข้าใจในธุรกิจของบริษัทเป็นอย่างดี และสามารถบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ที่คณะกรรมการบริษัทกำหนดไว้ได้ และนำเสนอต่อคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน พิจารณาอนุมัติ และเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทพิจารณาอนุมัติต่อไป

9.4 การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

ให้บริษัทไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) หรือเป็นบริษัททั่วไปให้เปิดเผยข้อมูลที่มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ให้อธิบายว่าคณะกรรมการบริษัทมีกลไกในการกำกับดูแลที่ทำให้สามารถควบคุมดูแลการจัดการและรับผิดชอบการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ในเงินลงทุนของบริษัทอย่างไร เช่น

- มีการส่งบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนของบริษัทไปเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม ในบริษัทดังกล่าวอย่างน้อยตามสัดส่วนการถือหุ้นหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งให้อธิบายว่า บริษัทมีระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดของบริษัทที่ทำให้การส่งตัวแทนดังกล่าวจะต้องได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทหรือไม่ อย่างไร
- การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของบริษัทในบริษัทดังกล่าวในการควบคุมหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ
- กลไกในการกำกับดูแลที่มีผลให้การเปิดเผยข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน การทำรายการระหว่างบริษัทดังกล่าวกับบุคคลที่เกี่ยวโยง การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ หรือการทำรายการสำคัญอื่นใดของบริษัทดังกล่าว ให้ครบถ้วนถูกต้อง และใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและการทำรายการในลักษณะดังกล่าวข้างต้นในทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์ของบริษัท
- การกำหนดระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและรัดกุมเพียงพอในบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และกลไกอื่นในการกำกับดูแลบริษัทย่อยดังกล่าว เช่น การอนุมัติการเพิ่มทุนหรือลดทุน การเลิกบริษัทย่อย เป็นต้น

ในกรณีที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้อธิบายกลไกการกำกับดูแลข้างต้น พร้อมทั้งระบุว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง[5] หรือไม่ อย่างไร ด้วย

---

5 ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุนว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

(2) ให้เปิดเผยข้อตกลงระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้นอื่นในการบริหารจัดการบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (shareholders' agreement) (ถ้ามี) โดยให้เปิดเผยเฉพาะบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและเป็นข้อตกลงที่มีผลอย่างมีสาระสำคัญต่อการบริหารงาน หรือมีอำนาจควบคุม หรือการแบ่งผลตอบแทนนอกเหนือจากผลตอบแทนตามสัดส่วนการถือหุ้นปกติ

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยการกำกับดูแลบริษัทย่อยและบริษัทร่วม</u>
(กรณีบริษัททั่วไป และ holding company)

ที่ผ่านมาการเสนอชื่อ และใช้สิทธิออกเสียงแต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม ดำเนินการโดยฝ่ายจัดการ ตั้งแต่ปี.....เป็นต้นไป บริษัทกำหนดระเบียบปฏิบัติให้การเสนอชื่อและใช้สิทธิออกเสียงดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทด้วย โดยบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม มีหน้าที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมนั้น ๆ (ไม่ใช่ต่อบริษัท) และบริษัทได้กำหนดให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งนั้น ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทก่อนที่จะไปลงมติ หรือใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องสำคัญในระดับเดียวกับที่ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัท หากเป็นการดำเนินการโดยบริษัทเอง ทั้งนี้ การส่งกรรมการเพื่อเป็นตัวแทนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมดังกล่าวเป็นไปตามสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัท

นอกจากนี้ ในกรณีเป็นบริษัทย่อย บริษัทกำหนดระเบียบให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทนั้นต้องดูแลให้บริษัทย่อยมีข้อบังคับในเรื่องการทำรายการเกี่ยวโยง การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์หรือการทำรายการสำคัญอื่นใดของบริษัทดังกล่าว ให้ครบถ้วนถูกต้อง และใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและการทำรายการข้างต้นในลักษณะเดียวกับหลักเกณฑ์ของบริษัท รวมถึงต้องกำกับดูแลให้มีการจัดเก็บข้อมูล และการบันทึกบัญชีของบริษัทย่อยให้บริษัทสามารถตรวจสอบ และรวบรวมมาจัดทำงบการเงินรวมได้ทันกำหนดด้วย

9.5 การดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายใน :

ให้อธิบายว่าบริษัทมีนโยบายและวิธีการดูแลกรรมการและผู้บริหารในการนำข้อมูลภายในของบริษัทไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเฉพาะในช่วง 1 เดือนก่อนที่งบการเงินเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือไม่อย่างไร (เช่น การกำหนดให้กรรมการและผู้บริหารรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ และมาตรการลงโทษหากบริษัทพบว่า มีการนำข้อมูลภายในไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น) เพื่อให้ผู้ลงทุนเห็นภาพว่าบริษัทมีมาตรการป้องกันการที่กรรมการและผู้บริหารใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในอย่างไร

ตัวอย่างการเปิดเผยการดูแลการใช้ข้อมูลภายใน

บริษัทมีการดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายในตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรใน (เช่น จรรยาบรรณทางธุรกิจของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน และคู่มือบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ซึ่งจะมอบให้แก่กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานเมื่อแรกเข้าทำงาน) โดยสรุปนโยบายสำคัญดังนี้

1. บริษัทได้กำหนดให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานลงนามรับทราบถึงประกาศที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่กำหนดให้กรรมการ และผู้บริหาร มีหน้าที่รายงานการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ ต่อสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ภายใน 3 วัน นับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงการถือครองหลักทรัพย์ และให้แจ้งให้เลขานุการบริษัทรับทราบเพื่อจัดทำบันทึกการเปลี่ยนแปลงและสรุปจำนวนหลักทรัพย์ของกรรมการและผู้บริหารเป็นรายบุคคล เพื่อนำเสนอให้แก่คณะกรรมการบริษัททราบในการประชุมครั้งถัดไป นอกจากนั้น ยังได้แจ้งบทลงโทษหากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวด้วย

2. บริษัทมีข้อกำหนดห้ามนำข้อมูลงบการเงิน หรือข้อมูลอื่นที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่ทราบ เปิดเผยแก่บุคคลภายนอกหรือผู้ที่มิได้มีส่วนเกี่ยวข้อง และห้ามทำการซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วง 1 เดือน ก่อนที่ข้อมูลงบการเงินหรือข้อมูลอื่นที่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัท/กลุ่มบริษัทจะเผยแพร่ต่อสาธารณชน และต้องไม่ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทจนกว่าจะพ้นระยะเวลา 24 ชั่วโมง นับแต่ได้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้นสู่สาธารณะทั้งหมดแล้ว การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวถือเป็นการกระทำผิดวินัยของบริษัท หากกรรมการ ผู้บริหารหรือพนักงาน ที่ได้ล่วงรู้ข้อมูลภายในที่สำคัญ คนใดกระทำผิดวินัยจะได้รับโทษตั้งแต่ การตักเตือน การตัดค่าจ้าง การพักงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง จนถึงการเลิกจ้าง

ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวได้ผ่านการให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทแล้ว

9.6 ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

ให้แสดงค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด ได้รับจากบริษัทและบริษัทย่อย โดยให้ระบุแยกเป็น

(1) ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)

(2) ค่าบริการอื่น (non-audit fee)

การเปิดเผยค่าบริการอื่นให้แสดงข้อมูลของค่าบริการอื่นที่ได้จ่ายไปแล้วในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และค่าบริการอื่นที่จะต้องจ่ายในอนาคตอันเกิดจากการตกลงที่ยังให้บริการไม่แล้วเสร็จในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และประเภทของการให้บริการอื่น

<u>หมายเหตุ</u>

บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัดให้รวมถึง

(ก) คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของผู้สอบบัญชี

(ข) กิจการที่มีอำนาจควบคุมสำนักงานสอบบัญชี กิจการที่ถูกควบคุมโดยสำนักงานสอบบัญชี และกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับสำนักงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(ค) กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญของสำนักงานสอบบัญชี

(ง) หุ้นส่วนหรือเทียบเท่าของสำนักงานสอบบัญชี

(จ) คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของบุคคลตาม (ง)

(ฉ) กิจการที่ผู้สอบบัญชี บุคคลตาม (ก) (ง) หรือ (จ) มีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาลักษณะของการควบคุมหรือการมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญที่จะเข้าข่ายเป็นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีข้างต้น ให้นำนิยามตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมาใช้บังคับ

▶▶ ***<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>***

1. ค่าตอบแทนที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้ผู้สอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีดังกล่าว โดยแยกเป็นค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee) และค่าบริการอื่น (non-audit fee)

2. ในส่วนของค่าบริการอื่น ให้ระบุประเภทการให้บริการ ค่าตอบแทนที่ได้จ่ายแล้วในปีก่อน และค่าตอบแทนที่จะต้องจ่ายในอนาคตเนื่องจากยังให้บริการไม่แล้วเสร็จ

ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกของบริษัทในการให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่จะนำมาเปิดเผยในหัวข้อนี้ สำนักงานได้จัดทำ "แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้สอบบัญชี" (ภาคผนวก 5) เพื่อให้บริษัทส่งให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้อง ก่อนนำยอดรวมของแต่ละรายการมาเปิดเผย นอกจากนี้ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน สำนักงานได้จัดทำตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว ตามภาคผนวก 5 เพื่อเป็นแนวทางด้วย อย่างไรก็ดี หากบริษัทเห็นว่ามีแบบหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าก็อาจปรับใช้ตามความเหมาะสมก็ได้

9.7 การปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในเรื่องอื่น ๆ

ให้อธิบายว่าที่ผ่านมาบริษัทมีการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนตามแนวทางที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดในเรื่องอื่น ๆ นอกจากเรื่องที่เปิดเผยไว้ข้างต้นหรือไม่ หากมีเรื่องใดที่บริษัทมิได้มีการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว ให้ระบุเรื่องที่ไม่ปฏิบัตินั้น พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ ทั้งนี้ ในการแสดงเหตุผลประกอบดังกล่าว บริษัทอาจเลือกใช้วิธีอ้างอิงไปยังคำอธิบายที่เกี่ยวข้องในหัวข้ออื่น หรือรายงานอื่นที่เปิดเผยต่อประชาชนทางเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

บริษัทสามารถเปิดเผยข้อมูลการเข้าร่วมการประชุมกรรมการบริษัทในคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้วยก็ได้

ตัวอย่างการเปิดเผยการเข้าร่วมประชุมของกรรมการบริษัทในคณะกรรมการชุดย่อย

รายชื่อกรรมการ (จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุม/ จำนวนครั้งที่ประชุม	คณะกรรมการตรวจสอบ	คณะกรรมการสรรหาและพิจารณาค่าตอบแทน	คณะกรรมการ.....	การเข้าร่วมการประชุมผู้ถือหุ้น
นาย.....	-	-	-	1/1
นาย.....	5/5			1/1
นาย.....	5/5	1/1	4/4	1/1
.....	.....	.....	.....	.....

ทั้งนี้ บริษัทสามารถใช้แบบประเมินการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance Self Assessment) ที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อประกอบการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลในส่วนหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้ครบถ้วนได้ด้วย

10. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibilities : CSR)

ให้เปิดเผยนโยบายและการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อย ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืนของกิจการและสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจปกติ (in-process) ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ การประเมินความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ และสะท้อนออกมาในการดำเนินงาน เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบกระบวนการผลิต การปฏิบัติต่อพนักงานลูกจ้าง การแข่งขัน การปฏิบัติต่อลูกค้า ฯลฯ โดยอย่างน้อย ควรมีการดูแลติดตามให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้เปิดเผยข้อเท็จจริงกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีการดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในช่วงปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล ผลกระทบต่อบริษัทหรือบริษัทย่อย การแก้ไข และแนวทางตรวจสอบป้องกันในอนาคตด้วย

ส่วนกรณีที่บริษัทมีการบริจาคช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการดำเนินธุรกิจปกติ (after process) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม บริษัทอาจเปิดเผยกรณีดังกล่าวไว้ด้วยก็ได้ โดยให้แยกจากเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจปกติของบริษัทหรือบริษัทย่อย

<u>แนวปฏิบัติ ในการเปิดเผยข้อมูลและจัดทำรายงานตามหัวข้อนี้</u>

<u>แนวทางเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบต่อสังคม”</u>

เนื่องจากคำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” มีความหมายกว้าง การเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้จึงให้คำนึงถึงแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันกำหนดหลักการไว้ดังนี้ (“หลักการ 8 ข้อ”) [6]

(1) การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม

(2) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น

(3) การเคารพสิทธิมนุษยชน

(4) การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม

(5) ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค

(6) การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

(7) การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม

(8) การมีนวัตกรรมและเผยแพร่นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย

---

6 หลักการตามแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมี 10 ข้อ หลักการ 8 ข้อข้างต้น คือ หลักการ 10 ข้อดังกล่าวที่ไม่รวม 2 หัวข้อ คือ การกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งได้กำหนดให้เปิดเผยแยกต่างหากภายใต้หัวข้อ “การกำกับดูแลกิจการ” ของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้แล้ว และหัวข้อรายงานด้านสังคม/สิ่งแวดล้อม ซึ่งคือการเปิดเผยในหัวข้อนี้อยู่แล้ว

<u>การเลือกเรื่องที่จะดำเนินการและนำมาเปิดเผย</u> แต่ละบริษัทมักมีการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักการข้างต้นอยู่แล้ว จึงสามารถนำเรื่องที่ดำเนินการอยู่แล้วมาเปิดเผยได้ สำหรับบริษัทที่มีความพร้อมในการดำเนินการขั้นต่อไป หากเลือกเรื่องที่จะให้ความสำคัญ และนำมากำหนดเป็นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานในเชิงรุก และรายงานความคืบหน้าได้ ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนของบริษัทหรือบริษัทย่อยนั้นเอง โดยเรื่องที่เลือกดังกล่าว ควรเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท เช่น เป็นเรื่องที่มีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจหลัก หรือมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ที่มีนัยสำคัญ เป็นต้น ทั้งนี้ บริษัทควรคำนึงถึงแนวทางการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือตามมาตรฐานสากลอื่น เช่น กรอบการจัดทำรายงานขององค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative: GRI) เป็นต้น ประกอบการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อนี้ด้วย

<u>รูปแบบการเปิดเผยข้อมูล</u> บริษัทอาจเปิดเผยหรือจัดทำรายงานโดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดตามหัวข้อนี้ ด้วยวิธีใดดังต่อไปนี้ก็ได้

(ก) เปิดเผยข้อมูลภายใต้หัวข้อนี้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี หรือรายงานประจำปีตามแต่กรณี

(ข) อ้างอิงไปยังรายงานที่จัดทำแยกเล่มที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัท

(ค) เปิดเผยสาระสำคัญโดยรวมอยู่กับข้อมูลการดำเนินงานอื่น ๆ ของบริษัท โดยอธิบายกระบวนการจัดทำรายงานไว้ในหัวข้อนี้

<u>สาระสำคัญของข้อมูลที่เปิดเผย</u> ให้เปิดเผยข้อมูลอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

10.1 นโยบายภาพรวม : ให้อธิบายว่าคณะกรรมการบริษัทมีนโยบายให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยเป็นไปด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ตามหลักการ 8 ข้อ อย่างไร โดยควรระบุวิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ที่นำไปสู่ความยั่งยืนไว้ด้วย

10.2 การดำเนินงานและการจัดทำรายงาน : ให้อธิบายในเรื่องดังนี้

(1) กระบวนการจัดทำรายงาน เช่น อธิบายถึงการกำหนดหลักการ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทให้ความสำคัญในการดำเนินการ มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่ใช้ เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทเลือกดำเนินการและการจัดทำรายงานตามมาตรฐานสากล ให้ระบุชื่อองค์กร หรือมาตรฐานสากลที่ใช้ดำเนินการและการจัดทำรายงานดังกล่าวไว้ด้วย

(2) การดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่บริษัทได้เปิดเผยไว้ เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบกระบวนการผลิต การปฏิบัติต่อพนักงานลูกจ้าง นโยบายการแข่งขัน ฯลฯ เป็นไปด้วยความเป็นธรรม การรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันการมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชั่น การเคารพสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย อย่างไร หรือในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันการมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชั่น ฯลฯ บริษัทได้ดำเนินการอย่างไรให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ตั้งแต่การประเมินความเสี่ยง การกำหนดแนวปฏิบัติ การสื่อสารกับพนักงานและลูกจ้าง การตรวจสอบการปฏิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทมีข้อมูลตัวชี้วัดการดำเนินการดังกล่าว บริษัทควรระบุข้อมูลไว้ด้วย

10.3 การดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ถ้ามี) : หากมีกรณีดังต่อไปนี้ เกิดขึ้นกับบริษัทหรือบริษัทย่อยในช่วงปีที่ผ่านมา ให้เปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีนั้น พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล ผลกระทบต่อบริษัทหรือบริษัทย่อย การแก้ไข และแนวทางตรวจสอบป้องกันในอนาคตด้วย

(1) บริษัทและบริษัทย่อยถูกตรวจสอบหรืออยู่ระหว่างถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ว่าการดำเนินงานของบริษัทหรือบริษัทย่อยมีการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับหลักการ 8 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ หากเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล บริษัทหรือบริษัทย่อยตกเป็นคู่ความหรือคู่กรณี บริษัทอาจเปิดเผยโดยอ้างอิงไปยังหัวข้อข้อพิพาททางกฎหมายก็ได้

(2) การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยมีส่วนหรือถูกกล่าวหาว่า มีผลกระทบด้านลบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม หรือไม่เป็นไปตามหลักการ 8 ข้อ โดยเฉพาะกรณีที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชน และเป็นกรณีที่อาจกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ชื่อเสียง หรือความน่าเชื่อถือ ของบริษัทหรือบริษัทย่อย อย่างมีนัยสำคัญ

10.4 กิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (after process) บริษัทอาจเปิดเผยกิจกรรมดังกล่าวของบริษัทหรือบริษัทย่อยในรอบปีที่ผ่านมาไว้ด้วยก็ได้

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

ในการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ CSR บริษัทไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลครบตามหลักการทั้ง 8 ข้อ นอกจากนี้ หากมีรายงานที่จัดทำไว้แยกเล่มแล้ว ก็ให้อ้างอิงไปยังรายงานที่จัดทำไว้แยกเล่มที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัทโดยไม่ต้องสรุปรายละเอียดไว้ภายใต้หัวข้อนี้อีก

<u>แนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น</u>

บริษัท**ควร**เปิดเผยการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันมิให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่นเป็นหัวข้อแยกต่างหากจากหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ โดยควรเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังต่อไปนี้

<u>นโยบาย</u> ควรเปิดเผยมติคณะกรรมการบริษัท ในเรื่องนโยบายการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยที่จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น ไม่ว่าด้วยการเรียก รับ และจ่ายสินบน โดยอาจจะระบุขอบเขตการดำเนินการด้วยก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการบริษัทไม่มีมติในเรื่องดังกล่าวหรือยังไม่ดำเนินการ ควรเสนอให้คณะกรรมการบริษัทมีมติรับทราบด้วยว่า คณะกรรมการมี**หน้าที่ดูแล**ให้บริษัทปฏิบัติให้เป็นไปตาม**กฎหมาย** โดย**กฎหมาย**ดังกล่าวรวมถึง กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามจ่ายสินบน หรือการสนับสนุนการทุจริตคอร์รัปชั่น และ**หน้าที่ดูแล**ข้างต้น รวมถึงการดูแลให้มีการดำเนินการในเรื่องที่ระบุในหัวข้อ “การดำเนินการ” ด้วย โดยควรเสนอให้คณะกรรมการทบทวนการมีความเหมาะสมในการมีนโยบายข้างต้นอย่างน้อยทุกปี

ในกรณีที่บริษัทมีการประกาศเจตนารมณ์ที่จะเข้าร่วมกับองค์กรใด เช่น โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Collective Anti-Corruption : CAC)[7] หรือคณะกรรมการบริษัทมีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชั่นในสังคม อาจระบุไว้ด้วยก็ได้

<u>การดำเนินการ</u> ควรระบุการดำเนินการของบริษัทเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่นที่ได้ดำเนินการแล้ว ในเรื่องต่อไปนี้

(1) การประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ เพื่อระบุการดำเนินงานของบริษัทหรือบริษัทย่อยที่มีความเสี่ยงว่าอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น

(2) การกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อควบคุม ป้องกัน และติดตามความเสี่ยงจากการคอร์รัปชั่น

(3) การสื่อสารและฝึกอบรมแก่พนักงานเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการต่อต้านคอร์รัปชั่น

(4) แนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายการต่อต้านการคอร์รัปชั่น

(5) การให้คณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ สอบทานความครบถ้วนเพียงพอของกระบวนการทั้งหมด

ทั้งนี้ บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลข้างต้นด้วยการอ้างอิงไปยังข้อมูลหรือเอกสารที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้ และหากบริษัทเข้าร่วมโครงการต่อต้านคอร์รัปชั่นที่กำหนดให้บริษัทต้องมีกระบวนการในทำนองเดียวกันนี้ เช่น โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Collective Anti-Corruption: CAC) บริษัทสามารถเปิดเผยการดำเนินการหรือความคืบหน้าด้วยการอ้างอิงการดำเนินการตามโครงการนั้น ๆ ได้

▶▶ ***<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>***

บริษัทอาจพิจารณาถึงความพร้อมของบริษัทในเรื่องการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับคอร์รัปชั่น โดยอาจให้ดำเนินการแบบเต็มรูปแบบ (ไม่รับ ไม่จ่าย ไม่ทำธุรกิจกับนิติบุคคลที่เกี่ยวกับคอร์รัปชั่น) หรือกำหนดรูปแบบจำกัด เช่น ขอไม่จ่ายเพื่อให้เกิดการได้งาน/ธุรกิจ ในลักษณะไม่เป็นธรรม เป็นต้น

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยเกี่ยวกับการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น</u>

- *บริษัทมีนโยบายในการดำเนินการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น โดยได้จัดทำแนวทางการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในจรรยาบรรณของบริษัท ซึ่งได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทแล้ว*
- *คณะกรรมการบริษัทได้กำหนดนโยบายการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น โดยได้แสดงเจตนารมณ์เข้าร่วมกับโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต โดยบริษัทได้ร่วมให้สัตยาบรรณเพื่อรับทราบข้อตกลงตามคำประกาศเจตนารมณ์ของแนวร่วมดังกล่าวในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นทุกรูปแบบ*

---

7 โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Collective Anti-Corruption : CAC) เป็นการแสดง ความร่วมมือของภาคเอกชนในการร่วมกันดำเนินงานตามกรอบและขั้นตอนสากลว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต เพื่อสร้างมาตรฐานการประกอบธุรกิจที่ใสสะอาด โดยบริษัทที่เข้าเป็นแนวร่วมปฏิบัติจะต้องลงนามในคำประกาศเจตนารมณ์ และยื่นต่อสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (“IOD”) ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการโครงการ ทั้งนี้ บริษัทสามารถดาวน์โหลดข้อมูลและเอกสารได้ที่ www.thai-iod.com หมวด “โครงการพิเศษ”

นอกจากนี้ บริษัทได้มีการดำเนินการเพื่อป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตและคอร์รัปชั่น ดังนี้

(1) บริษัทได้สื่อสารไปทั้งระดับกรรมการ ผู้บริหารและพนักงาน โดยกำหนดให้การดำเนินการทุกกระบวนการอยู่ในขอบข่ายกฎหมายอย่างเคร่งครัด หรือถ้าเกิดข้อผิดผลาดในกระบวนการดำเนินงานเนื่องจากความประมาท รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็ให้รับโทษจากภาครัฐโดยไม่มีการวิ่งเต้นให้พ้นผิด

(2) บริษัทจัดให้มีช่องทางในการรายงานหากมีการพบเห็นการฝ่าฝืนหรือพบเห็นการกระทำทุจริตคอร์รัปชั่น และมีมาตรการคุ้มครองให้กับผู้รายงาน

ทั้งนี้ รายละเอียดของนโยบายและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชั่นได้เปิดเผยไว้ในเว็บไซต์ของบริษัท (เว็บไซต์บริษัท) ภายใต้หัวข้อการกำกับดูแลกิจการ

11. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง

11.1 ให้สรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของบริษัท ในเรื่องดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการบริษัทใช้แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน (ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง)[8] ที่จัดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงาน เพื่อประกอบการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วย

(1) ความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบการควบคุมภายในของบริษัท และการจัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยว่า สามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจหรือไม่

(2) ให้อธิบายว่าที่ผ่านมาบริษัทมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในเรื่องใดบ้าง ถ้ามี บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด

11.2 ให้ระบุความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในกรณีที่มีความเห็นแตกต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการบริษัท หรือผู้สอบบัญชีมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการควบคุมภายในประการใด ให้ระบุไว้ด้วย ทั้งนี้ ให้แนบรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ไม่ว่าจะมีความเห็นเป็นเช่นใด) เป็นเอกสารแนบท้ายแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้ด้วย

▶▶ ***คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม***

ในการสรุปความเห็นคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในของบริษัท ให้อธิบายว่าระบบควบคุมภายในของบริษัทและระบบควบคุมดูแลการบริหารงานของบริษัทย่อยมีความเหมาะสมเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ หากผู้สอบบัญชีและคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อสังเกตเกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน ให้ระบุและอธิบายด้วยว่าบริษัทได้ดำเนินการแก้ไขแล้วหรือไม่ อย่างไร

---

8 กรอบแนวทางปฏิบัติด้านการควบคุมภายในของ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission : COSO) กำหนดองค์ประกอบหลักที่จำเป็นในการควบคุมภายในไว้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) การควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) (2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) (3) การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control Activities) (4) ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication) และ (5) ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

<u>ตัวอย่างการสรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน</u>

ในการประชุมคณะกรรมการครั้งที่.....เมื่อวันที่.....โดยมีกรรมการอิสระทั้ง.....ท่าน (และ/หรือกรรมการตรวจสอบทั้ง.....ท่าน) เข้าร่วมประชุมด้วย คณะกรรมการบริษัทได้ประเมินระบบการควบคุมภายในของบริษัทโดยการซักถามข้อมูลจากฝ่ายบริหาร (หรือตรวจสอบเอกสารหลักฐานจากฝ่ายบริหารหรืออนุมัติแบบประเมินที่ฝ่ายบริหารจัดทำและรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ) แล้วสรุปได้ว่า จากการประเมินระบบการควบคุมภายในของบริษัทในด้านต่าง ๆ 5 องค์ประกอบ คือ การควบคุมภายในองค์กร การประเมินความเสี่ยง การควบคุมการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล และระบบการติดตาม คณะกรรมการเห็นว่า ระบบการควบคุมภายในของบริษัทมีความเพียงพอและเหมาะสม โดยบริษัทได้จัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีระบบควบคุมภายในในเรื่องการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยให้ สามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจ รวมถึงการทำธุรกรรมกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งและบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน อย่างเพียงพอแล้ว สำหรับการควบคุมภายในในหัวข้ออื่น คณะกรรมการเห็นว่าบริษัทมีการควบคุมภายในที่เพียงพอแล้วเช่นกัน ยกเว้นในเรื่อง.....

การประเมินระบบควบคุมภายในในเรื่องข้างต้น กรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบมีข้อสังเกตเพิ่มเติมจากคณะกรรมการ (ถ้ามี) ว่า.....

นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีของบริษัท คือ.....ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบงบการเงินรายไตรมาสและประจำปี.....ได้ให้ความเห็นในรายงานการสอบบัญชีว่า บริษัทมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายใน (ถ้ามี) คือ.....

ทั้งนี้ การที่บริษัทมิได้มีระบบควบคุมภายในในเรื่องดังกล่าวมีสาเหตุมาจาก.....

อย่างไรก็ดี บริษัทมีแนวทางที่จะแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวโดย.....ให้เสร็จสิ้นภายใน.....

11.3 หัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท

(1) ให้ระบุชื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในของบริษัท และกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance) ให้ระบุด้วย

หากบริษัทใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsource) ในการทำหน้าที่ดังกล่าว ให้ระบุชื่อของกิจการหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว พร้อมทั้งชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกิจการที่สังกัดนั้นให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวโดยมีรายละเอียดตามที่ปรากฏในเอกสารแนบ 3 ด้วย

(2) ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่า ได้ดูแลให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในมีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การอบรม ที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร

(3) การแต่งตั้ง ถอดถอน และโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ กรณีที่ไม่ได้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ บริษัทมีแนวปฏิบัติอย่างไร

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลหัวหน้างานตรวจสอบภายใน

(1) กรณีหัวหน้างานตรวจสอบภายในเป็นบุคลากรภายในของบริษัท

ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่.....ครั้งที่.....ได้แต่งตั้ง (ชื่อ นามสกุล) ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทตั้งแต่วันที่..... เนื่องจาก (เช่น มีประสบการณ์ในปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในในธุรกิจ/อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเดียวกับบริษัท มาเป็นระยะ ปี เคยเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภายใน ได้แก่) และมีความเข้าใจในกิจกรรมและการดำเนินงานของบริษัท จึงเห็นว่า มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมเพียงพอ

ทั้งนี้ การพิจารณาและอนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทจะต้องผ่านการอนุมัติ (หรือได้รับความเห็นชอบ) จากคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในปรากฏในเอกสารแนบ 3

(2) กรณีใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsource)

ในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเมื่อวันที่.....ครั้งที่ .....ได้แต่งตั้ง..... บริษัท (outsource) ให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทตั้งแต่วันที่.....ซึ่ง บริษัท (outsource) ได้มอบหมายให้ (ชื่อ นามสกุล) ตำแหน่ง..... เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบภายในของบริษัท

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาคุณสมบัติของ (บริษัท outsource) และ..... (ชื่อ นามสกุล) แล้วเห็นว่า มีความเหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เนื่องจาก..... (มีความเป็นอิสระ และมีประสบการณ์ในปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในในธุรกิจ/อุตสาหกรรมที่มีลักษณะเดียวกับบริษัท มาเป็นระยะ.....ปี เคยเข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภายใน ได้แก่ .....) โดย บริษัทยังได้ (เช่น จัดตั้งฝ่ายตรวจสอบภายในเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ตรวจสอบที่ว่าจ้างจากภายนอก (outsource) ด้วย)

ทั้งนี้ การพิจารณาและอนุมัติ แต่งตั้ง ถอดถอน โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในของบริษัทจะต้องผ่านการอนุมัติ (หรือได้รับความเห็นชอบ) จากคณะกรรมการตรวจสอบ โดยคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในปรากฏในเอกสารแนบ 3

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน

บริษัทมอบหมายให้....(ชื่อ นามสกุล)....ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (compliance department) เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานทางการที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจของบริษัท โดยมีคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท ปรากฏในเอกสารแนบ 3

คำแนะนำการเปิดเผยข้อมูลผู้ทำบัญชี

บริษัทอาจพิจารณาเปิดเผยข้อมูลและรายละเอียดของผู้ทำบัญชีของบริษัท ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 เพิ่มเติม เช่น ชื่อผู้ทำบัญชี ตำแหน่งในบริษัท เป็นต้น เนื่องจากผู้ทำบัญชีเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการจัดทำงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทให้มีความครบถ้วนและถูกต้อง ทั้งนี้ อาจเปิดเผยข้อมูลและรายละเอียดของผู้ทำบัญชีตามแนวทางเดียวกับที่เปิดเผยข้อมูลหัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวงานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัทก็ได้

12. รายการระหว่างกัน (ถ้ามี)

ให้อธิบายลักษณะของรายการระหว่างกันที่ผ่านมา และนโยบายในการทำรายการระหว่างบริษัทและบริษัทย่อยกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในอนาคต ดังนี้

(1) เปิดเผยรายการระหว่างกันกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในปีที่ผ่านมา โดยให้ระบุชื่อกลุ่มบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ลักษณะความสัมพันธ์ (เช่น เป็นบิดาของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เป็นบริษัทที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ถือหุ้นร้อยละสามสิบ) และเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน เช่น ลักษณะ ปริมาณ เงื่อนไขของรายการระหว่างกัน อัตราดอกเบี้ย ราคาซื้อ ราคาขาย มูลค่าของรายการระหว่างกัน หรือค่าเช่าที่เกิดขึ้นจริง พร้อมทั้งแสดงราคาประเมิน หรืออัตราค่าเช่า ที่ประเมินโดยบุคคลที่สาม หรือแสดงได้ว่าเป็นราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้ หากเป็นรายการระหว่างกันกับบริษัทร่วมหรือบริษัทย่อยที่มีกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ถือหุ้นรวมกันไม่เกินร้อยละสิบจะไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นก็ได้

(2) อธิบายความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการดังกล่าวว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทแล้วหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ ถ้ามีความเห็นของกรรมการอิสระในเรื่องดังกล่าวที่แตกต่างจากมติคณะกรรมการให้เปิดเผยความเห็นนั้นด้วย

(3) อธิบายนโยบายและแนวโน้มการทำรายการระหว่างกันในอนาคต รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่บริษัทให้ไว้ในหนังสือชี้ชวน

(4) ในกรณีที่มีการแสดงราคาประเมินประกอบการทำรายการระหว่างกัน ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีการประเมินราคาและราคาประเมิน พร้อมทั้งให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินราคาดังกล่าว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ 4

<u>หมายเหตุ</u>

(1) หากหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทได้เปิดเผยรายการระหว่างกันตาม (1) ครบถ้วนแล้ว ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลใน (1) ซ้ำในส่วนนี้ แต่ให้อ้างอิงไปถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง

(2) หากบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมรวมกันเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงของบริษัทดังกล่าว ให้อธิบายเหตุผลประกอบที่ให้บุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวแทนการถือหุ้นของบริษัทโดยตรงด้วย

(3) ในกรณีที่รายการระหว่างกันมีจำนวนมากและแต่ละรายการมีมูลค่าน้อย บริษัทอาจจัดกลุ่มรายการดังกล่าวตามความเหมาะสมของแต่ละธุรกิจ เช่น ธนาคารพาณิชย์สามารถจัดกลุ่มของรายการรับฝากเงินจากบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งไว้ด้วยกัน

▶▶ *คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม*

การเปิดเผยรายการระหว่างกันมีเจตนารมณ์เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำรายการระหว่างบริษัทกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และเพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่าการทำรายการเหล่านี้เป็นธรรม สมเหตุสมผล และเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น ดังนั้น ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการทำรายการระหว่างกันอย่างน้อยควรจะครอบคลุมในประเด็น ดังนี้

(1) ชื่อและความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความขัดแย้ง

(2) ลักษณะและปริมาณรายการระหว่างปี (รวมทั้งรายการคงค้าง) เช่น มูลค่าการซื้อ/ขายสินค้าและบริการ การกู้ยืมเงิน/ให้กู้ยืมเงิน การค้ำประกัน การเช่าอาคาร การเช่าเครื่องจักร รวมทั้งให้อธิบายถึงความต่อเนื่องของรายการด้วยว่า เป็นรายการที่กระทำอย่างต่อเนื่องหรือกระทำตามความจำเป็นเป็นครั้งคราว

(3) เหตุผลในการทำรายการควรอธิบายว่า เหตุใดจึงต้องทำรายการดังกล่าวกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง และทำแล้วมีประโยชน์กับผู้ถือหุ้นอย่างไร และมีนโยบายการกำหนดราคาและเงื่อนไขการค้าระหว่างกันอย่างไร มีความเป็นธรรมและสมเหตุสมผลอย่างไร

(4) มาตรการในการกำกับดูแล คณะกรรมการตรวจสอบได้ตรวจสอบรายการแล้วหรือไม่ว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นอย่างไร และมีความเห็นอย่างไร

ข้อควรระวัง

ที่ผ่านมาบริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนบางแห่งไม่เปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ โดยใช้การอ้างอิงให้ไปดูรายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น ซึ่งข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินจะมีข้อมูลโดยสรุปที่ไม่มีรายละเอียดของรายการ และไม่ได้อธิบายความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการและมาตรการการอนุมัติรายการระหว่างกัน จึงทำให้การเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 ไม่ครบถ้วน นอกจากนี้ ในการเปิดเผยนโยบายการกำหนดราคานั้นมักจะมีการเปิดเผยที่ไม่ชัดเจน เช่น เปิดเผยว่า เป็นราคาที่ตกลงร่วมกัน ซึ่งการเปิดเผยที่ชัดเจนถูกต้องบริษัทต้องอธิบายว่า เป็นราคาเดียวกับการทำรายการกับบุคคลภายนอกหรือเป็นไปตามราคาตลาดหรือไม่ อย่างไร หากไม่ใช่ ควรอธิบายว่ามีหลักเกณฑ์การกำหนดราคาที่มีความเป็นธรรมและสมเหตุสมผลอย่างไรด้วย

โดยหลักการแล้ว การทำรายการระหว่างกันกับผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเป็นการทำรายการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท โดยมีราคาและเงื่อนไขที่ไม่ควรแตกต่างกับการทำรายการกับบุคคลภายนอก และเป็นการทำรายการที่ไม่มีผลให้บุคคลที่มีส่วนได้เสียได้รับประโยชน์ทางการเงินอื่นนอกเหนือจากที่พึงได้ตามปกติ หรือเป็นเหตุให้บริษัทได้รับความเสียหายหรือกระทำการที่ขัดหรือแย้งกับประโยชน์ของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ในการสอบทานและให้ความเห็นเกี่ยวกับรายการดังกล่าวคณะกรรมการหรือคณะกรรมการตรวจสอบควรให้เหตุผลประกอบให้ชัดเจนด้วยว่า การทำรายการดังกล่าวมีความจำเป็น สมเหตุสมผล และเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท อย่างไร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน

นอกจากนี้ เนื่องจากตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ต้องนำธุรกรรมที่ทำกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกันตามมาตรา 89/12(1) เช่น ข้อตกลงทางการค้าปกติ หรือธุรกรรมปกติหรือสนับสนุนธุรกิจที่มีเงื่อนไขการค้าทั่วไป เป็นต้น ขออนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทหรือขออนุมัติหลักการจากคณะกรรมการบริษัทก่อนที่จะทำธุรกรรม ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทควรติดตามตรวจสอบว่า เมื่อมีรายการในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้น บริษัทได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดในมาตรา 89/12(1) แล้วหรือไม่ โดยอาจพิจารณาจากข้อมูลรายการระหว่างกันที่บริษัทเปิดเผยในงบการเงิน หรืออาจให้บริษัทรวบรวมและนำเสนอธุรกรรมให้คณะกรรมการตรวจสอบสอบทานทุกไตรมาส (post audit) ทั้งนี้ บริษัทสามารถศึกษาคำแนะนำในการปฏิบัติตามมาตรา 89/12(1) ได้จากหนังสือเวียน ที่ กลต.จ.(ว) 38/2551 เรื่อง คำแนะนำในการปฏิบัติตามมาตรา 89/12(1) แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

ทั้งนี้ บริษัทสามารถศึกษาข้อแนะนำและตัวอย่างการเปิดเผยรายการระหว่างกันเพิ่มเติมในภาคผนวก 6

ส่วนที่ 3
ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3 | ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

ให้แสดงข้อมูลจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญที่สะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในธุรกิจหลักของบริษัทและบริษัทย่อย โดยอย่างน้อยต้องมีข้อมูลเปรียบเทียบ 3 ปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณาแสดงข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลังเพิ่มเติมได้ หากบริษัทเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน 3 ปีที่ผ่านมายังไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคต และอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทได้

<u>หมายเหตุ</u>

การจัดทำประมาณการงบการเงินในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้ ให้เป็นไปตามความสมัครใจของบริษัท และจะจัดทำเป็นระยะเวลาใดก็ได้ แต่หากประสงค์จะจัดทำและเปิดเผย บริษัทต้องจัดทำประมาณการด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้มั่นใจว่าสมมติฐานที่ใช้จัดทำประมาณการนั้นสมเหตุสมผลแล้ว โดยต้องแสดงสมมติฐานพร้อมทั้งคำอธิบายไว้อย่างชัดเจนด้วย และในการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีในปีถัดไป บริษัทต้องอธิบายว่าผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากประมาณการที่ทำไว้อย่างไร ทั้งนี้ หากประมาณการดังกล่าวจัดทำขึ้นโดยมีเหตุอันควรทราบอยู่แล้วว่า สมมติฐานนั้นไม่สมเหตุสมผล แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีดังกล่าวอาจเข้าข่ายอันเป็นเท็จหรือทำให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริง ซึ่งบริษัทอาจเข้าข่ายฝ่าฝืนมาตรา 238 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

อนึ่ง หากบริษัทประสงค์จะเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวกับแนวโน้มหรือประมาณการผลการดำเนินงานของบริษัทในเชิงตัวเลขต่อนักวิเคราะห์หรือผู้ลงทุน บริษัทต้องจัดทำและแสดงประมาณการดังกล่าวไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีด้วย

▶▶ ***<u>คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม</u>***

ให้บริษัทแสดงข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ตารางสรุปงบการเงิน : ให้แสดงรายการจากงบการเงินปีล่าสุด และแสดงข้อมูลเปรียบเทียบอย่างน้อย 3 ปี ย้อนหลังไว้ในตารางเดียวกัน

2. การแสดงอัตราส่วนทางการเงิน :

2.1 บริษัทควรจัดทำอัตราส่วนทางการเงินเพื่อใช้ประกอบการอธิบายการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการในหัวข้อ 14 เพื่อความกระชับ ชัดเจน แทนการแสดงตารางอัตราส่วนทางการเงินแยกจากคำอธิบาย

2.2 อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงควรรวมถึง อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน ทั้งนี้ อัตราส่วนที่แสดงควรเป็นอัตราส่วนที่สำคัญสำหรับธุรกิจของบริษัท อาจจะแตกต่างกันไปสำหรับธุรกิจทั่วไปได้ (อัตราส่วนที่ใช้เฉพาะธุรกิจ) และหากบริษัทเห็นว่า การคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทมีความแตกต่างจากวิธีการคำนวณที่ใช้โดยทั่วไป บริษัทควรเปิดเผยและอธิบายวิธีการคำนวณและข้อมูลทางการเงินที่บริษัทนำมาใช้ในการคำนวณสำหรับอัตราส่วนทางการเงินนั้นด้วย

14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A)

ให้เปิดเผยการวิเคราะห์และอธิบายถึงการดำเนินงานและฐานะทางการเงินในมุมมองของฝ่ายจัดการ โดยระบุสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้วย อย่างน้อยในประเด็นดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ สามารถใช้กราฟหรือภาพประกอบการอธิบายตามความเหมาะสมด้วยก็ได้ และในกรณีที่บริษัทมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจมากกว่า 1 สาย/กลุ่ม ให้วิเคราะห์และอธิบายถึงการดำเนินการในแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่มีนัยสำคัญด้วย

14.1 ให้วิเคราะห์การดำเนินงานและฐานะทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรือมีผลต่อฐานะการเงิน การดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในช่วงปีที่ผ่านมา โดยให้อธิบายเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (benchmark) ที่สำคัญด้วย

- สำหรับงบการเงินในช่วง 2 ปีก่อนหน้านี้ ให้อธิบายประกอบเฉพาะกรณีที่ฐานะการเงินหรือผลการดำเนินงานดังกล่าวมีผลกระทบต่อฐานะการเงินหรือผลการดำเนินงานปัจจุบันของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ
- เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท ขอให้อธิบายอย่างน้อยเกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงาน ผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญหรือปัจจัยสำคัญที่ผ่านมา เช่น การรวมธุรกิจหรือกิจการ การยกเลิกหรือหยุดการดำเนินธุรกิจ การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ที่มีนัยสำคัญ ผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องและแหล่งเงินทุนของบริษัท คุณภาพของสินทรัพย์ การบริหารจัดการธุรกรรมนอกงบดุล การเปลี่ยนแปลงหรือการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีนัยสำคัญ ข้อสังเกตของผู้สอบบัญชีหรือความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างมีเงื่อนไขต่อรายการบัญชีที่เป็นสาระสำคัญ (ถ้ามี) รวมถึงผลการปฏิบัติตามแผนการดำเนินธุรกิจและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เชื่อมโยงกับข้อมูลทางการเงิน
- หากบริษัทเคยแจ้งแผนการดำเนินงานหรือประมาณการงบการเงินไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลหรือแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ให้อธิบายผลการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวด้วย
- ในกรณีบริษัทมีการออกตราสารหนี้ ซึ่งมีข้อกำหนดให้บริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงิน ให้บริษัทเปิดเผยว่า บริษัทสามารถดำรงอัตราส่วนดังกล่าวได้ตามข้อกำหนดหรือไม่ (แสดงข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินตามงบการเงินประจำงวดการบัญชีล่าสุดเปรียบเทียบกับอัตราส่วนที่ต้องดำรงข้างต้น) ในกรณีที่บริษัทไม่สามารถดำรงอัตราส่วนได้ตามข้อกำหนด ให้ระบุผลกระทบและการดำเนินการของบริษัท

14.2 ให้อธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญในอนาคต (forward looking) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอก เช่น แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของภาวะตลาดหรืออุตสาหกรรม และปัจจัยภายใน เช่น นโยบาย กลยุทธ์ การบริหารงานของบริษัท การเปลี่ยนแปลงข้อตกลงทางธุรกิจที่อาจกระทบต่อการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินงานของบริษัทในอนาคตได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทมีโครงการหรือการวิจัยพัฒนาที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตอันใกล้ (ประมาณ 1 ปี) ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดของโครงการหรือการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เช่น ลักษณะโครงการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม ความคืบหน้า ผลกระทบที่อาจมีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินด้วย

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

การรับรองความถูกต้องของข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนั้นให้กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท * ลงลายมือชื่อพร้อมทั้งประทับตราบริษัท (ถ้ามี) ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี พร้อมทั้งมอบอำนาจให้บุคคลใดลงนามกำกับเอกสารในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีแทนด้วย โดยให้ใช้ข้อความและรูปแบบ ดังนี้

"บริษัทได้สอบทานข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีฉบับนี้แล้ว ด้วยความระมัดระวัง บริษัทขอรับรองว่า ข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ไม่เป็นเท็จ ไม่ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิด หรือไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทขอรับรองว่า

(1) งบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อยแล้ว

(2) บริษัทได้จัดให้มีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดี เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นสาระสำคัญทั้งของบริษัทและบริษัทย่อยอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว รวมทั้งควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว

(3) บริษัทได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตาม ระบบดังกล่าว และบริษัทได้แจ้งข้อมูลการประเมินระบบการควบคุมภายใน ณ วันที่..... ต่อผู้สอบบัญชีและกรรมการตรวจสอบของบริษัทแล้ว ซึ่งครอบคลุมถึงข้อบกพร่องและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งการกระทำที่มิชอบที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ในการนี้ เพื่อเป็นหลักฐานว่าเอกสารทั้งหมดเป็นเอกสารชุดเดียวกันกับที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องแล้ว บริษัทได้มอบหมายให้..... เป็นผู้ลงลายมือชื่อกำกับเอกสารนี้ไว้ทุกหน้าด้วย หากเอกสารใดไม่มีลายมือชื่อของ.....กำกับไว้ บริษัทจะถือว่าไม่ใช่ข้อมูลที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลแล้วดังกล่าวข้างต้น

	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ**
1.	.....	.....	.....
2.	.....	.....	.....
3.	.....	.....	.....

	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
ผู้รับมอบอำนาจ	.....	.....	.....

---

* ให้แนบเอกสารหลักฐานประกอบด้วย ทั้งนี้ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้เป็นข้อมูลที่สำคัญที่ผู้ลงทุนใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนบริษัทจึงควรเสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาก่อนที่จะส่งให้สำนักงาน

** พร้อมทั้งประทับตราบริษัท (ถ้ามี)

ทั้งนี้ มาตรา 89/20 *** แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 กำหนดให้กรรมการและผู้บริหารต้องร่วมกันรับผิดต่อบุคคลที่ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทในความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ถือหุ้นหรือประชาชนทั่วไป โดยแสดงข้อความที่เป็นเท็จในสาระสำคัญหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญในกรณีของงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทหรือรายงานอื่นใดที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา 56 หรือมาตรา 199 โดยมิได้จำกัดความรับผิดไว้เฉพาะกรรมการและผู้บริหารที่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลในเอกสารดังกล่าวเท่านั้น อย่างไรก็ดี กรรมการหรือผู้บริหารซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าโดยตำแหน่งหน้าที่ตนไม่อาจล่วงรู้ถึงความแท้จริงของข้อมูลหรือการขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งนั้น ย่อมไม่มีความรับผิดตามมาตรา 89/20

<u>หมายเหตุ</u> *** ใช้บังคับกับบริษัทที่อยู่ภายใต้บังคับของหมวด 3/1 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 เท่านั้น

เอกสารแนบ

เอกสารแนบ 1

รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท

1. ข้อมูลของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม (ถ้ามี) และเลขานุการบริษัท

1.1 ให้แสดงรายละเอียดของกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และเลขานุการบริษัท ตามตาราง ดังนี้

ชื่อ-สกุล/ตำแหน่ง/วันที่ได้รับแต่งตั้ง (1)	อายุ (ปี)	คุณวุฒิทางการศึกษา/ประวัติอบรม (2)	สัดส่วนการถือหุ้นในบริษัท (%) (3)	ความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหาร (4)	ประสบการณ์ทำงาน (5)		
					ช่วงเวลา	ตำแหน่ง	ชื่อหน่วยงาน/บริษัท/ประเภทธุรกิจ

คำแนะนำการเปิดเผย

หากกรรมการหรือผู้บริหาร ดำรงตำแหน่งเป็นประธานในกรรมการชุดใด เช่น ประธานกรรมการตรวจสอบ ให้ระบุด้วย

1.2 ให้อธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทด้วย

ตัวอย่างการเปิดเผยหน้าที่ความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัท

เลขานุการของบริษัทจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา 89/15 และมาตรา 89/16 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับในวันที่ 31 สิงหาคม 2551 ด้วยความรับผิดชอบ ความระมัดระวัง และความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ ข้อบังคับบริษัท มติคณะกรรมการ ตลอดจนมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งนี้ หน้าที่ตามกฎหมายของเลขานุการบริษัทมีดังนี้

1. จัดทำและเก็บรักษาเอกสารดังต่อไปนี้

ก. ทะเบียนกรรมการ

ข. หนังสือนัดประชุมคณะกรรมการ รายงานการประชุมคณะกรรมการ และรายงานประจำปีของบริษัท

ค. หนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น และรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น

2. เก็บรักษารายงานการมีส่วนได้เสียที่รายงานโดยกรรมการหรือผู้บริหาร และจัดส่งสำเนารายงานการมีส่วนได้เสียตามมาตรา 89/14 ให้ประธานคณะกรรมการ และประธานกรรมการตรวจสอบทราบภายใน 7 วันทำการนับแต่วันที่บริษัทได้รับรายงานนั้น

3. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำกับตลาดทุนประกาศกำหนด

นอกจากนี้ เลขานุการบริษัทยังมีหน้าที่อื่นตามที่บริษัท (หรือคณะกรรมการบริษัท) มอบหมาย ดังนี้.....

<u>ตัวอย่างหน้าที่อื่นของเลขานุการบริษัท</u>

- *ให้คำแนะนำด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อพึงปฏิบัติด้านการกำกับดูแลในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมาย*
- *ทำหน้าที่ในการดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการบริษัทและการประชุมผู้ถือหุ้น*
- *ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายในบริษัทให้ปฏิบัติตามมติคณะกรรมการบริษัทและมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น*
- *ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น สำนักงาน ตลาดหลักทรัพย์ฯ และดูแลการเปิดเผยข้อมูลและรายงานสารสนเทศต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลและสาธารณชน ให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย*
- *จัดให้มีการปฐมนิเทศ ให้คำแนะนำแก่กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่*
- *หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากบริษัท*

(บริษัทสามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของเลขานุการบริษัทได้จากคู่มือเลขานุการบริษัทที่จัดทำโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ชมรมเลขานุการบริษัทไทย หรือสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เป็นต้น เพื่อใช้ประกอบการพิจารณากำหนดหน้าที่ของเลขานุการบริษัทข้างต้น)

1.3 กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงรายชื่อกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยมีรายละเอียดเช่นเดียวกับข้อมูลในตาราง 1.1 ด้วย นอกจากนี้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่า กรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัทย่อยรายใดเป็นบุคคลที่คณะกรรมการบริษัทมีมติอนุมัติส่งเข้าเป็นกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ของบริษัทย่อยดังกล่าว

<u>หมายเหตุ</u>

(1) สำหรับตำแหน่งกรรมการ ให้ระบุประเภทของกรรมการด้วย เช่น กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัทตามที่กำหนดในหนังสือรับรอง นอกจากนี้ สำหรับเลขานุการบริษัท หากเป็นการใช้บริการหน่วยงานภายนอกบริษัท (outsource) (อาจเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลก็ได้) ให้ระบุชื่อของนิติบุคคลหรือบุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเป็นเลขานุการบริษัท พร้อมกับชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากนิติบุคคลที่สังกัดนั้นให้ปฏิบัติงานดังกล่าวและตำแหน่งของบุคคลในนิติบุคคลที่สังกัดด้วย

(2) ให้ระบุคุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด โดยระบุวิชาเอก วิชาโท ชื่อคณะและสถาบันการศึกษา รวมถึงประวัติการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และทักษะของการเป็นกรรมการ (เช่น การอบรมจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ทั้งนี้ สำหรับเลขานุการบริษัท ให้ระบุคุณวุฒิทางการศึกษา โดยรวมถึงวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่เกี่ยวข้อง และหากจบการศึกษาสูงกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ให้เปิดเผยคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป นอกจากนี้ ให้ระบุประวัติการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรู้พื้นฐานของเลขานุการบริษัท (เช่น การอบรมจากชมรมเลขานุการบริษัทไทย) ด้วย

คำแนะนำ หรือคำอธิบายเพิ่มเติม

สำนักงานให้ความสำคัญกับการพิจารณาความรู้ ความเข้าใจ บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของกรรมการและกรรมการตรวจสอบ ดังนั้น เพื่อให้แน่ใจว่ากรรมการทุกท่านเข้าใจ และมีแนวทางในการทำหน้าที่ดังกล่าว แต่ละบริษัทจึงควรดูแลให้กรรมการทุกท่าน เข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่จัดขึ้นสำหรับกรรมการและกรรมการตรวจสอบโดยเฉพาะ เช่น หลักสูตร Directors Certification Program (DCP) หรือหลักสูตร Director Accredited Program (DAP) (รายละเอียดหลักสูตรดูเพิ่มเติมได้ที่ website ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) http://www.thai-iod.com) โดยกรรมการของบริษัทจดทะเบียนสามารถติดต่อกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย เพื่อสมัครเข้าอบรมหลักสูตร DAP และเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ในการระบุประวัติการอบรมหรือประสบการณ์ทำงาน ขอให้ระบุระยะเวลาที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ปีที่เข้าอบรม เป็นต้น

(3) ให้ระบุการถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยนับรวมหุ้นของคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว รวมถึงหุ้นที่มีบุคคลอื่นใดถือหลักทรัพย์ไว้แทนกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม คู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ให้ระบุจำนวนหุ้นทางอ้อม และจำนวนหุ้นที่มีบุคคลอื่นถือหุ้นไว้แทนแยกต่างหากจากกรณีถือหุ้นเองโดยตรงด้วย

(4) ให้ระบุถึงความสัมพันธ์ทางครอบครัวระหว่างกรรมการและผู้บริหารด้วยกัน โดยความสัมพันธ์ทางครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ความสัมพันธ์โดยการสมรสและความสัมพันธ์โดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ระบุเฉพาะความสัมพันธ์ลำดับ บิดา มารดา คู่สมรส บุตร พี่น้อง ลุง ป้า น้า อา รวมทั้งคู่สมรส และบุตร ของบุคคลดังกล่าว

(5) ให้ระบุประสบการณ์ของกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมอย่างน้อยดังนี้

(ก) ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัทและ/หรือบริษัทย่อย แล้วแต่กรณี อย่างน้อยในระยะ 5 ปีย้อนหลัง

(ข) หากมีการดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในบริษัทจดทะเบียนอื่นในปีที่ผ่านมา ให้ระบุชื่อบริษัทดังกล่าวไว้ด้วย

(ค) กรณีที่กรรมการอิสระของบริษัทดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ให้ระบุไว้ด้วย

2. ในกรณีที่กรรมการ ผู้บริหารและผู้มีอำนาจควบคุมรายใดดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทย่อย บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้องหลายบริษัท ให้แสดงข้อมูลการดำรงตำแหน่งของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม ตามตารางดังนี้

รายชื่อบริษัท	บริษัท	บริษัทย่อย			บริษัทร่วม			บริษัทที่เกี่ยวข้อง		
รายชื่อ		1	2	3	1	2	3	1	2	3
<u>ตัวอย่าง</u> นาย ก. นาย ข.	// /	x	/	/	/	/	/	/	x	

<u>หมายเหตุ</u>

1. / = กรรมการ X = ประธานกรรมการ // = กรรมการบริหาร
2. บริษัทที่เกี่ยวข้อง ให้หมายถึง นิยามนิติบุคคลของบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งของประกาศนี้

3. ประวัติกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุม

ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลประวัติการถูกลงโทษของกรรมการ ผู้บริหาร และผู้มีอำนาจควบคุมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 หรือพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 ทั้งนี้ เฉพาะความผิดในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การกระทำการโดยไม่สุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(2) การเปิดเผย หรือเผยแพร่ข้อมูล หรือข้อความอันเป็นเท็จที่อาจทำให้สำคัญผิด หรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

(3) การกระทำอันไม่เป็นธรรมหรือการเอาเปรียบผู้ลงทุนในการซื้อขายหลักทรัพย์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือมีหรือเคยมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการกระทำดังกล่าว

เอกสารแนบ 2

รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย

ให้แสดงรายชื่อกรรมการของบริษัทย่อยตามตาราง ดังนี้

รายชื่อบริษัทย่อย / รายชื่อกรรมการ	บริษัท	บริษัท	บริษัท ....
ตัวอย่าง นาย ก. นาย ข.	// /	/ x	/

หมายเหตุ

1. / = กรรมการ X = ประธานกรรมการ // = กรรมการบริหาร
2. บริษัทย่อย ให้หมายถึง บริษัทย่อยที่มีนัยสำคัญ เช่น มีรายได้เกินกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบกำไรขาดทุนรวมของปีบัญชีล่าสุด

เอกสารแนบ 3

<u>รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท</u>

ให้แสดงรายละเอียดของหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (ถ้ามี) โดยให้มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

1. <u>กรณีเป็นพนักงานภายในบริษัท</u>

(1) ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากบริษัทให้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้างานตรวจสอบภายในหรือหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท และตำแหน่ง

(2) คุณวุฒิทางการศึกษา โดยให้รวมถึงวุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตรที่เกี่ยวข้องด้วย หากจบการศึกษาสูงกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ให้เปิดเผยคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

(3) ประสบการณ์การทำงาน และการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง

(4) สำหรับหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน ให้ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบด้วย

<u>ตัวอย่างการเปิดเผยหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน</u>

หัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบ <u>(เช่น ในการเป็นศูนย์กลางการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจของบริษัท/กลุ่มบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และข้อกำหนดของหน่วยงานทางการที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต., สำนักงานคณะกรรมการ คปภ.,สำนักงาน กกพ.หรือหน่วยงานทางการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของบริษัท)</u> ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทได้อนุมัตินโยบายด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (Compliance Policy) โดยกำหนดให้คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายงานหรือหน่วยงาน และพนักงานต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงมีการสื่อสารกับพนักงานได้ตระหนักว่า พนักงานทุกคนมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการศึกษาและทำความเข้าใจในกฎหมายรวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในงานที่รับผิดชอบ และปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นไปตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด

2. <u>กรณีใช้บริการหน่วยงานภายนอก</u> (outsource)

(1) ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของนิติบุคคลหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทให้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้างานตรวจสอบภายในหรือหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท แล้วแต่กรณี

(2) ให้ระบุชื่อของบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากนิติบุคคลที่สังกัดให้ปฏิบัติงานเป็นหัวหน้างานตรวจสอบภายในหรือหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท แล้วแต่กรณี และตำแหน่งในนิติบุคคลที่สังกัด พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดของบุคคลดังกล่าวตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ข้างต้นด้วย

เอกสารแนบ 4

รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน

กรณีที่บริษัทมีการแสดงหรือประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมินในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี เช่น การแสดงราคาประเมินประกอบการทำรายการระหว่างกัน บริษัทมีการปรับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ อันเป็นผลให้มีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินและประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมินที่เกี่ยวข้อง บริษัทมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี เป็นต้น ให้บริษัทแสดงรายละเอียดของข้อมูลการประเมินราคาดังกล่าวโดยมีสาระสำคัญในเรื่อง ดังนี้

(1) ทรัพย์สินที่มีการประเมินราคาและราคาประเมิน ซึ่งจัดทำขึ้นล่วงหน้าก่อนการทำรายการนั้นไม่เกิน 6 เดือน

(2) ชื่อผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สิน ซึ่งได้แก่ ที่ปรึกษาทางการเงินหรือบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุนที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่สำนักงานให้การยอมรับ แล้วแต่กรณี

(3) ชื่อผู้ควบคุมการปฏิบัติงานหรือผู้ประเมินหลัก แล้วแต่กรณี ที่เป็นผู้ลงลายมือชื่อในรายงานซึ่งต้องอยู่ในบัญชีรายชื่อที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินเป็นที่ปรึกษาทางการเงินหรือเป็นบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุน

(4) วัตถุประสงค์การประเมินราคาทรัพย์สิน ซึ่งต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์สาธารณะในกรณีที่เป็นรายงานประเมินราคาทรัพย์สินที่จัดทำโดยบริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สินในตลาดทุน หรือมีคำยินยอมของผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินให้เผยแพร่ความเห็นนั้นได้ในกรณีที่เป็นรายงานประเมินราคาทรัพย์สินที่จัดทำโดยที่ปรึกษาทางการเงินหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

(5) วันที่ในรายงานประเมินราคาทรัพย์สิน

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แบบสอบทานความครบถ้วนของข้อมูลที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) (“Checklist แบบ 56-1”)

ข้อควรระวังในการใช้ Checklist

- หัวข้อและประเด็นใน Checklist เป็นเพียงตัวช่วยในการสอบทานว่า บริษัทได้เปิดเผยข้อมูลที่สำคัญในแบบ 56-1 แล้วหรือไม่เท่านั้น
- การเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 ยังต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในแบบแนบท้ายประกาศที่เกี่ยวข้อง

วิธีการใช้ Checklist

1. นำแบบ 56-1 ที่จัดทำเสร็จแล้ว มาตรวจเช็คความครบถ้วนตามแต่ละหัวข้อใน Checklist
2. ใส่สัญลักษณ์ในช่อง “เปิดเผย?” เช่น
   - “Y” หรือ “/” กรณีเปิดเผยครบถ้วนแล้ว
   - “N” หรือ “X” กรณียังไม่เปิดเผย หรือยังไม่ชัดเจน
   - “NA” หรือ “-” กรณีเป็นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัท หรือไม่มีข้อมูลในเรื่องนั้น
3. ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อที่พบว่า ยังเปิดเผยไม่ครบถ้วนหรือไม่ชัดเจน ก่อนที่จะนำส่งแบบ 56-1 ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ทั้งนี้ บริษัทอาจส่ง checklist มาพร้อมกับการส่งแบบ 56-1 ด้วยก็ได้

Checklist สำหรับสอบทานแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) สำหรับปีบัญชี _____
บริษัท _____ ตัวย่อ _____

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	สารบัญ			
ส่วนที่ 1	**การประกอบธุรกิจ**			
1	**นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ**			
	- ภาพรวมที่มาและลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท หรือกลุ่มบริษัท ซึ่งประกอบด้วย บริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วมที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน หรือกำลังจะดำเนินงาน			
1.1	นโยบายในการดำเนินงานของบริษัท หรือกลุ่มบริษัทในภาพรวม ตามที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด (ถ้ามี)		กรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเป้าหมายที่ได้เปิดเผยไว้ในปีก่อนหน้านี้ ควรอธิบายความคืบหน้าและสาเหตุด้วย	
	- วิสัยทัศน์			
	- วัตถุประสงค์			
	- เป้าหมาย			
	- กลยุทธ์			
1.2	การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญ			
	- อำนาจในการควบคุมบริษัทในปีที่ผ่านมา			
	- ลักษณะการประกอบธุรกิจในปีที่ผ่านมา			
	- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การจัดการ หรือ การประกอบธุรกิจ หรือเหตุการณ์สำคัญอื่น ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา		- หากที่ผ่านมาบริษัทมีการขยายธุรกิจ หรือลงทุนในธุรกิจใหม่ เพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือจำหน่าย/ยกเลิกธุรกิจบางประเภทออกไป บริษัทได้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวและผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเพิ่มเติมในหัวข้อ MD&A แล้วหรือไม่	
1.3	โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท			
(1)	นโยบายการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
(2)	แผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท - สัดส่วนการถือหุ้น และสัดส่วนของสิทธิออกเสียง (ถ้าแตกต่างจากสัดส่วนการถือหุ้น) - ชื่อและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ร่วมทุน		ตรวจสอบว่าโครงสร้างการถือหุ้นอาจก่อให้เกิด conflict of interest หรือไม่ ซึ่งได้แก่ - กลุ่มผู้ถือหุ้นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทำธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับธุรกิจหลักของบริษัท - มีการถือหุ้นไขว้ระหว่างกันหรือไม่ - มีบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม >10% หรือไม่ หากมีโครงสร้างลักษณะดังกล่าว ขอให้ตรวจสอบว่าต้องปรับโครงสร้างฯ ให้ไม่มี conflict of interest หรือไม่	
(3)	ขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักและขนาดของบริษัทอื่น ที่เปรียบเทียบกับขนาดของบริษัท และตรวจสอบว่าเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่			
	- มาตรการและแนวทางการแก้ไขหากไม่เป็นไปตามเกณฑ์			
1.4	ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่			
	- โครงสร้างหรือสถานภาพของบริษัท/กลุ่มบริษัท ในกรณีที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่		ไม่ต้องเปิดเผยหัวข้อนี้ หากธุรกิจหลักของบริษัท มิได้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอื่นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีความสัมพันธ์กันแต่เพียงครั้งคราวเฉพาะธุรกรรม	
	- อธิบายเหตุผลและโอกาสหรือความจำเป็นที่ต้องมีการพึ่งพิงหรือสนับสนุนระหว่างกัน รวมทั้งความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัท/กลุ่มบริษัทต่อกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่			
	- กลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้น กรณีที่โครงสร้างธุรกิจของบริษัท/บริษัทในกลุ่มมีการแข่งขันกันอย่างมีนัยสำคัญ		ตรวจสอบว่าโครงสร้างการถือหุ้นอาจก่อให้เกิด conflict of interest หรือไม่ หากมี ต้องระบุมาตรการป้องกัน conflict of interest หรือดำเนินการปรับโครงสร้าง	
2.	**ลักษณะการประกอบธุรกิจ**			
(1)	โครงสร้างรายได้แยกตามสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจ โดยอย่างน้อยต้องแสดงรายได้ของสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่มีมูลค่าเกิน 10% ของรายได้รวมตามงบการเงินรวม (ตามตาราง)		- โครงสร้างรายได้เปรียบเทียบย้อนหลัง 3 ปีหรือไม่	
(2)	อธิบายโดยแบ่งตามสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจตามตารางโครงสร้างรายได้		- แยกอธิบายตามสายผลิตภัณฑ์/กลุ่มธุรกิจที่มีนัยสำคัญแล้วหรือไม่	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
2.1	ลักษณะของผลิตภัณฑ์และบริการ			
	- ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ (ลักษณะธุรกิจในปีที่ผ่านมา)		- พึ่งพิง supplier หรือลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายรายใดซึ่งอาจกระทบต่อการดำเนินธุรกิจหรือไม่ หากพึ่งพิงเกิน 30% ขอให้เปิดจำนวนราย ความสัมพันธ์และประเภทสินค้า - สินค้าหรือวัตถุดิบมีปัญหาในเรื่องใดหรือไม่ (เช่น การขาดแคลน, ความผันผวนของราคา, การจัดเก็บ เป็นต้น)	
	- การได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสัมปทาน หรือการส่งเสริมการลงทุน พร้อมทั้งอธิบายลักษณะสิทธิประโยชน์		- สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ยังมีผลหรือไม่ (ยังไม่หมดอายุ)	
	- กรณีธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ให้อธิบายลักษณะโครงการที่มีนัยสำคัญที่กำลังดำเนินการอยู่ในแต่ละโครงการ เช่น ชื่อที่ตั้ง ประเภทโครงการ ลูกค้าเป้าหมาย จำนวนหน่วย พื้นที่ขาย/เช่า มูลค่าโครงการ ความคืบหน้าการขายและการพัฒนาโครงการ			
2.2	การตลาดและการแข่งขัน		- บริษัทไม่ต้องเปิดเผยรายชื่อลูกค้า ผู้จัดจำหน่าย หรือ supplier (เว้นแต่มีการพึ่งพิงอย่างมากจนถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อความอยู่รอดของบริษัท หรือได้เคยเปิดเผยชื่อให้บุคคลอื่นทราบ เช่น นักลงทุนหรือนักวิเคราะห์)	
(ก)	การทำการตลาดของผลิตภัณฑ์และบริการที่สำคัญ			
	- นโยบายการตลาดในปีที่ผ่านมา			
	- อธิบายเชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภาพรวม			
	- ลักษณะลูกค้า ความสัมพันธ์		- หากแต่งตั้งผู้จัดจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว ให้ระบุพร้อมสรุปสาระสำคัญของสัญญาแต่งตั้งด้วย	
	- กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย			
	- การจำหน่ายและช่องทางการจำหน่าย			
	- สัดส่วนการจำหน่ายในประเทศและต่างประเทศ			
	- ชื่อประเทศหรือกลุ่มประเทศที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์			
	- หากพึ่งพิงลูกค้าหรือตัวแทนจำหน่ายรายใดรายหนึ่งเกิน 30% ของรายได้รวม ใน 3 ปีที่ผ่านมา ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์ และประเภทสินค้าที่ขาย		- หากเปิดเผยข้อมูลชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ให้ระบุชื่อดังกล่าวไว้ด้วย	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- หากพึ่งพิงลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายรายใดที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ให้ระบุเป็นปัจจัยความเสี่ยงด้วย			
(ข)	สภาพการแข่งขัน			
	- สภาพการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา			
	- แนวโน้มภาวะอุตสาหกรรมและสภาพการแข่งขันในอนาคต			
	- จำนวนคู่แข่งขันโดยประมาณ			
	- ขนาดของบริษัทเมื่อเทียบกับคู่แข่งขัน			
	- สถานภาพและศักยภาพในการแข่งขัน			
	- ชื่อคู่แข่งขัน (กรณีมีคู่แข่งขันเพียงรายเดียวหรือน้อยราย)			
2.3	การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ			
(ก)	ลักษณะการจัดให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์			
	- การผลิต (จำนวนโรงงาน/กำลังการผลิตรวม)			
	- การจัดหาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย		- ในกรณีเป็นสถาบันการเงิน ให้อธิบายในเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุน และการให้กู้ยืมด้วย	
	- จำนวนผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบ			
	- สัดส่วนการซื้อวัตถุดิบในประเทศและต่างประเทศ			
	- หากพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใดเกิน 30% ของยอดซื้อรวม ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์ ประเภทสินค้าที่ซื้อ			
	- หากพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใดที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ให้ระบุเป็นปัจจัยความเสี่ยงด้วย			
	- หากเปิดเผยข้อมูลชื่อผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ให้ระบุชื่อดังกล่าวไว้ด้วย			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
(ข)	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกระบวนการผลิตหรือการกำจัดวัตถุดิบเหลือใช้			
	- การดำเนินการเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม			
	- ผลของการปฏิบัติจริงในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่			
	- ข้อพิพาทหรือการถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และแนวทางการแก้ไขข้อพิพาทดังกล่าว			
2.4	งานที่ยังไม่ส่งมอบ เฉพาะงานโครงการหรือชิ้นงาน ที่มีมูลค่าสูง และใช้เวลาในการส่งมอบงาน			
	- มูลค่างานที่ยังไม่ส่งมอบ ณ วันหลังสุดที่เป็นไปได้			
	- หากเป็นโครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่ 10% ของรายได้รวม ให้ระบุเป็นรายชิ้นที่คาดว่าจะส่งมอบในแต่ละช่วงเวลา			
3	**ปัจจัยความเสี่ยง**			
	เปิดเผยความเสี่ยงใน 2 ลักษณะ (1) ความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท/กลุ่มบริษัท (2) ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์		- เปิดเผยเฉพาะความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อบริษัท/กลุ่มบริษัท หรือผู้ถือหลักทรัพย์โดยตรง - เปิดเผยความเสี่ยงดังต่อไปนี้ครบถ้วนหรือไม่ เช่น - การประกอบธุรกิจ (พึ่งพิงลูกค้า ผู้จัดจำหน่าย หรือ supplier/แข่งขันสูง/ราคาผันผวน/ข้อจำกัดทางกฎหมาย ทั้งในและต่างประเทศ/บุคคลากรที่สำคัญ) - การผลิต (ขาดแคลนวัตถุดิบ/ราคาวัตถุดิบผันผวน/พึ่งพิงเทคโนโลยี/ต้นทุนสูง/สินค้าหรือเครื่องจักรล้าสมัยง่าย/การขาดแคลนแรงงาน) - การบริหารจัดการ (ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ควบคุมเสียง/การพึ่งพิงบุคคลที่เกี่ยวข้อง/ผู้บริหาร) - การเงิน (สภาพคล่อง/ภาระหนี้และดอกเบี้ย/การปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงิน (covenant)/ผิดนัดชำระหนี้/ภาระการลงทุนในอนาคต/FX)	
	ปัจจัยความเสี่ยงแต่ละเรื่อง ได้เปิดเผยประเด็นต่อไปนี้แล้วหรือไม่ - ลักษณะความเสี่ยง - เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุของความเสี่ยง - ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น - แนวโน้มความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยง - มาตรการรองรับความเสี่ยง (ถ้ามี)			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
			- ผู้ลงทุน (ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ถือหุ้นในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นใหญ่/ เงื่อนไขการจ่ายเงินปันผล/ ขาดทุนสะสมทำให้จ่ายปันผลไม่ได้/dilution จากหลักทรัพย์แปลงสภาพ) - ผลกระทบต่อบริษัทหรือผู้ลงทุนมากน้อยเพียงใด เปิดเผยขนาดของผลกระทบไว้แล้วหรือไม่	
4	**ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ**			
4.1	- ทรัพย์สินถาวรหลัก		- มูลค่าทรัพย์สินแต่ละประเภทตรงกับงบการเงินหรือไม่	
	- ลักษณะสำคัญ กรรมสิทธิ์		- เปิดเผยภาระผูกพันและวงเงินค้ำประกัน กรณีนำทรัพย์สินไปวางเป็นประกัน แล้วหรือไม่	
	- สรุปสาระสำคัญของสัญญาเช่าระยะยาว (ถ้ามี)			
	- หากนำทรัพย์สินไปเป็นหลักประกัน ให้ระบุวงเงินของภาระหลักประกันของทรัพย์สินนั้นด้วย		- กรณีมีทรัพย์สินไม่ใช้ดำเนินงานเป็นจำนวนมาก มีนโยบายดำเนินการกับทรัพย์สินดังกล่าวอย่างไร	
	- ทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตนที่สำคัญ (สิทธิบัตร/ สัมปทาน/ลิขสิทธิ์/เครื่องหมายการค้า) ให้อธิบาย		- สรุปสาระสำคัญของสัญญาที่มีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจ เช่น สัญญาเช่า สัญญาการใช้สิทธิประโยชน์ เป็นต้น	
	- ลักษณะสำคัญ			
	- เงื่อนไข และอายุของสิทธิ		- มี hidden asset อื่นที่ยังไม่เปิดเผยหรือไม่	
	- ผลต่อการดำเนินธุรกิจ		- ผลกระทบต่อบริษัท หากสิทธิบัตร สัมปทาน ลิขสิทธิ์ ฯลฯ หมดอายุ เป็นอย่างไร	
4.2	ให้อธิบายนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (เช่น ธุรกิจที่บริษัทจะลงทุน)		- ได้เปิดเผยข้อมูล เช่น ประเภทอุตสาหกรรม ระยะเวลาการลงทุน รูปแบบการลงทุน/ร่วมทุน เป็นต้น แล้วหรือไม่	
4.3	ราคาประเมินทรัพย์สิน หากมีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์หรือมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ (ถ้ามี)			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
5	**ข้อพิพาททางกฎหมาย**			
	- ข้อพิพาทที่บริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี เฉพาะคดีที่ยังไม่สิ้นสุดและเป็นคดีที่ - มีผลกระทบด้านลบต่อสินทรัพย์ (สูงกว่า 5% ของ equity หรือสูงกว่า 10% ของสินทรัพย์หมุนเวียนหาก equity ติดลบ) - กระทบต่อการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ - ไม่ได้เป็นคดีที่เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติ		- เปิดเผยค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหรือผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทแล้วหรือไม่	
	- ศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความและมูลคดีความคืบหน้าของคดี			
	- กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นคู่ความกับบริษัท			
6	**ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น**			
6.1	ข้อมูลทั่วไป			
	- ชื่อ ที่ตั้ง สนญ. ประเภทธุรกิจ โทรศัพท์ โทรสาร จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลที่บริษัทถือหุ้นตั้งแต่ 10% ขึ้นไป			
	- ชื่อ ที่ตั้ง โทรศัพท์ โทรสารของบุคคลอ้างอิงอื่น ๆ เช่น นายทะเบียนหลักทรัพย์ ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาหรือผู้จัดการภายใต้สัญญาการจัดการ			
6.2	ข้อมูลสำคัญอื่น ที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน		- หากได้เปิดเผยข้อมูลสำคัญอื่นต่อนักวิเคราะห์ หรือกลุ่มนักลงทุนกลุ่มอื่น ขอให้นำมาเปิดเผยในแบบ 56-1 ด้วย เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลทั่วถึงกัน	

ส่วนที่ 2	**การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ**			
7	**ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น**			
7.1	จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว			
(1)	- ทุนจดทะเบียน/ทุนชำระแล้ว/จำนวนหุ้น			
	- ชื่อตลาดหลักทรัพย์ที่จดทะเบียน			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
(2)	- หุ้นประเภทอื่นที่มีสิทธิหรือเงื่อนไขแตกต่างจากหุ้นสามัญ เช่น หุ้นบุริมสิทธิ ให้อธิบายจำนวน มูลค่า และสิทธิหรือเงื่อนไขที่แตกต่างจากหุ้นสามัญ			
7.2	ผู้ถือหุ้น			
(1)	รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่			
	- กลุ่มผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก จำนวนและสัดส่วนการถือหุ้น โดยนับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่อยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุมเดียวกันเป็นกลุ่มเดียวกัน		- กรณีผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นนิติบุคคลที่ไม่แสดงถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง holding company หรือ nominee account ได้เปิดเผยรายชื่อบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงแล้วหรือไม่	
	- กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ		- รายชื่อผู้ถือหุ้นมาจากการปิดทะเบียนล่าสุดหรือไม่ (ไม่ควรปรากฏรายชื่อศูนย์รับฝาก (TSD) เป็นผู้ถือหุ้น	
	- ชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง (ultimate shareholder) และธุรกิจหลักของบุคคลดังกล่าว สำหรับกรณีรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นไม่แสดงถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง เช่น holding company หรือ nominee account			
(2)	หากเป็น holding company ให้แสดงรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักด้วย			
(3)	ข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (shareholding agreement) ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ หรือการบริหารงานของบริษัท และอธิบายสาระสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงาน		- เฉพาะข้อตกลงที่บริษัทเป็นผู้ร่วมลงนาม	
7.3	การออกหลักทรัพย์อื่น			
(1)	กรณีมีหลักทรัพย์แปลงสภาพ			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- อธิบายลักษณะสำคัญ ประเภท อายุ อัตราและราคาแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่เสนอขาย จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขที่สำคัญ (เช่น put-call option เป็นต้น) และ Rating			
(2)	กรณีมีตราสารหนี้			
	ให้อธิบายลักษณะสำคัญ ประเภท จำนวน มูลค่าที่ยังไม่ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขที่สำคัญ (เช่น put-call option เป็นต้น) เงื่อนไขการกู้ยืม และ Rating			
7.4	นโยบายการจ่ายเงินปันผล			
	- นโยบายของบริษัท			
	- นโยบายของบริษัทย่อย			
8.	**โครงสร้างการจัดการ**			
8.1	คณะกรรมการ			
	- รายชื่อและตำแหน่งของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุม (ถ้ามี)		- กรณีแต่งตั้งที่ปรึกษาเพื่อให้ความเห็นแก่ board หรือผู้บริหาร รวมถึงเข้าร่วมประชุม board ขอให้ตรวจสอบขอบเขตอำนาจของที่ปรึกษาดังกล่าว ว่าเข้าข่ายเป็นผู้มีอำนาจควบคุมหรือบริหารงานในบริษัทหรือไม่ ถ้ามี ขอให้เปิดเผยรายชื่อที่ปรึกษาและขอบเขตอำนาจให้ชัดเจน - เปิดเผยรายชื่อผู้มีอำนาจลงนามแทนบริษัท และวิธีการลงนาม เช่น ลงนาม 2 ท่าน เป็นต้น	
	- ระบุกรรมการที่เป็น ID หรือ AC หรือกรรมการชุดอื่น (ถ้ามี)		- คุณสมบัติของกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบเป็นไปตามที่ประกาศที่เกี่ยวข้องกำหนดหรือไม่	
	- จำนวนครั้งของการประชุม และจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าร่วมประชุมในปีที่ผ่านมา		- หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันที่ในงบการเงิน มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่ม	
	- กรณีเป็น holding company ได้ระบุข้อมูลกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก - รายชื่อกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุม - จำนวนครั้งของการประชุม และจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าร่วมประชุมในปีที่ผ่านมา			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- เอกสารแนบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก (กรณีเป็น holding company)			
8.2	ผู้บริหาร			
	- รายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร		- หากจำนวนผู้บริหารที่เปิดเผยมากกว่านิยามที่ประกาศกำหนด (4 ลำดับนับต่อจาก MD) ขอให้ระบุว่าผู้บริหารรายใดบ้างเป็นผู้บริหารภายใต้นิยามดังกล่าว - หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันที่ในงบการเงินมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่ม	
	- organization chart		- รายชื่อและตำแหน่งผู้บริหารสอดคล้องกับ organization chart หรือไม่	
	- กรณีเป็น holding company ได้ระบุข้อมูลผู้บริหารของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก - รายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร - organization chart			
	- เอกสารแนบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของผู้บริหารของบริษัทและบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก (กรณีเป็น holding company)			
8.3	เลขานุการบริษัท			
	- ชื่อเลขานุการบริษัท		- หากในระหว่างปีหรือภายหลังวันที่ในงบการเงินมีการเปลี่ยนแปลงเลขานุการบริษัท ควรเปิดเผยข้อมูลเพิ่ม	
	- เอกสารแนบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของเลขานุการบริษัท		- ได้เปิดเผยข้อมูลเลขานุการบริษัท เช่น หน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และประวัติการอบรมที่เกี่ยวข้อง ในเอกสารแนบแล้วหรือไม่	
8.4	ค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร			
(1)	ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน			
(ก)	- ค่าตอบแทนของกรรมการบริษัทแต่ละรายในปีที่ผ่านมา (เฉพาะค่าตอบแทนในฐานะกรรมการ)		- เปิดเผยค่าตอบแทนกรรมการเป็นรายบุคคลหรือไม่	
	- ลักษณะค่าตอบแทนของกรรมการบริษัท		- เปิดเผยลักษณะค่าตอบแทนของกรรมการแล้วหรือไม่	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- กรณีกรรมการอิสระของบริษัทเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อย หรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน ให้แสดงค่าตอบแทนรวมที่กรรมการอิสระแต่ละรายได้รับ			
(ข)	- ค่าตอบแทนรวมและจำนวนรายของกรรมการบริหารและผู้บริหารทุกคน (ผู้บริหาร 4 รายแรกนับจาก M.D.)		- จำนวนผู้บริหารที่เปิดเผยค่าตอบแทนเป็นไปตามนิยามที่ประกาศกำหนดหรือไม่ และสอดคล้องกับจำนวนผู้บริหารที่เปิดเผยตาม organization chart และรายชื่อผู้บริหารหรือไม่	
	- ลักษณะค่าตอบแทนของกรรมการบริหารและผู้บริหาร			
	- หากค่าตอบแทนไม่สะท้อนค่าตอบแทนที่แท้จริง (เช่น แต่งตั้งผู้บริหารใหม่จำนวนมากในปีปัจจุบัน) ให้ประมาณค่าตอบแทนสำหรับปีปัจจุบันด้วย			
	- กรณี holding company ให้แสดงค่าตอบแทนและจำนวนรายของกรรมการและผู้บริหารทุกคนของบริษัทย่อยที่เป็นธุรกิจหลัก			
2	ค่าตอบแทนอื่น (ถ้ามี) (เช่น ESOP EJIP หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ)			
8.5	บุคลากร			
	- จำนวนพนักงานทั้งหมด			
	- จำนวนพนักงานในแต่ละสายงานหลัก			
	- เหตุผล/นโยบาย กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีข้อพิพาททางด้านแรงงาน (3 ปีที่ผ่านมา)			
	- ผลตอบแทนรวมและลักษณะผลตอบแทนที่ให้กับพนักงาน			
	- นโยบายในการพัฒนาพนักงาน			
9	**การกำกับดูแลกิจการ**			
	ให้อธิบายการดำเนินการและการปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการในเรื่องดังต่อไปนี้ และหากไม่ได้มีการปฏิบัติตาม code of best practices ของ SET ในเรื่องใด ให้ระบุเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามและแสดงเหตุผลประกอบด้วย			
9.1	นโยบายการกำกับดูแลกิจการ			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
9.2	คณะกรรมการชุดย่อย			
(1)	โครงสร้างกรรมการบริษัท			
	- โครงสร้างกรรมการบริษัท (มีคณะกรรมการชุดย่อยทั้งหมดกี่ชุด/อะไรบ้าง)			
	- ขอบเขตอำนาจหน้าที่/รายชื่อของกรรมการแต่ละชุด			
	- รายชื่อกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินและประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของกรรมการรายดังกล่าว			
9.3	การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด			
(1)	กรรมการอิสระ			
	- หลักเกณฑ์การคัดเลือกกรรมการอิสระ (คุณสมบัติ/กระบวนการสรรหา)			
	- หากกรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือให้บริการทางวิชาชีพ หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการอิสระในระหว่างปีมีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพในมูลค่าเกินกว่าหลักเกณฑ์กำหนดให้เปิดเผย			
	- ลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจและการให้บริการทางวิชาชีพ			
	- เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ			
	- ความเห็นของคณะกรรมการบริษัท (เหตุใดจึงไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ)			
(2)	การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด			
	- วิธีการคัดเลือกกรรมการ			
	- จำนวนกรรมการที่มาจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่แต่ละกลุ่ม (ถ้ามี)			
	- สิทธิของผู้ลงทุนรายย่อยในการแต่งตั้งกรรมการ			
	- วิธีการคัดเลือกผู้บริหารระดับสูงสุด			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
9.4	การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม			
(1)	- กลไกในการกำกับดูแลการจัดการและรับผิดชอบการดำเนินงานในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่อนุมัติโดยคณะกรรมการ			
	- การส่งตัวแทนของบริษัทไปเป็นกรรมการ ผู้บริหาร ตามสัดส่วนการถือหุ้น		- การส่งตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมอย่างน้อยเป็นไปตามสัดส่วนการถือหุ้นและได้รับมติจากที่ประชุมคณะกรรมการ	
	- ระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดของบริษัทในการส่งตัวแทนเป็นกรรมการหรือผู้บริหารจะต้องได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท			
	- ขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการกำหนดนโยบายที่สำคัญ - มีขั้นตอนหรือวิธีการปฏิบัติในการออกเสียงในวาระสำคัญต่างๆ ของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม อย่างไร - ขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัท			
	- กลไกกำกับดูแลบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมในเรื่อง ดังต่อไปนี้			
	- การเปิดเผยข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน			
	- การทำรายการกับบุคคลที่เกี่ยวโยง			
	- การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์			
	- การทำรายการอื่นที่สำคัญ			
	- ระบบการควบคุมภายในของบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก มีความเหมาะสมและรัดกุมเพียงพอ			
	- กลไกอื่นในการกำกับดูแลอื่น เช่น การเพิ่ม-ลดทุน การเลิกบริษัทย่อย			
	- กรณี holding company ระบุด้วยว่ากลไกในการกำกับดูแลบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมเป็นไปตาม (1) ทุกข้อ			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
(2)	เปิดเผยข้อตกลงระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้นอื่นในการบริหารจัดการบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (shareholders' agreement) (ถ้ามี)		เปิดเผยเฉพาะบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและเป็นข้อตกลงที่มีผลอย่างมีสาระสำคัญต่อการบริหารงาน หรือมีอำนาจควบคุม หรือการแบ่งผลตอบแทนนอกเหนือจากผลตอบแทนตามสัดส่วนการถือหุ้นปกติ	
9.5	การดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายใน			
	- นโยบายและวิธีการดูแลกรรมการและผู้บริหารในเรื่อง - การนำข้อมูลภายในไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน - การซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วง 1 เดือนก่อนที่งบการเงินจะเผยแพร่ต่อสาธารณชน			
	- มาตรการลงโทษ			
9.6	ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี			
	- ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)			
	- ค่าบริการอื่น (non-audit fee)		- แยกประเภทการให้บริการระหว่างค่าตอบแทนที่จ่ายแล้ว และค่าตอบแทนที่ต้องจ่ายในอนาคตแล้วหรือไม่	
9.7	การปฏิบัติตาม code of best practices ของ SET		- ได้ใช้แบบประเมินตนเองสำหรับการปฏิบัติตาม code of best practices ของ SET ประกอบการจัดทำการเปิดเผยข้อมูลหรือไม่	
	- การปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติตาม code of best practices ของ SET			
	- ระบุเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตาม code of best practices และเหตุผลของการไม่ปฏิบัติตามด้วย			
10.	**Corporate Social Responsibilities : CSR**			
	- เปิดเผยนโยบายและการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืนของกิจการและสังคมโดยรวม โดยแยกเป็น - CSR in process - CSR after process (เปิดเผยแยกจาก CSR in process)		- แยกการเปิดเผย CSR after process ออกจาก CSR in process แล้วหรือไม่	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	<u>การเลือกเรื่องที่จะดำเนินการและนำมาเปิดเผย</u> - เลือกเรื่องที่ดำเนินการอยู่แล้วและนำมาเปิดเผยได้ หรือ - เลือกเรื่องที่สำคัญหรือที่มีความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท และนำมากำหนดเป็นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานและเปิดเผยความคืบหน้าในการดำเนินการ			
	<u>รูปแบบการเปิดเผยข้อมูล</u> - เปิดเผยไว้ในหัวข้อ CSR ในแบบ 56-1 - อ้างอิงไปยังรายงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยไว้ในเว็บไซต์ - เปิดเผยสาระสำคัญรวมกับข้อมูลอื่น ๆ			
10.1	นโยบายภาพรวม			
	- อธิบายนโยบายของคณะกรรมการที่ให้มีการดำเนินธุรกิจ ตามหลักการ CSR 8 ข้อ ของ SET โดยระบุวิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ที่นำไปสู่ความยั่งยืนไว้ด้วย			
10.2	การดำเนินงานและการจัดทำรายงาน			
(1)	กระบวนการจัดทำรายงาน			
	- อธิบายการกำหนดหลักการ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทให้ความสำคัญ			
	- อธิบายมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่ใช้ กรณีบริษัทได้ดำเนินการและจัดทำรายงานตามมาตรฐานสากล ให้ระบุชื่อองค์กร หรือมาตรฐานสากล			
(2)	การดำเนินงาน			
	- เปิดเผยวิธีการดำเนินงานตามนโยบาย CSR in process ว่า เป็นไปด้วยความเป็นธรรม การรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันการมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชั่น การเคารพสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย อย่างไร ดังนี้ - การประเมินความเสี่ยง - การกำหนดแนวปฏิบัติ - การสื่อสารกับพนักงานและลูกจ้าง - การตรวจสอบการปฏิบัติ - ข้อมูลตัวชี้วัดการดำเนินการ (ถ้ามี)		วิธีการดำเนินงานตามนโยบาย CSR เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบกระบวนการผลิต การปฏิบัติต่อพนักงานงานลูกจ้าง การแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งต้องเป็นไปด้วยความเป็นธรรม การรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันการมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชั่น การเคารพสิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
10.3	การดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อ CSR			
(1)	- หากมีการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยที่ถูกตรวจสอบหรืออยู่ระหว่างถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ว่า การดำเนินงานของบริษัทหรือบริษัทย่อยมีการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับหลักการ 8 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญ ได้เปิดเผย - ข้อเท็จจริง - เหตุผล และผลกระทบ - การแก้ไข และแนวทางตรวจสอบป้องกัน		- หากเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล บริษัทสามารถอ้างอิงไปยังหัวข้อข้อพิพาททางกฎหมาย	
(2)	- อธิบายการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยถูกกล่าวหาว่า มีผลกระทบด้านลบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม หรือไม่เป็นไปตามหลักการ 8 ข้อ โดยเฉพาะกรณีที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชน และเป็นกรณีที่อาจกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ชื่อเสียง หรือความน่าเชื่อถือ อย่างมีนัยสำคัญ ได้เปิดเผย - ข้อเท็จจริง - เหตุผล และผลกระทบ - การแก้ไข และแนวทางตรวจสอบป้องกัน			
10.4	CSR after process			
	- อธิบายกิจกรรม CSR after process ในปีที่ผ่านมา			
10.5	<u>การป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น</u>			
	- เปิดเผยเรื่องนี้แยกออกจากหัวข้อ CSR		- บริษัทสามารถอ้างอิงไปยังข้อมูลหรือเอกสารที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้	
(1)	นโยบายการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น			
	- มติและนโยบายของคณะกรรมการในเรื่องการดำเนินธุรกิจที่จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่น และขอบเขตการดำเนินการ			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
	- หากคณะกรรมการยังไม่มีมติและนโยบายในเรื่องดังกล่าว ได้เปิดเผยมติคณะกรรมการถึงการรับทราบ **หน้าที่ดูแล**ให้บริษัทปฏิบัติให้เป็นไปตาม**กฎหมาย**			
	- คณะกรรมการมีการทบทวนความเหมาะสมของนโยบายอย่างน้อยทุกปี			
	- การประกาศเจตนารมณ์เข้าร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การเข้าร่วมโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Collective Anti-Corruption : CAC) หรือคณะกรรมการบริษัทมีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการเพื่อต่อต้านการคอร์รัปชั่นในสังคม			
(2)	การดำเนินการ			
	- ให้ระบุเรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้วตามนโยบายป้องกันการคอร์รัปชั่นในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) การประเมินความเสี่ยงธุรกิจ (2) การกำหนดแนวปฏิบัติ (3) การสื่อสารและฝึกอบรมแก่พนักงาน (4) การติดตามประเมินผล (5) มีการสอบทานความครบถ้วนเพียงพอของกระบวนการทั้งหมดจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ		- หากเข้าร่วมโครงการต่อต้านคอร์รัปชั่นที่กำหนดให้ต้องมีกระบวนการในทำนองเดียวกัน บริษัทสามารถเปิดเผยการดำเนินการ หรือ ความคืบหน้าในการดำเนินการ ด้วยการอ้างอิงการดำเนินการตามโครงการนั้นได้	
11	**การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง**			
11.1	- สรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับ - ความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบควบคุมภายใน - การจัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอ - การติดตามควบคุมการดำเนินงานว่าสามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทหรือบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจหรือไม่ - มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบควบคุมภายในในเรื่องใดบ้าง แก้ไขเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด		- กรณีผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในมีข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อบกพร่องของระบบควบคุมภายใน บริษัทได้สรุปข้อสังเกตดังกล่าวและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร - ให้คณะกรรมการบริษัทใช้แบบประเมินของสำนักงานประกอบการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัท	

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
11.2	- ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบต่างจากความเห็นของคณะกรรมการบริษัท			
	- ข้อสังเกตของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับการควบคุมภายใน			
	- แนบรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ			
11.3	ข้อมูลหัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน			
(1)	- ระบุชื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในของบริษัท			
	- ระบุชื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance) (ถ้ามี)			
	- หากบริษัทใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsource) ระบุ - ชื่อบริษัทหรือชื่อนิติบุคคลที่ outsource - ชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกิจการที่สังกัด			
	- แนบประวัติผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในและผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (ถ้ามี)		- เปิดเผยประวัติเกี่ยวกับการศึกษา ประสบการณ์และการอบรม และหน้าที่ความรับผิดชอบ (สำหรับหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงาน)	
(2)	- ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่า ได้ดูแลให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในมี วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การอบรม ที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร			
(3)	- แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้ง ถอดถอนและโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายใน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ - ถ้าไม่ใช่ มีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องของบริษัทในกรณีดังกล่าวอย่างไร			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
12	**รายการระหว่างกัน**			
	- อธิบายลักษณะรายการที่ผ่านมาและนโยบายในการทำรายการ			
(1)	รายละเอียดรายการระหว่างกันกับบุคคลที่มีความขัดแย้ง			
	- ชื่อกลุ่มบุคคลที่มีความขัดแย้ง		- ระบุรายชื่อบุคคลที่ทำรายการในแต่ละรายการหรือไม่	
	- ลักษณะความสัมพันธ์		- เปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ชัดเจนหรือไม่ เช่น เป็นญาติของใคร เกี่ยวข้องกันอย่างไร ถือหุ้นในบริษัทและบริษัทที่เกี่ยวข้องสัดส่วนเท่าใด เป็นกรรมการในบริษัทหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เป็นต้น	
	- ข้อมูลรายการระหว่างกัน เช่น ลักษณะ ปริมาณ เงื่อนไข มูลค่า		- รายการที่ทำและยอดคงค้างที่เปิดเผยสอดคล้องกับข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือไม่	
	- ราคาประเมิน / อัตราค่าเช่า ที่ประเมินโดยบุคคลที่ 3 หรือแสดงได้ว่าเป็นราคาที่เป็นธรรม		- นโยบายราคาสะท้อนให้เห็นว่าเป็นราคาตลาด หรือเป็นราคาที่ fair กับผู้ถือหุ้นทุกราย หรือไม่	
			- กรณีการให้กู้ยืมหรือกู้ยืมเงิน เปิดเผย movement หรือไม่	
(2)	ความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการระหว่างกัน		- กรณีที่อ้างอิงข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน ขอให้ตรวจสอบข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุฯ ว่าชัดเจนครบถ้วน ตามที่กำหนดในแบบ 56-1 แล้วหรือไม่ เช่น ลักษณะความสัมพันธ์ หรือนโยบายราคาว่าเป็นไปตามราคาตลาดหรือไม่ หรือรายการที่ทำ (เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายประเภทใด) เป็นต้น หากยังไม่ชัดเจน ให้เปิดเผยเพิ่มเติมในแบบ 56-1	
	- เป็นประโยชน์สูงสุดของบริษัทหรือไม่อย่างไร			
	- ความเห็นของกรรมการอิสระที่แตกต่างจากมติคณะกรรมการ (ถ้ามี)			
(3)	นโยบายหรือแนวโน้มการทำรายการระหว่างกันในอนาคต และการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่บริษัทให้ไว้ในหนังสือชี้ชวน			
(4)	เหตุผลที่บุคคลที่อาจมีความขัดแย้งถือหุ้นในบริษัทย่อย บริษัทร่วม เกินกว่า 10% แทนการถือหุ้นของบริษัทโดยตรง			

ข้อที่	หัวข้อ/รายละเอียด	เปิดเผย?	ประเด็นที่ควรระวัง	เปิดเผย?
ส่วนที่ 3	**ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน**			
13	**ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ**			
	ข้อมูลทางการเงินโดยสรุป (เปรียบเทียบ 3 ปีที่ผ่านมา)			
	- ตารางสรุปงบการเงิน/งบการเงินรวม			
	- อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ			
	- การจัดทำประมาณการ (โดยสมัครใจ)			
	- แสดงสมมติฐานและคำอธิบายให้ชัดเจน			
14	**การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (MD&A)**			
	(ให้จัดทำตาม checklist แบบสอบทานการเปิดเผยข้อมูล MD&A ตามภาคผนวก 8)			
	การรับรองความถูกต้องของข้อมูล			
	- กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท ลงลายมือชื่อรับรอง		- เป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันตามหนังสือรับรองบริษัท - เสนอให้คณะกรรมการบริษัทพิจารณาก่อนส่งให้สำนักงาน	

ภาคผนวก 2

ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลธุรกิจเหมืองแร่

เนื่องจากธุรกิจเหมืองแร่เป็นธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับธุรกิจการทำเหมืองแร่ และคำศัพท์ทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับธรณีวิทยา รวมทั้งต้องอาศัยการประมาณการปริมาณสำรองแร่โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประกอบการตัดสินใจดำเนินการเหมืองในเชิงพาณิชย์ ดังนั้น เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลเพียงพอต่อการตัดสินใจ บริษัทที่ทำธุรกิจเหมืองแร่จึงควรอธิบายข้อมูลอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้ ด้วย

1. *ข้อมูลเกี่ยวกับประทานบัตร และสิทธิ์ในการประกอบธุรกิจเหมืองแร่*

1.1 อธิบายความหมายของประทานบัตร อาชญาบัตรพิเศษ

1.2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสัมปทาน/ประทานบัตร เช่น วันหมดอายุ เงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติเพื่อรักษาสิทธิ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแผนที่ตั้งของเหมือง/พื้นที่ได้รับประทานบัตรซึ่งต้องสอดคล้องกัน

กรณีขอประทานบัตรใหม่หรือต่ออายุ ควรอธิบายขั้นตอนและเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติ ระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประทานบัตรใหม่หรือได้รับต่ออายุ (ถ้าสามารถเปิดเผยได้)

2. *ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของเหมือง*

2.1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับโรงงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเหมือง เช่น มูลค่า อายุการใช้งาน เป็นต้น

2.2 กรณีที่มีการชะลอการดำเนินการในพื้นที่ใด ขอให้ระบุสาเหตุที่ชะลอ ระยะเวลาที่ชะลอ และผลกระทบ เช่น ชะลอการขุดเหมืองทองคำเนื่องจากราคาทองตกต่ำจนราคาขายไม่คุ้มกับต้นทุนในการดำเนินการ เป็นต้น

2.3 หากมีการขุดเจาะพื้นที่เพื่อประเมินปริมาณสำรองแร่ตามมาตรฐานต่าง ๆ เช่น JORC ควรเปิดเผยความคืบหน้าในการสำรวจหรือพัฒนาที่ชัดเจน หากมีการชะลอการดำเนินการ ควรระบุข้อมูลเช่นเดียวกับข้อ 2.1 ด้วย

3. *ข้อมูลเกี่ยวกับธรณีวิทยาและปริมาณแร่สำรอง*

3.1 เปิดเผยข้อมูลการประมาณการปริมาณแร่สำรองที่ตรวจสอบแล้ว (proven หรือ measured) และปริมาณแร่สำรองที่บ่งชี้ (probable หรือ indicated) พร้อมทั้งระบุที่มาของข้อมูล เช่น วันที่ของรายงาน ผู้จัดทำรายงาน (ระบุความสัมพันธ์กับบริษัท เช่น พนักงาน ผู้เชี่ยวชาญอิสระ เป็นต้น)

3.2. อธิบายความหมายของศัพท์สำคัญทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับธรณีวิทยา และคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับธุรกิจการทำเหมืองแร่ เช่น cut-off grades, strip ratio เป็นต้น ประกอบการทำความเข้าใจของผู้ลงทุน

ภาคผนวก 3

สรุปเกณฑ์การพิจารณาขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจ โดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company)

บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (“holding company”) และไม่มีการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญเป็นของตนเองต้องมีขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ (ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ สจ. 20/2555 เรื่อง การพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่) สรุปได้ดังนี้

1. มีขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักทุกบริษัทรวมกัน เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของบริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้า ทั้งนี้ เฉพาะขนาดของบริษัทย่อยต้อง มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของขนาดของบริษัทจดทะเบียน

2. มีการลงทุนในบริษัทอื่นซึ่งไม่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก โดยขนาดของบริษัทอื่นดังกล่าวทุกบริษัทรวมกันมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละยี่สิบห้าของขนาดของบริษัทจดทะเบียน

โดยมีหลักเกณฑ์การคำนวณขนาดดังกล่าวตามตารางด้านล่างนี้

ตารางการพิจารณาขนาดของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ holding company เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่

ข้อกำหนด	สูตรคำนวณ (ใช้ข้อมูลจากงบการเงินรวมของ holding company)	สัดส่วน
ขนาดบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักต้อง ⩾ 25% ของขนาด holding company	ขนาดบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก[2] / ขนาดของ holding company = สินทรัพย์รวมของ holding company – เงินลงทุนในบริษัทอื่น – เงินลงทุนในบริษัทร่วม[3] / สินทรัพย์รวมของ holding company	⩾ 25%
ขนาดบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักต้อง ⩾ 75% ของขนาด holding company	ขนาดบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก[4] / ขนาดของ holding company = สินทรัพย์รวมของ holding company – เงินลงทุนในบริษัทอื่น / สินทรัพย์รวมของ holding company	⩾ 75%
ขนาดบริษัทอื่นต้อง ⩽ 25% ของขนาด holding company	ขนาดกลุ่มบริษัทอื่น[5] / ขนาดของ holding company = เงินลงทุนในบริษัทอื่น / สินทรัพย์รวมของ holding company	⩽ 25%

ทั้งนี้ กรณีที่ holding company เห็นว่า ตัวชี้วัดดังกล่าวไม่เหมาะสม อาจคำนวณโดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น รายได้ หรือกำไร เป็นต้น โดยต้องแสดงเหตุผลความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของการใช้ตัวแปรอื่นเป็นตัวชี้วัดด้วย

ธุรกิจหลัก หมายถึง ธุรกิจที่ holding company เปิดเผยต่อสาธารณชนว่าเป็นธุรกิจหลัก โดยอาจมีธุรกิจเดียวหรือหลายธุรกิจก็ได้

1 ขนาดของ holding company หมายถึง สินทรัพย์รวมของ holding company

2 บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลัก หมายถึง (1) บริษัทย่อยของ holding company และ (2) บริษัทที่ holding company ไม่สามารถถือหุ้นถึงสัดส่วนที่จะเป็นบริษัทย่อย เนื่องจากมีข้อจำกัดตามกฎหมายอื่น หรือมีเงื่อนไขการร่วมทุนกับภาครัฐ โดย holding company ถือหุ้น ⩾ 40% ของจำนวนสิทธิออกเสียง

3 บริษัทร่วมที่ประกอบธุรกิจหลัก หมายถึง (1) บริษัทที่ holding company ถือหุ้น > 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียง และ (2) บริษัทที่ holding company ถือหุ้น ⩾ 20% แต่ ⩽ 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียง และ holding company แสดงได้ว่า มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีนัยสำคัญของบริษัทนั้นได้ไม่แตกต่างจากการเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วน > 25% ของจำนวนสิทธิออกเสียง

4 บริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก หมายถึง บริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักและบริษัทร่วมที่ประกอบธุรกิจหลักตามนิยามข้างต้น

5 บริษัทอื่น หมายถึง บริษัทที่ไม่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามนิยามข้างต้น

ภาคผนวก 4

ตัวอย่างปัจจัยความเสี่ยง

1. ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ

ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาล ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทฯ

บริษัทมีการประกอบธุรกิจหลักประเภท.....ซึ่งในปีที่ผ่านมามีรายได้.....บาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ.....ความสามารถในการเติบของธุรกิจดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับนโยบายและการบริหารงานทางด้าน.....ของรัฐบาลในแต่ละสมัย โดยการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้าน.....รวมถึงการออกกฎระเบียบและข้อบังคับ เช่น .....อาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุน และการขยายกิจการของบริษัท ซึ่งจะทำให้บริษัทจะมีรายได้และกำไรที่ลดลงได้

ทั้งนี้ บริษัทได้ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงนี้ โดยวิเคราะห์นโยบายด้าน.....ของรัฐบาลและผลกระทบต่อบริษัท และมีการวางแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งการให้ความร่วมมือเข้าประชุมและสัมมนาร่วมกับหน่วยงานราชการเพื่อให้ข้อมูลและติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทยังไม่มีผลประกอบการในเชิงพาณิชย์

บริษัทเพิ่งเริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ.....ด้วยทุนชำระแล้ว.....ล้านบาท บริษัทมีแผนการที่จะดำเนินธุรกิจ.....เพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มลูกค้า.....ซึ่งโครงการดังกล่าวจะต้องใช้เงินลงทุนในโครงการประมาณ.....ล้านบาท โดยมีแหล่งที่มาของเงินทุนจาก.....จำนวนประมาณ.....ล้านบาท บริษัทได้มีการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการดังกล่าวเมื่อวันที่.....โดย.....ซึ่งจากผลการศึกษาฯ คาดว่าบริษัทจะเริ่มมีรายได้เชิงพาณิชย์ได้ประมาณ.....มีผลตอบแทนจากการลงทุนในโครงการ (IRR) ประมาณร้อยละ ..... และเวลาคืนทุนภายใน.....ปี (รายละเอียดการกำหนดสมมติฐานในการศึกษาฯ ดังกล่าวตามหน้า.....)

ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันบริษัทยังไม่มีการประกอบธุรกิจในเชิงพาณิชย์ ดังนั้น บริษัท จึงอาจมีความไม่แน่นอนจากการประกอบธุรกิจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านบุคลากรที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ซึ่งบริษัทจะอธิบายความเสี่ยงในรายละเอียดในแต่ละเรื่องไว้ในข้อถัดไป ซึ่งหากมีเหตุการณ์หรือปัจจัยใดที่ทำให้บริษัทไม่สามารถดำเนินการตามแผนการที่กำหนดไว้ในการศึกษาฯ จะทำให้บริษัทไม่ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนหรือมีระยะเวลาคืนทุนตามที่คาดการณ์ไว้ข้างต้นได้ หรืออาจทำให้บริษัทประสบปัญหาการผิดนัดชำระหนี้จากสถาบันการเงิน หรือในแง่ร้ายแรงที่สุด หากมีปัจจัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากจนทำให้โครงการดังกล่าวไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน ก็อาจมีผลกระทบทำให้บริษัทไม่สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวได้

ทั้งนี้ บริษัทได้มีการวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ (sensitivity analysis) ไว้แล้วในหน้า.....เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงลูกค้ารายใหญ่หรือน้อยราย

ในปีที่ผ่านมา บริษัทขายสินค้าประเภท.....(เช่น ธุรกิจรับจ้างผลิต).....ให้กับลูกค้ารายใหญ่จำนวน.....รายได้แก่ .....(ระบุชื่อลูกค้า กรณีที่สามารถเปิดเผยได้ หรือเป็นกรณีที่เปิดเผยให้แก่ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์หลักทรัพย์หรือการลงทุนให้แล้ว) โดยบริษัทมีรายได้จากการขายให้ลูกค้าดังกล่าวเป็นสัดส่วนที่สูงเป็นจำนวน..... ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของรายได้รวม ในปี.....ทั้งนี้ ที่ผ่านมาบริษัทมีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้ากลุ่มดังกล่าว

หรือลูกค้ารายนี้มาโดยตลอด/เป็นลูกค้าของบริษัทตั้งแต่เริ่มดำเนินธุรกิจ และบริษัทมีการทำสัญญาขายสินค้ากับลูกค้ากลุ่มดังกล่าวหรือลูกค้ารายนี้ โดยมีอายุสัญญา 3-5 ปี ซึ่งสัญญาดังกล่าวจะหมดอายุในปี..... อย่างไรก็ดี เนื่องจากธุรกิจนี้ มีผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เป็นคู่แข่งขันโดยตรงกับบริษัทอีกหลายราย ดังนั้น จึงมีโอกาสที่ลูกค้าจะไม่ต่อสัญญากับบริษัทหรือหันไปซื้อสินค้าบางส่วนจากคู่แข่งขัน หากบริษัทต้องสูญเสียลูกค้าดังกล่าวไปจะมีผลต่อรายได้บริษัทอย่างมีนัยสำคัญ และหากบริษัทไม่สามารถหาลูกค้ามาทดแทนได้อาจมีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจบริษัทในระยะยาวมีการสั่งซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อย่างไรก็ดี (ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) เช่น บริษัทมีนโยบายจะลดระดับการพึ่งพิงกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ดังกล่าว โดยกระจายการขายสินค้าไปยังลูกค้ากลุ่มอื่นมากขึ้น และเน้นการสร้างแบรนด์ของบริษัทเองให้มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น)

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่หรือน้อยราย

บริษัทขายสินค้าในกลุ่ม (เช่น อุปโภคบริโภค) โดยส่วนใหญ่จัดจำหน่ายผ่านผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่จำนวน.....ราย ซึ่งในปีที่ผ่านมามียอดขายผ่านกลุ่มผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ดังกล่าวจำนวน....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของรายได้รวมในปี..... บริษัทได้มีการทำสัญญาขายสินค้ากับผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ดังกล่าวนี้ โดยให้ค่าตอบแทนตามสัดส่วนของยอดขาย มีอายุสัญญา.....ปี และสามารถต่ออายุได้ทุก ๆ .....ปี ในขณะเดียวกันผู้จัดจำหน่ายรายดังกล่าวก็เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าของบริษัทที่เป็นคู่แข่งด้วย ดังนั้น รายได้จากการขายสินค้าของบริษัทจึงมีความไม่แน่นอน โดยขึ้นอยู่กับนโยบายการส่งเสริมการขายสินค้าของผู้จัดจำหน่ายรายนี้เป็นสำคัญ หากผู้จัดจำหน่ายรายดังกล่าวบอกเลิกการเป็นผู้จัดจำหน่ายให้แก่บริษัทหรือหันไปส่งเสริมการขายของสินค้าคู่แข่งมากขึ้น และบริษัทยังไม่สามารถหาผู้จัดจำหน่ายรายใหม่มาทดแทนได้ อาจมีผลทำให้ยอดขายของบริษัทลดลงหรือสูญเสียรายได้ในจำนวนเดียวกัน นอกจากนี้ จะทำให้บริษัทต้องมีภาระต้นทุนในการเก็บสินค้า ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของบริษัทด้วย ทั้งนี้ (ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) เช่น ในปีที่ผ่านมา บริษัทได้ดำเนินการขยายสาขาของตัวเองและจำหน่ายสินค้าผ่านร้านค้าของตัวเองให้มากขึ้นจาก....สาขา เป็น ....สาขา ซึ่งแม้จะยังไม่มากแต่ก็จะช่วยลดระดับการพึ่งพิงผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ดังกล่าวได้บ้าง)

ความเสี่ยงจากพึ่งพาบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน

โดยที่รายได้ส่วนใหญ่ของบริษัทประมาณร้อยละ ..... มาจากการประกอบธุรกิจ.....ของบริษัท ซึ่งเป็นธุรกิจที่บริษัทต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษ (หรือผู้ที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงในวงการ) เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ปัจจุบันธุรกิจดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่าย.....ที่มี (ระบุตำแหน่ง) จำนวน.....คน เป็นแกนหลักในการทำงาน (หรือการติดต่อลูกค้า) และการปฏิบัติงาน ซึ่งที่ผ่านมาบุคคลเหล่านี้สามารถสร้างรายได้ให้กับบริษัทมากกว่าร้อยละ.....ของรายได้รวม ดังนั้น หากบริษัทสูญเสียบุคลากรเหล่านั้นไปไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม บริษัทประเมินว่าจะทำให้บริษัทมีรายได้ในปีต่อไป ลดลงร้อยละ.....หรือเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ .....จากปี..... (ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนบุคลากรและปริมาณงานที่จะสูญเสียไป ตลอดจนระยะเวลาที่จะต้องจัดหาพนักงานหรือพัฒนาพนักงานขึ้นมาทดแทน) ทั้งนี้ ปัจจุบัน ธุรกิจ.....ดังกล่าวประสบภาวะขาดแคลนบุคลากรผู้มีความชำนาญพิเศษในด้านดังกล่าว อย่างไรก็ดี บริษัทมีมาตรการในการลดความเสี่ยงจากการสูญเสียบุคลากรดังกล่าวคือ การจูงใจให้บุคคลเหล่านั้นทำงานอยู่กับบริษัทในระยะยาว โดยบริษัทส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในงานและมีการจ่ายค่าตอบแทน รวมทั้งจัดสวัสดิการให้ตามความเหมาะสม (โดยเทียบเท่า/สูงกว่าอุตสาหกรรม) กับพนักงานทุกคน และบริษัทได้จัดสรรหุ้นให้ตามโครงการขายหุ้นให้พนักงานตาม (ESOP) และโครงการร่วมลงทุนระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (EJIP) รายละเอียดในหน้า..... และในปีที่ผ่านมาบริษัทมีพนักงานลาออกจำนวนรวมทั้งสิ้น.....คน หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของจำนวนพนักงานทั้งหมด

ความเสี่ยงจากการต่อสัญญาเช่าพื้นที่/สัญญาเช่าร้านค้า

บริษัทประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้า (เช่น อุปโภคบริโภค เสื้อผ้า) ซึ่งต้องเช่าพื้นที่/ร้านค้า เพื่อจำหน่ายสินค้าเป็นร้านค้าของตนเอง และการมีช่องทางจำหน่ายยิ่งมากจะทำให้สามารถกระจายสินค้าเพื่อเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น ทำให้สามารถเพิ่มยอดขายได้ โดยในปีที่ผ่านมา บริษัทมียอดขายผ่านช่องทางการจำหน่ายนี้ค่อนข้างสูง จำนวน.....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของยอดขายรวม อย่างไรก็ดี เนื่องจากสัญญาเช่าพื้นที่/ร้านค้า เกือบทั้งหมดจำนวน.....แห่ง เป็นสัญญาเช่าระยะสั้นโดยมีอายุสัญญาประมาณ (1-3 ปี) ปี หากบริษัทไม่ได้รับการต่ออายุสัญญาเช่า หรือมีอัตราเช่าและค่าบริการปรับตัวสูงขึ้นเมื่อมีการต่ออายุสัญญา จะทำให้รายได้และกำไรสุทธิลดลง อย่างไรก็ตาม (ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) เช่น เนื่องจากบริษัทจะได้รับสิทธิการต่อสัญญาก่อนจากผู้ให้เช่า และที่ผ่านมาบริษัทได้ปฏิบัติตามสัญญาเช่าอย่างเคร่งครัดและไม่เคยถูกยกเลิกสัญญาเช่า จึงทำให้เชื่อว่าจะได้รับการต่อสัญญาเช่าต่อไปในอนาคต)

ความเสี่ยงจากการเกิดสินค้าล้าสมัย

บริษัทขายสินค้าประเภท.....ซึ่งเป็นสินค้าแฟชั่นที่มีการเปลี่ยนแปลงความนิยมในตัวสินค้าอย่างรวดเร็ว โดยในปี.....บริษัทมีสินค้าคงเหลือ.....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของสินทรัพย์หมุนเวียน และร้อยละ .....ของสินทรัพย์รวม และมีอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ.....วัน การมีสินค้าคงเหลือจำนวนมากอาจส่งผลให้ไม่สามารถจำหน่ายออกไปได้ทันเวลา ทำให้สินค้าล้าสมัยได้ และมีต้นทุนในการบริหารจัดการที่สูง และต้องมีการตั้งค่าเผื่อสินค้าล้าสมัยหรือด้อยค่าที่ทำให้กำไรสุทธิและสภาพคล่องของบริษัทลดลง โดยในปี..... บริษัทมีการตั้งสำรองค่าเผื่อสินค้าล้าสมัยหรือด้อยค่าจำนวน.....ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของกำไรสุทธิ อย่างไรก็ตาม (ระบุมาตรการลดความเสี่ยง (ถ้ามี) บริษัทมีนโยบายการบริหารจัดการเพื่อไม่ให้มีสินค้าคงค้างนานโดยหากมีสินค้าที่มีการเคลื่อนไหวช้า บริษัทจะระบายสินค้าดังกล่าวออกไปในราคาที่ใกล้เคียงกับต้นทุนการผลิต หรือเร่งจัดทำรายการส่งเสริมการขาย นอกจากนี้ บริษัทอยู่ระหว่างศึกษาการใช้ระบบสารสนเทศช่วยวิเคราะห์ข้อมูลการขายสินค้าและความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละช่องทางจำหน่ายเพื่อลดปริมาณการสำรองสินค้าและระยะเวลาขายสินค้า)

ความเสี่ยงจากการเปิดเสรีการค้าและการก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่อาจมีผลกระทบต่อยอดขายและต้นทุนการผลิต

บริษัทขายสินค้าหรือให้บริการธุรกิจประเภท (เช่น ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม การท่องเที่ยว เป็นต้น) ซึ่งมียอดขายรวม.....ล้านบาท หรือหรือคิดเป็นร้อยละ.....ของรายได้รวม ให้แก่ลูกค้ารายย่อยในไทยและลูกค้าที่ต่างประเทศ คือ. .....ที่จ้างบริษัทผลิตสินค้าให้ โดยปี.....บริษัทมีสัดส่วนการขายให้ลูกค้าทั้งสองกลุ่มเป็นจำนวน.....ล้านบาท และ.....ล้านบาท ตามลำดับหรือสัดส่วนร้อยละ.....และร้อยละ ..... ตามลำดับ นอกจากนี้ บริษัทมีฐานการผลิตหลักและใช้แรงงานในไทย ดังนั้น การก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างเต็มรูปแบบในปี 2558 ซึ่งเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคของประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (ASEAN) 10 ประเทศ จะส่งผลให้มีการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร เงินทุน แรงงาน และการค้าขายระหว่างกันในตลาดอาเซียน ซึ่งทำให้มีสินค้า/บริการจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า เช่น ประเทศ.....เข้ามาแข่งขันในไทยมากขึ้น หรือลูกค้าของบริษัทอาจทำการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นในอาเซียนที่มีต้นทุนวัตถุดิบ หรือต้นทุนที่ถูกกว่า ซึ่งมีผลให้รายได้ของบริษัทจะลดลง

ความเสี่ยงที่สินค้ามีแนวโน้มราคาลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ที่ผ่านมา ธุรกิจ.....ซึ่งก่อให้เกิดรายได้แก่บริษัทประมาณร้อยละ.....ของรายได้รวม มีการแข่งขันอย่างรุนแรง โดยผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตแต่ละรายไม่มีความแตกต่างกันมากนัก และในอุตสาหกรรมโดยรวมยังมีกำลังการผลิตเหลืออยู่มาก ดังนั้น ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจึงมีแนวโน้มราคาลดลงประมาณร้อยละ.....ในปี..... และโดยที่ธุรกิจนี้มีอัตรากำไรไม่สูงนัก ดังนั้น การที่ราคามีแนวโน้มลดลงดังกล่าว จึงอาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

ความเสี่ยงจากการพึ่งพาลูกค้ารายใหญ่รายเดียวตั้งแต่ร้อยละ 30 ของยอดขายรวม

บริษัทมีลูกค้ารายใหญ่รายหนึ่งซึ่งมียอดสั่งซื้อสินค้าจากบริษัทประมาณร้อยละ 30 ของรายได้รวม ซึ่งที่ผ่านมาบริษัทมีความสัมพันธ์อันดีกับบริษัทดังกล่าว อย่างไรก็ดี บริษัทมีคู่แข่งหลายราย ดังนั้น หากบริษัทสูญเสียลูกค้ารายดังกล่าวไปเนื่องจากไปซื้อสินค้ากับบริษัทคู่แข่งโดยหากบริษัทไม่สามารถหาลูกค้ารายอื่นมาทดแทนได้ก็จะมีผลกระทบต่อรายได้ของบริษัทในจำนวนเดียวกัน

ความเสี่ยงกรณีวัตถุดิบสำคัญมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 30 ของต้นทุนรวมมีราคาผันแปรมาก

บริษัทดำเนินธุรกิจรับจ้างขนส่งสินค้าซึ่งต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นต้นทุนหลัก (คิดเป็นร้อยละ..... ของต้นทุนรวม) ทั้งนี้ ราคาน้ำมันในปีที่ผ่านมาได้ปรับสูงขึ้นประมาณร้อยละ .....ซึ่งทำให้บริษัทได้รับผลกระทบจากการปรับราคาของน้ำมันดังกล่าวเป็นอย่างมาก เนื่องจากค่าจ้างขนส่งสินค้าที่บริษัททำสัญญากับลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นค่าจ้างคงที่ตามระยะทางหรือจำนวนการขนส่งสินค้า อย่างไรก็ดี บริษัทได้เริ่มเปลี่ยนแปลงสัญญาว่าจ้างโดยการให้ผู้ว่าจ้างจ่ายค่าน้ำมันตามจริงซึ่งบริษัทคาดว่าจะทยอยเปลี่ยนแปลงสัญญาให้เสร็จทั้งหมดได้ภายในปี..... ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงจากการผันผวนของราคาน้ำมัน

ความเสี่ยงจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้บริหารมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์เนื่องจากมีกิจการที่แข่งขันกับบริษัท

บริษัทมี.....เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ซึ่งถือหุ้นร้อยละ.....ของทุนชำระแล้ว และเป็นกรรมการบริหารที่มีอำนาจผูกพันบริษัท และกรรมการผู้จัดการ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท .....(นิติบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง) ในสัดส่วนร้อยละ.....ของทุนชำระแล้วของนิติบุคคลดังกล่าว และมีอำนาจในการลงนามผูกพันนิติบุคคลดังกล่าวด้วย ซึ่งนิติบุคคล.....ดำเนินธุรกิจ.....ซึ่งป็นธุรกิจเดียวกันกับที่บริษัทดำเนินการอยู่ และมีความคล้ายคลึงกับหรือแข่งขันกับธุรกิจของบริษัท แม้ว่าที่ผ่านมาบริษัทจะไม่มีรายการระหว่างกันกับบริษัทดังกล่าว แต่เนื่องจาก.....เป็นผู้มีส่วนได้เสียและมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานทั้ง 2 บริษัท.....จึงอาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ในการบริหารงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท แต่ทั้งนี้บริษัทและ.....มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่แตกต่างกัน จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท

ความเสี่ยงจากการซื้อขายสินค้าผ่านผู้ถือหุ้นรายใหญ่

บริษัทดำเนินธุรกิจ.....โดยมีการซื้อ/ขายสินค้าทั้งหมดจาก/ผ่าน ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ.....ที่ผ่านมา บริษัทไม่มีการซื้อ/ขาย/การทำตลาด/จัดจำหน่าย ด้วยตัวเอง โดยต้องพึ่งพาผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ทำให้บริษัทมีความเสี่ยงด้านการดำรงอยู่หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เนื่องจากกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่

ดังกล่าวอาจไม่ให้ความสำคัญกับการซื้อ/ขาย สินค้าของบริษัทเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้ส่วนแบ่งการตลาดของบริษัทลดลงไป และกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในอนาคตได้ หรือในอีกด้านหนึ่ง อาจทำให้ผู้ถือหุ้นใหญ่รายอื่นไม่สามารถเข้ามาครอบงำกิจการเพื่อเปลี่ยนแปลงการจัดการ ในกรณีที่ฝ่ายจัดการปัจจุบันไม่สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ดี ปัจจุบันมีแผนที่จะดำเนินการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่เป็นของตัวเอง แต่อาจต้องใช้เงินลงทุนและระยะเวลาในการพัฒนาประมาณ 2-5 ปี ซึ่งจะช่วยให้บริษัทสามารถลดการพึ่งพิงช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านผู้ถือหุ้นรายใหญ่ได้ในอนาคต

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือบริษัทในเครือของผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือผู้บริหาร

บริษัทเป็นบริษัทในเครือของบริษัท/กลุ่มบริษัท.....ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ.....บริษัทแม่เป็นบริษัทตั้งอยู่ที่ประเทศ.....ซึ่งมีบริษัทในเครือหลายแห่งทั่วโลกดำเนินธุรกิจผลิตและขายสินค้า.....ยี่ห้อ.....มาเป็นระยะเวลานาน ทั้งนี้ เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพได้มาตรฐานเดียวกัน บริษัทจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตและวัตถุดิบจากบริษัทแม่เท่านั้น นอกจากนี้ กลุ่มลูกค้าของบริษัทส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าเดิมที่นำเข้าสินค้าจากบริษัทแม่ การดำเนินธุรกิจของบริษัทจึงต้องพึ่งพิงบริษัทแม่เป็นผู้กำหนดนโยบายการบริหารงานทั้งหมด บริษัทจึงเป็นเพียงฐานการผลิตให้กับบริษัทแม่เท่านั้น ซึ่งบริษัทแม่มีนโยบายในการจัดตั้งบริษัทในเครือเพิ่มอีก 1 แห่งที่ (ประเทศจีน/ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) เพื่อใช้ประโยชน์จาก ต้นทุนค่าแรงที่ต่ำมาก บริษัทจึงอาจมีความเสี่ยงจากการที่บริษัทแม่จะย้ายฐานผลิตจากบริษัทไปยัง (เช่น ประเทศจีน/ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) .....แทน หากต้นทุนค่าแรงที่ประหยัดได้คุ้มกับค่าขนส่งในการนำเข้าสินค้า และช่วยลดต้นทุนการผลิต ซึ่งจะกระทบต่อความอยู่รอดในการประกอบธุรกิจในระยะยาวได้

นอกจากนี้ การพึ่งพาบริษัทแม่ในลักษณะข้างต้นทำให้บริษัทมีความเสี่ยงด้านความอยู่รอดในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือในอีกด้านหนึ่งอาจทำให้ผู้ถือหุ้นใหญ่รายอื่นไม่สามารถเข้ามาครอบงำกิจการเพื่อเปลี่ยนแปลงการจัดการ ในกรณีที่ฝ่ายจัดการปัจจุบันไม่สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น

ความเสี่ยงจากการบริหารงานที่พึ่งพิงผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่

สินค้าของบริษัทมีภาพลักษณ์ที่ติดกับผู้บริหารสำคัญของบริษัทราย.....ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ ..... โดย (ชื่อผู้บริหาร) มีส่วนสำคัญในการบริหารงานบริษัทจนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในอุตสาหกรรมและทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดีอย่างต่อเนื่อง โดยในปี .....บริษัทมีรายได้จำนวน .....คิดเป็นร้อยละ .....หรือมีอัตราการเติบโตในระยะเวลา .....ปี เป็นร้อยละ .....สามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดจากร้อยละ ..... เป็นร้อยละ ..... หากบริษัทสูญเสียผู้บริหารดังกล่าวไป อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัทได้ อย่างไรก็ดี บริษัทอยู่ระหว่างการปรับโครงสร้างการจัดการของบริษัทให้มีการกระจายอำนาจการจัดการ ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ผู้บริหารในสายงานต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้บริหารรายดังกล่าว

2. ความเสี่ยงเกี่ยวกับการผลิต

ความเสี่ยงจากบริษัทยังอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงงาน/ความล่าช้าของโครงการในอนาคต

บริษัทอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงงานแห่งที่.....โดยตั้งอยู่ที่.....มูลค่า.....ล้านบาท โดยบริษัทได้มีการทำสัญญาก่อสร้างโรงงานกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างแห่งหนึ่ง ซึ่งสัญญาดังกล่าวระบุว่าจะสร้างให้แล้วเสร็จภายใน.....หากเกิดความล่าช้า บริษัทรับเหมาจะชดเชยค่าเสียหายดังกล่าวให้ในอัตราส่วนร้อยละ.....ของมูลค่าก่อสร้างและคูณด้วยจำนวนวันที่ล่าช้า จากการประเมินของวิศวกรที่ปรึกษา ในปัจจุบันบริษัทมีความคืบหน้าในการก่อสร้างแล้วร้อยละ.....สำหรับงานก่อสร้างส่วนที่เหลืออาจเสร็จไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จภายใน.....ซึ่งล่าช้ากว่าระยะเวลาเดิมประมาณ.....เดือน ทั้งนี้ ความล่าช้าจากการก่อสร้างดังกล่าว แม้ว่าบริษัทจะได้รับเงินชดเชยจากค่าเสียหายจำนวน.....บาท แต่จำนวนเงินดังกล่าวอาจไม่สามารถคุ้มครองค่าเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากโอกาสที่จะเกิดต้นทุนส่วนเพิ่มจากการเพิ่มขึ้นของราคาวัสดุก่อสร้างที่เกินกว่าประมาณไว้ (cost overrun) ซึ่งบริษัทยังต้องรับความเสี่ยงในส่วนนี้ นอกจากนี้ การก่อสร้างโรงงานล่าช้า ทำให้ไม่สามารถติดตั้งเครื่องจักรได้ จึงทำให้บริษัทสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าเพื่อสร้างรายได้ไปประมาณ.....บาท คิดเป็นร้อยละ.....ของรายได้ในปีนี้ และร้อยละ.....ของประมาณการรายได้ในปีหน้า

ความเสี่ยงจากบริษัทอยู่ระหว่างจัดซื้อเครื่องจักรที่มีความสำคัญต่อกระบวนการผลิต

บริษัทอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อเครื่องจักรที่มีความสำคัญต่อกระบวนการการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและกำลังการผลิต โดยคาดว่าจะสามารถจัดซื้อ ทดสอบการเดินเครื่อง และเริ่มดำเนินการผลิตจริงได้ภายในเดือน.....ทั้งนี้ หากการจัดซื้อดังกล่าวไม่เป็นไปตามกำหนดเวลาที่วางแผนไว้ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากความล่าช้าในการส่งมอบหรือการได้รับเครื่องจักรไม่ตรงตาม specification ที่สั่งซื้อ จะมีผลทำให้บริษัทไม่สามารถผลิตสินค้าได้ตามแผนการผลิตที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น บริษัทได้ทำสัญญากับผู้ขายเครื่องจักรให้ชดเชยค่าเสียหายกรณีไม่สามารถส่งมอบและติดตั้งเครื่องจักรได้ทันตามกำหนดเวลา ซึ่งค่าชดเชยดังกล่าวครอบคลุมค่าเสียหายที่บริษัทประเมินไว้ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ .....ของจำนวนเงินค่าเสียโอกาสในการขายสินค้า

ความเสี่ยงเรื่องการขาดแคลนแรงงาน

บริษัทประกอบธุรกิจ (เช่น ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง) ซึ่งเป็นธุรกิจที่ใช้แรงงานจำนวนมาก โดยในปี.....รัฐบาลกำหนดให้มีการปรับขึ้นค่าแรงงานเป็น.....บาท มีผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับแรงงานบางส่วนได้กลับคืนสู่ภาคเกษตรกรรมตามช่วงฤดูกาลเพาะปลูกและฤดูกาลเก็บเกี่ยว และการขยายตัวของเศรษฐกิจรวมถึงการขยายตลาดอสังหาริมทรัพย์ไปยังตลาดต่างจังหวัด ได้ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคธุรกิจดังกล่าวของไทยอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง บริษัทจึงอาจประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานและมีต้นทุนในการผลิตที่สูงขึ้น

ความเสี่ยงจากวัตถุดิบที่มีความสำคัญต่อการผลิตเป็นวัตถุดิบหายาก

บริษัทเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์.....ซึ่งต้องใช้ (ชื่อวัตถุดิบและชนิด) เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตในสัดส่วนร้อยละ.....ของต้นทุนการผลิต แต่เนื่องจากวัตถุดิบชนิดนี้เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งขณะนี้มีแหล่งที่มาเพียง (ระบุจำนวนแหล่งที่มา) เท่านั้น และปริมาณวัตถุดิบเริ่มมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งบริษัท

ประมาณว่าในระยะ..... ปีข้างหน้า บริษัทอาจประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบดังกล่าวได้ และส่งผลให้ราคาของวัตถุดิบมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น หากบริษัทต้องจัดซื้อวัตถุดิบในราคาสูงมากหรือบริษัทไม่สามารถจัดหาวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตได้อย่างเพียงพอ จะทำให้บริษัทต้องปรับราคาขายสินค้าเพิ่มขึ้นตามต้นทุนที่สูงขึ้น ซึ่งกลุ่มลูกค้าที่เคยใช้ผลิตภัณฑ์นี้ อาจหันไปใช้ผลิตภัณฑ์อื่นที่สามารถทดแทนได้มากขึ้น และจะทำให้มีผลต่อความสามารถในการสร้างรายได้ของบริษัทในอนาคต ซึ่งความรุนแรงและความรวดเร็วของผลกระทบนี้จะขึ้นอยู่กับภาวะขาดแคลนของวัตถุดิบดังกล่าว

ความเสี่ยงจากวัตถุดิบสำคัญมีราคาผันแปรไปตามราคาซื้อขายของตลาดโลก

บริษัทดำเนินธุรกิจสายการบินทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิงหลักซึ่งคิดเป็นต้นทุนประมาณร้อยละ.....ของต้นทุนรวมในปี.....ทั้งนี้ ราคาน้ำมันจะมีความผันแปรไปตามราคาซื้อขายในตลาดโลก รวมทั้งอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ในขณะที่บริษัทอาจจะไม่สามารถผลักภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ผู้ใช้บริการ โดยกำหนดราคาตั๋วให้สูงขึ้นได้ตามต้นทุนที่เพิ่มขึ้นทั้งจำนวน (เนื่องจากการปรับอัตราค่าโดยสารในประเทศต้องได้รับอนุมัติจาก .....ก่อน/บริษัทมีการจำหน่ายตั๋วเครื่องบินล่วงหน้าไปจำนวนมาก) ดังนั้น หากราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น บริษัทอาจไม่สามารถปรับราคาตั๋วโดยสารเพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอ) และบริษัทจึงอาจได้รับผลกระทบจากจากความผันผวนของราคาน้ำมันดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจมีผลให้อัตรากำไรลดต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญ หรือประสบภาวะขาดทุนได้

อย่างไรก็ดี บริษัทได้ดำเนินการป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว โดย ..... (เช่น มีนโยบายจะทำสัญญาซื้อน้ำมันในตลาดล่วงหน้า/ทำสัญญาป้องกันความเสี่ยงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ไว้เป็นระยะเวลาประมาณ.....เดือน ในปริมาณตามความต้องการใช้น้ำมันของบริษัท การทำสัญญาดังกล่าวสามารถช่วยให้บริษัทสามารถบริหารต้นทุนมิให้มีความผันผวนมากนักและทราบต้นทุนล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ในการวางแผนด้านรายได้ต่อไป อย่างไรก็ดี การทำสัญญาล่วงหน้าดังกล่าวมิได้ประกันว่าบริษัทจะสามารถจัดการน้ำมันได้ในราคาต่ำกว่าตลาด ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำในขณะที่ทำสัญญาล่วงหน้า และบริษัทมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการทำกำไรจากความผันผวนของราคาน้ำมัน)

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทต้องใช้เทคโนโลยีสูงหรือมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีบ่อยในการผลิต

บริษัทได้ร่วมลงทุนกับบริษัทต่างประเทศคือ ..... เพื่อผลิตสินค้า.....เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยี อย่างไรก็ดี บริษัทร่วมทุนดังกล่าวมีประสบการณ์ในธุรกิจนี้มานานและเป็นผู้สนับสนุนในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตโดยส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการผลิต ปัจจุบันบริษัทมีความคืบหน้าในการก่อสร้างโรงงานและติดตั้งเครื่องจักรเสร็จสิ้นแล้ว และกำลังอยู่ในช่วงทดลองเครื่องจักรดังกล่าว ทั้งนี้ บริษัทจะต้องผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพสูงตามความต้องการของลูกค้า โดยเครื่องจักรจะมีความแม่นยำสูงมาก คือ จะมีค่าความผิดพลาดได้เพียงร้อยละ.....ในขณะที่การทดลองเครื่องจักรของบริษัทปัจจุบันยังผลิตสินค้าที่มีค่าความผิดพลาดสูงในระดับ .....หากบริษัทไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขเครื่องจักรให้มีคุณภาพตามที่กำหนดและเสร็จทันตามคำสั่งของลูกค้าได้ จะทำให้บริษัทมีโอกาสสูญเสียลูกค้าดังกล่าว นอกจากนี้ บริษัทอาจจะต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตด้วย

ความเสี่ยงกรณีต้นทุนการผลิตของบริษัทสูงกว่าคู่แข่ง/เครื่องจักรล้าสมัย

บริษัทผลิตสินค้าประเภท (เช่น กระดาษ) มาเป็นระยะเวลา 10 ปี โดยเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่ติดตั้งตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงงานและเป็นเครื่องจักรประเภทที่ต้องใช้แรงงานในการควบคุม (semi-automatic) อย่างไรก็ดี ในปีที่ผ่านมา คู่แข่งสำคัญของบริษัทฯ หลายแห่งได้ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีการผลิตเป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการผลิต (fully automatic) บริษัทคาดว่าการปรับปรุงเทคโนโลยีของคู่แข่งขันจะทำให้บริษัทเสียเปรียบในแง่ต้นทุนการผลิต โดยต้นทุนการผลิตของบริษัทในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเดินเครื่องจักรและค่าแรงงานของคนควบคุมเครื่องจะสูงกว่าต้นทุนการผลิตของคู่แข่งขัน ซึ่งจากการสอบถามจากผู้จัดจำหน่ายเครื่องจักรและประมาณจากความสามารถของเครื่องจักรรุ่นที่คู่แข่งใช้ในการผลิต บริษัทคาดว่าต้นทุนในส่วนดังกล่าวของบริษัทจะสูงกว่าคู่แข่งประมาณร้อยละ.....บริษัทเห็นว่า หากบริษัทไม่สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่ต่ำลงได้ จะมีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท และความสามารถในเชิงการแข่งขันของบริษัทในระยะยาว

อย่างไรก็ดี บริษัทได้เตรียมแผนงานในการปรับปรุงเทคโนโลยีของบริษัทให้ทันสมัย โดยได้ติดต่อบริษัท ..... เป็นที่ยอมรับในประเทศ.....เป็นผู้วางระบบการผลิตสมัยใหม่ ซึ่งตามแผนงาน บริษัทจะเริ่มทยอยติดตั้งเครื่องจักรใหม่เพื่อทดแทนเครื่องจักรเก่าในเดือน ..... และสิ้นสุดในเดือน .....โดยภายหลังการติดตั้งเครื่องจักรดังกล่าว ผู้จัดจำหน่ายเครื่องจักรประมาณว่าบริษัทจะสามารถลดการใช้แรงงานคนได้ร้อยละ..... และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ส่งผลให้สามารถลดต้นทุนการผลิตโดยรวมได้ประมาณร้อยละ..... จากตัวเลขประมาณการดังกล่าว บริษัทคาดว่าจะทำให้ต้นทุนการผลิตของบริษัทใกล้เคียงกับคู่แข่ง

ความเสี่ยงจากการพึ่งพิงผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหญ่น้อยราย

บริษัทมีการจ้างผลิตสินค้าประเภท.....จากผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหญ่ จำนวน.....ราย มีมูลค่ารวม..... ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ.....ของต้นทุนรวมในปี..... โดยบริษัทมีกระบวนการสรรหาผู้รับจ้างผลิตที่มีคุณภาพและกระบวนการจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ และยังมีการสรรหาผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้ ผู้รับจ้างผลิตสินค้าสำเร็จรูปสามารถสรรหาได้ทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพิงผู้รับจ้างผลิตสินค้ารายใหญ่ดังกล่าวได้

3. ความเสี่ยงด้านการเงิน

ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงกฎหมายการค้าเสรี

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ A ของบริษัทซึ่งคิดเป็นรายได้ร้อยละ 30 ของบริษัทได้รับความคุ้มครองจากกำแพงภาษี โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีอัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 20 ซึ่งขณะนี้รัฐบาลกำลังเจรจา FTA กับประเทศคู่แข่งที่ผลิตสินค้าดังกล่าว ซึ่งมีเงื่อนไขว่าประเทศไทยจะต้องยกเลิกกำแพงภาษีสำหรับสินค้านี้ในปี..... หากการเจรจาเป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวบริษัทจะมีคู่แข่งเพิ่มขึ้นและอาจทำให้รายได้รวมและอัตรากำไรของบริษัทลดลง

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทมีเงินกู้ยืมต่างประเทศที่ไม่ได้มีการป้องกันความเสี่ยงหรือมีการป้องกันความเสี่ยงแล้วแต่มี mismach ของสัญญา

ณ วันที่ .....บริษัทมีภาระหนี้สินที่เป็นเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน.....หรือคิดเป็นเงินบาทประมาณ..... (ใช้อัตราแลกเปลี่ยน .....USD ต่อ 1 บาท) หรือร้อยละ.....ของเงินกู้ยืมทั้งหมด ซึ่งมีระยะเวลาที่ต้องชำระคืนเงินต้นภายใน 5 ปี ๆ ละเท่า ๆ กัน ของทุกวันที่.....ปัจจุบันบริษัทไม่ได้มีการทำสัญญาซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนจากเงินกู้ยืมข้างต้นแต่อย่างใด เนื่องจากบริษัทเห็นว่าการทำสัญญาซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าเป็นระยะเวลานานถึง 5 ปี อาจทำให้บริษัทมีค่าใช้จ่ายสูงมาก ประกอบกับในการดำเนินธุรกิจของบริษัท บริษัทจะได้รับชำระค่าสินค้าจากการส่งออกเป็นเงินเหรียญสหรัฐด้วย โดยที่ผ่านมาบริษัทสามารถส่งออกได้ประมาณปีละ.....ซึ่งเพียงพอที่จะชำระคืนหนี้ในสกุลเหรียญสหรัฐในแต่ละปีได้ในอัตราประมาณ 1.2 เท่า อย่างไรก็ดี บริษัทยังมีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนหากระยะเวลาที่ได้รับชำระค่าสินค้าล่าช้ากว่ากำหนดเวลาชำระหนี้ และหากรายได้จากการส่งออกสินค้าข้างต้นสะดุดลง ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีเหตุผลที่จะทำให้บริษัทเชื่อว่ารายได้ดังกล่าวจะหายไปหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทผิดสัญญากู้ยืมเงิน

บริษัทมีการกู้ยืมจาก (ชื่อสถาบันการเงิน) ในจำนวนถึง.....ล้านบาท เพื่อมาปรับปรุงโรงงานและซื้อเครื่องจักรเพื่อขยายกำลังการผลิต โดยสัญญามีระยะเวลาการปลอดจ่ายคืนเงินต้น 3 ปี และจะต้องจ่ายคืนชำระเงินต้นตั้งแต่ปี.....เป็นต้นไป เป็นระยะเวลา 10 ปี นอกจากนี้ บริษัทต้องรักษาอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นไว้ไม่ต่ำกว่า 2 เท่า โดยมีโรงงานและเครื่องจักรดังกล่าวเป็นหลักประกัน แต่จากภาวะวิกฤติ เศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้ความต้องการและกำลังซื้อของลูกค้าลดลง ยอดขายของบริษัทลดลงเกือบ 50% เมื่อเทียบกับยอดขายในปีที่ผ่านมา จนทำให้บริษัทขาดเงินทุนหมุนเวียนและบริษัทได้กู้ยืมเงินระยะสั้นจากสถาบันการเงินแห่งอื่นเพิ่มเติมจนทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเท่ากับ 1.9 เท่า ดังนั้น หากบริษัทยังไม่สามารถปรับปรุงฐานะทางการเงินของบริษัทให้ดีขึ้นได้ บริษัทก็มีแนวโน้มจะผิดสัญญาเงินกู้กับสถาบันการเงินดังกล่าว ซึ่งสถาบันการเงินอาจจะฟ้องบังคับหลักประกันขายทอดตลาดและทำให้บริษัทไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

อย่างไรก็ดี ในขณะนี้บริษัทได้เจรจาขอประนอมหนี้กับสถาบันการเงินดังกล่าวแล้ว โดยขอขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปอีก.....ปี เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถชำระหนี้ของบริษัท

4. ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์

ความเสี่ยงจากบริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใดรายหนึ่งถือหุ้น ≥ 75%

บริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่รายหนึ่งคือ.....ถือหุ้นในบริษัทจำนวน .....หุ้น คิดเป็นร้อยละ (ตั้งแต่ 75%) ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท ซึ่งสัดส่วนการถือหุ้นที่มากกว่า 3 ใน 4 ดังกล่าวทำให้ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ดังกล่าวมีอำนาจในการควบคุมบริษัทและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบริษัทในทุกเรื่องที่ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ถือหุ้นรายอื่นของบริษัทจึงมีความเสี่ยงจากการไม่สามารถรวบรวมคะแนนเสียงเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลเรื่องที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่นี้เสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นพิจารณา นอกจากนี้การถือหุ้นในลักษณะกระจุกตัวโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่นี้ ยังทำให้โอกาสที่บริษัทจะถูกครอบงำกิจการ (takeover) โดยบุคคลอื่นไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการยินยอมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่นี้ แม้ว่าผู้ถือหุ้นกลุ่มอื่นจะเห็นโอกาสที่จะทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้น

ความเสี่ยงจากบริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ >50%

ณ วันที่.....กลุ่มนาย/ตระกูล..... ถือหุ้นในบริษัทจำนวน .....หุ้น คิดเป็นร้อยละ....(มากกว่า 50%)..... ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทจึงทำให้กลุ่ม.....สามารถควบคุมมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้เกือบทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งตั้งกรรมการ หรือการขอมติในเรื่องอื่นที่ต้องใช้เสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ยกเว้นเรื่องกฎหมายหรือข้อบังคับบริษัทกำหนดต้องให้ได้รับเสียง 3 ใน 4 ของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ถือหุ้นรายอื่นจึงอาจไม่สามารถรวบรวมคะแนนเสียงเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลเรื่องที่ผู้ถือหุ้นใหญ่เสนอได้

ความเสี่ยงจากบริษัทมีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ >25%

ณ วันที่.....กลุ่มนาย/ตระกูล..... ถือหุ้นในบริษัทจำนวน .....หุ้น คิดเป็นร้อยละ....(มากกว่า 50%)..... ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท จึงทำให้กลุ่ม..... สามารถควบคุมมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้เกือบทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งตั้งกรรมการ หรือการขอมติในเรื่องอื่นที่ต้องใช้เสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ยกเว้นเรื่องกฎหมายหรือข้อบังคับบริษัทกำหนดต้องให้ได้รับเสียง 3 ใน 4 ของที่ประชุมผู้ถือหุ้น ดังนั้น ผู้ถือหุ้นรายอื่นจึงอาจไม่สามารถรวบรวมคะแนนเสียงเพื่อตรวจสอบและถ่วงดุลเรื่องที่ผู้ถือหุ้นใหญ่เสนอได้

ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการในบริษัทย่อยที่ประกอบธุรกิจหลักจากการถือหุ้นไม่ถึงร้อยละ 75

บริษัทไม่มีการประกอบธุรกิจหลักอย่างมีนัยสำคัญเป็นของตนเอง (บริษัทมีลักษณะเป็น holding company) รายได้หลักของบริษัทจึงมาจากบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักซึ่งมี ..... แห่ง โดยบริษัทถือหุ้นในบริษัทย่อยดังกล่าวในสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 51 แต่ไม่ถึงร้อยละ 75 แม้จะมีสิทธิในการออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเกินกึ่งหนึ่ง แต่บริษัทไม่สามารถควบคุมมติที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้เกือบทั้งหมด เนื่องจากการทำรายการบางประเภทจะต้องได้รับเสียงสนับสนุนจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 เช่น การเพิ่มทุน การลดทุน การซื้อหรือขายกิจการ เป็นต้น

ความเสี่ยงจากเงื่อนไขสัญญาเงินกู้ที่มีข้อจำกัดในการจ่ายเงินปันผล

ณ วันที่..... บริษัทมีการกู้เงินยืมจากสถาบันการเงิน 1 แห่ง จำนวน ..... ล้านบาท ซึ่งสัญญาเงินกู้มีอายุ ..... ปี โดยมีกำหนดชำระคืนในวันที่ ..... และกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทต้องจ่ายเงินปันผลไม่เกิน 50% ของกำไรสุทธิของปีนั้น ๆ และบริษัทจะไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้ หากบริษัทไม่สามารถดำรงอัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ (debt service coverage ratio : DSCR) ให้ไม่ต่ำกว่า ..... เท่า ในปี ..... บริษัทมี DSCR เป็น .....เท่า และมีอัตรากำไรสุทธิในระดับต่ำ เนื่องจากมีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูง เป็นจำนวน ..... ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ..... ของรายได้รวม บริษัทจึงอาจจะไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้

ความเสี่ยงจากการที่บริษัทมีขาดทุนสะสมจำนวนมาก อาจไม่สามารถจ่ายเงินปันผลได้ในอนาคตอันใกล้

ในงวดบัญชีปี.....บริษัทมีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิจำนวน.....ล้านบาท ซึ่งเป็นการดำเนินงานขาดทุนสุทธิต่อเนื่องเป็นปีที่.....ของบริษัท และมีผลให้บริษัท มีผลการดำเนินงานขาดทุนสะสม ณ สิ้นปี.....เป็นจำนวน.....ล้านบาท ทั้งนี้ การที่บริษัทมีขาดทุนสะสมจำนวนมากในช่วง.....ปีที่ผ่านมานั้นเนื่องจากบริษัทมีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูงจากการกู้ยืมเงินและขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์จำนวน..... ล้านบาท และจำนวน.....ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่บริษัทประสบภาวะการแข่งขันค่อนข้างสูง ทำให้ยอดขาย

ของบริษัทและอัตราส่วนกำไรสุทธิลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี.....จาก.....เป็น.....ตามลำดับ การที่บริษัทมีขาดทุนสะสมจำนวนมากดังกล่าว ทำให้บริษัทไม่สามารถจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นได้ตามกฎหมาย และผู้ถือหุ้นมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินปันผลตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลที่กำหนดไว้อีกประมาณ.....ปี

อย่างไรก็ดี ในขณะนี้บริษัทกำลังอยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาด ซึ่งบริษัทคาดว่าการดำเนินการตามแผนดังกล่าวจะสามารถลดภาระหนี้ดังกล่าวได้ และการดำเนินการดังกล่าวจะมีผลให้บริษัทสามารถเริ่มมีกำไรสุทธิสำหรับผลประกอบการปี.....และคาดว่าจะสามารถลดการขาดทุนสะสมได้หมดภายในปี.....ซึ่งจะทำให้บริษัทสามารถจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นได้ตั้งแต่ผลประกอบการปี.....เป็นต้นไป

ความเสี่ยงจากที่บริษัทมีมติให้เสนอขายหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพในสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ (dilution effect)

เมื่อวันที่.....ที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทได้มีมติให้ออกเสนอขายหุ้นเพิ่มทุน/หลักทรัพย์แปลงสภาพจำนวน.....โดยเป็นการเสนอขายแบบ (เช่น ให้ผู้ลงทุนแบบเฉพาะเจาะจง ESOP) (คิดเป็นร้อยละของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด) โดยมีรายละเอียดดังนี้.....ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการบริษัทยังมิได้มีมติให้เสนอขาย ทั้งนี้ หากบริษัทเสนอขายหุ้น/หลักทรัพย์แปลงสภาพดังกล่าวทั้งจำนวน จะทำให้สิทธิออกเสียงและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นปัจจุบัน (control dilution) ลดลงร้อยละ.....ปัจจุบันมีแผนที่จะเสนอขายหุ้นจำนวนดังกล่าวให้แก่.....เพื่อ.....ในประมาณเดือน.....

ความเสี่ยงจากการที่ส่วนของผู้ถือหุ้นอาจต่ำกว่าศูนย์ (ติดลบ) ส่งผลให้หลักทรัพย์ไม่สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้

ณ วันที่.....บริษัทมีส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ.....ล้านบาท และในปีที่ผ่านมา บริษัทมีผลดำเนินการขาดทุนจำนวน .....ล้านบาท ซึ่งหากในปีหน้า บริษัทยังคงมีผลดำเนินการขาดทุนจำนวนเท่ากับในปีที่ผ่านมา อาจทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ ณ วันสิ้นงวดปี .....อีก ซึ่งจะส่งผลให้หลักทรัพย์ของบริษัทเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนจากการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ อย่างไรก็ดี บริษัทอยู่ระหว่างการจัดหามาตรการปรับปรุงแก้ไขโดย (เช่น จะจัดหาผู้ลงทุนรายใหม่ จะเพิ่มทุนเสนอขายให้ผู้ลงทุนกลุ่มเฉพาะเจาะจง ดำเนินการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ เป็นต้น)

ความเสี่ยงจากการที่หุ้นมี free float น้อยส่งผลให้สภาพคล่องในการซื้อขายน้อย

ณ วันที่ .....หุ้นของบริษัทส่วนใหญ่จำนวน ..... หรือร้อยละ..... ถือโดยผู้ถือหุ้น (กลุ่ม strategic partner และไม่ได้รวมหุ้นซื้อคืนตามเกณฑ์ free float) เพียง .....ราย และเป็นการถือโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย (ซึ่งถือหุ้นน้อยกว่า .....หุ้น หรือร้อยละ .....).เพียงจำนวน .....หรือร้อยละ..... จึงทำให้มีหุ้นของบริษัทที่ซื้อขายหมุนเวียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ (free float) ค่อนข้างน้อย หรือเพียงร้อยละ..... จึงมีผลให้การซื้อขายเปลี่ยนมือของหุ้นในตลาดรองอาจมีไม่มากนัก และผู้ลงทุนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงเพื่อการซื้อขายได้ปกติ ดังนั้น ผู้ถือหุ้นจึงอาจจะมีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถขายหุ้นได้ทันทีในราคาที่ต้องการ

หมายเหตุ ในกรณีที่หุ้นของบริษัทจดทะเบียนมีสัดส่วนการกระจายหุ้นให้ผู้ถือหุ้นรายย่อย (หุ้น free float) ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดเกี่ยวกับเรื่องการกระจายรายย่อย บริษัทควรเปิดเผยถึงความเสี่ยงในเรื่องดังกล่าว ซึ่งรวมถึงผลกระทบต่อการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และแนวทางการแก้ไขด้วย

ภาคผนวก 5

แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้สอบบัญชีและตัวอย่างการเปิดเผย

สำนักงานได้จัดทำ "แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้สอบบัญชี" เพื่อให้บริษัทส่งให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้อง ก่อนนำยอดรวมของแต่ละรายการมาเปิดเผย นอกจากนี้ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน สำนักงานได้จัดทำตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางด้วย อย่างไรก็ดี หากบริษัทเห็นว่ามีแบบหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมกว่าก็อาจปรับใช้ตามความเหมาะสมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกของบริษัทในการให้ผู้สอบบัญชียืนยันความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่จะนำมาเปิดเผยในหัวข้อนี้ (รายละเอียดตามหนังสือเวียน ที่ จ.(ว) 3 /2548 เรื่อง การแก้ไขประกาศเกี่ยวกับการอนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์และการเปิดเผยข้อมูล ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548)

แบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้สอบบัญชี
รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่.....

<u>คำแนะนำในการใช้แบบ</u>

ให้บริษัทระบุค่าตอบแทนจากการสอบบัญชีและค่าบริการอื่น[14] ที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้ผู้สอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้อง[15] กับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีดังกล่าว ในแบบนี้ก่อนแล้วจึงส่งให้ผู้สอบบัญชียืนยันและรับรองความถูกต้อง

<u>ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)</u>

รายการที่	ชื่อบริษัทผู้จ่าย	ชื่อผู้สอบบัญชี	ค่าสอบบัญชี
1	บมจ. ตัวอย่าง	นาย ก	100,000
2	บริษัทย่อย 1	นาย ก	50,000
3	บริษัทย่อย 2	นาย ข	50,000
4	บริษัทย่อย 3	นาย ค	30,000
รวมค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี			**230,000**

---

14 ตัวอย่างงานบริการอื่นตามหมายเหตุข้อ 1 ท้ายแบบฟอร์มนี้

15 นิยามบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องพร้อมตัวอย่างตามหมายเหตุข้อ 2 ท้ายแบบฟอร์มนี้

<u>ค่าบริการอื่น (non-audit fee)</u>

รายการที่	ชื่อบริษัทผู้จ่าย	ประเภทของงานบริการอื่น (non-audit service)	ผู้ให้บริการ	ค่าตอบแทนของงานบริการอื่น	
				ส่วนที่จ่ายไปในระหว่างปีบัญชี	ส่วนที่จะต้องจ่ายในอนาคต
5	บมจ. ตัวอย่าง	การตรวจสอบสถานะของกิจการ	สำนักงาน ABC	100,000	50,000
6	บริษัทย่อย 1	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ	ABC Advisory Service Co., Ltd.	50,000	
7	บริษัทย่อย 2	การตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญา	นาง ง		200,000
รวมค่าตอบแทนสำหรับงานบริการอื่น (non-audit fee)				**150,000**	**250,000**

ข้อมูลข้างต้น

❑ ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าไม่มีข้อมูลการให้บริการอื่นที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้ข้าพเจ้า สำนักงานสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าและสำนักงานสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าสังกัด ที่ข้าพเจ้าทราบและไม่มีการเปิดเผยไว้ข้างต้นไม่ถูกต้อง

❑ ไม่ครบถ้วน กล่าวคือ.....
.....

เมื่อปรับปรุงข้อมูลข้างต้น (ถ้ามี) แล้ว ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าข้อมูลทั้งหมดในแบบฟอร์มนี้แสดงค่าตอบแทนสอบบัญชีและค่าบริการอื่นที่บริษัทและบริษัทย่อยจ่ายให้ข้าพเจ้า สำนักงานสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าและสำนักงานสอบบัญชีดังกล่าว ที่ถูกต้องครบถ้วน

ลงชื่อ ---------- ก ----------
(---------- นาย ก ----------)
สังกัด ---------- สำนักงาน ABC ----------
ผู้สอบบัญชีของ บมจ.ตัวอย่าง

<u>หมายเหตุ</u> แนบท้ายแบบยืนยันความถูกต้องครบถ้วนของค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้สอบบัญชี

ข้อ 1 ตัวอย่างงานบริการอื่น (non-audit service)

ก. การตรวจสอบสถานะของกิจการ (Due Diligence)

ข. การวิเคราะห์สถานะเงินสดของกิจการ (Cash monitoring)

ค. การเป็นผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการ

ง. การให้บริการยกร่างและเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

จ. การบริหารจัดการทรัพย์สิน (Asset Management)

ฉ. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study)

ช. การตรวจสอบหรือจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวกับอนาคต เช่น การสอบทานหรือจัดทำประมาณการงบการเงิน

ซ. การตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน (Engagement to Perform Agree-upon Procedures) เช่น การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหนี้การค้า ลูกหนี้การค้า การซื้อสินค้าจากบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน ยอดขายและกำไรตามส่วนงาน เป็นต้น

ฌ. การตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Special Purpose Audit Engagement) เช่น การตรวจสอบงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีอื่นนอกเหนือจากหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การตรวจสอบส่วนประกอบของงบการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญา การตรวจสอบงบการเงินแบบย่อ เป็นต้น

ญ. การรับทำบัญชี

ฎ. การออกแบบระบบบัญชีและการเงิน

ฏ. การประเมินราคาทรัพย์สิน

ฐ. การประเมินมูลค่าของกิจการ (Valuation)

ฑ. การประเมินค่าสถิติประกันภัย (Actuarial Service)

ฒ. การออกแบบระบบการควบคุมภายใน

ณ. การให้คำปรึกษาหรือให้บริการด้านการตรวจสอบภายใน

ด. การให้บริการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Management Functions or Human Resource Services)

ต. การเป็นนายหน้า ตัวแทน การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน และวาณิชธนกิจ

ถ. การให้บริการด้านกฎหมายและภาษี

ท. การเป็นที่ปรึกษาธุรกิจในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานสอบบัญชี

ข้อ 2 นิยามบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด พร้อมตัวอย่าง

ก. คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของผู้สอบบัญชี เช่น บุตรที่อยู่อาศัยในบ้านของบิดามารดา บุตรที่ยังต้องพึ่งพิงเงินได้บางส่วนจากบิดามารดา เป็นต้น

ข. กิจการที่มีอำนาจควบคุมสำนักงานสอบบัญชี กิจการที่ถูกควบคุมโดยสำนักงานสอบบัญชี และกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมเดียวกันกับสำนักงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น บริษัทแม่ บริษัทย่อย บริษัทในเครือ เป็นต้น

ค. กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญของสำนักงานสอบบัญชี เช่น บริษัทร่วม เป็นต้น

ง. หุ้นส่วนหรือเทียบเท่าของสำนักงานสอบบัญชี

จ. คู่สมรสและบุตรที่ยังต้องพึ่งพิงหรืออยู่ในอุปการะของบุคคลตาม (ง)

ฉ. กิจการที่ผู้สอบบัญชี บุคคลตาม (ก) (ง) หรือ (จ) มีอำนาจควบคุมหรือมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น กรณีที่บุคคลตาม (ก) (ง) หรือ (จ) ไปเปิดกิจการส่วนตัวหรือไปมีหุ้นส่วนในธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการพิจารณาลักษณะของการควบคุมหรือการมีอิทธิพลอย่างเป็นสาระสำคัญที่จะเข้าข่ายเป็นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีข้างต้น ให้นำนิยามตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันมาใช้บังคับ

ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

1. **ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)**

บริษัทและบริษัทย่อยจ่าย ค่าตอบแทนการสอบบัญชี ให้แก่

- ผู้สอบบัญชีของบริษัท ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 150,000 บาท
- สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 80,000 บาท

2. **ค่าบริการอื่น (non-audit fee)**

บริษัทและบริษัทย่อยจ่าย ค่าตอบแทนของงานบริการอื่น ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบสถานะของกิจการ (Due Diligence) การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study) และการตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญา ให้แก่

- ผู้สอบบัญชีของบริษัท ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 0 บาท และจะต้องจ่ายในอนาคตอันเกิดจากการตกลงที่ยังให้บริการไม่แล้วเสร็จในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 0 บาท
- สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีดังกล่าว ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 150,000 บาท และจะต้องจ่ายในอนาคตอันเกิดจากการตกลงที่ยังให้บริการไม่แล้วเสร็จในรอบปีบัญชีที่ผ่านมามีจำนวนเงินรวม 250,000 บาท

ภาคผนวก 6

ข้อแนะนำการเปิดเผยหัวข้อรายการระหว่างกัน

1. **รายการระหว่างกัน** หมายถึง ธุรกรรมหรือรายการทางธุรกิจ หรือธุรกิจที่คล้ายคลึงหรือแข่งขันกัน หรือมีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกันอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างบริษัท (บริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทย่อย) กับ**บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง**

<u>ตัวอย่างรายการระหว่างกันที่ต้องเปิดเผยรายละเอียด</u>

(1) การซื้อหรือขาย วัตถุดิบ หรือ สินค้า
(2) การให้หรือรับบริการ เช่น ขนส่งสินค้า
(3) การเช่าหรือให้เช่า (รวมการทำสัญญาเช่าระยะยาว) เช่น ที่ดิน สำนักงาน คลังสินค้า
(4) การซื้อขายสินทรัพย์ หรือการให้สิทธิ์การใช้สินทรัพย์
(5) การเป็นตัวแทน
(6) การมีสัญญาการจัดการ
(7) การจัดหาเงินทุน การรับหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงิน เช่น กู้ยืมเงิน ค้ำประกัน
(8) การให้หรือได้รับข้อมูลจากการวิจัยและพัฒนา
(9) การให้หรือรับบริการเป็นที่ปรึกษา หรือความช่วยเหลือทางเทคนิค

2. **นิยามที่เกี่ยวข้อง**

2.1 บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง

สรุปนิยามบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งและบุคคลที่เกี่ยวโยงกันได้ดังนี้

เปรียบเทียบนิยามบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน

บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง	บุคคลที่เกี่ยวโยงกัน	
ใช้ในการเปิดเผยรายการระหว่างกันในแบบ 56-1	ใช้ประกอบการพิจารณาการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน	
	ประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน[1]	พรบ.หลักทรัพย์ฯ มาตรา 89/1
(ก) กรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ก) กรรมการหรือผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ก) กรรมการหรือผู้บริหาร
(ข) ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ข) ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	
(ค) ผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ค) **ผู้มีอำนาจควบคุม**ของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	(ข) บุคคลที่มี**อำนาจควบคุมกิจการ**บริษัท และในกรณีบุคคลนั้นเป็นนิติบุคคลให้หมายรวมถึงกรรมการของนิติบุคคลนั้นด้วย
	(ง) บุคคลที่จะได้รับการเสนอให้เป็นผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์	
	(จ) **ผู้ที่เกี่ยวข้อง**ของ (ก)-(ง)	
(ง) บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต ทางการสมรส หรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมายกับบุคคลตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ซึ่งได้แก่ บิดา มารดา คู่สมรส พี่น้อง บุตร หรือคู่สมรสของบุตร	(ฉ) ญาติสนิทของ (ก)-(ง) ญาติสนิท ได้แก่ บุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายโลหิตหรือโดยการจดทะเบียนตามกฎหมาย ดังนี้ บิดา มารดา คู่สมรส พี่น้อง และบุตร รวมทั้งคู่สมรสของบุตร	(ค) คู่สมรส บุตรหรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ ผู้บริหาร หรือบุคคลตาม (ข)
(จ) นิติบุคคลใด ๆ ที่บุคคลตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ถือหุ้น หรือมีอำนาจควบคุมหรือมีส่วนได้เสียอื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญ	(ช) นิติบุคคลใด ๆ ที่มีผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้มีอำนาจควบคุมเป็น - บุคคลตาม (ก)-(ง) - ผู้ที่เกี่ยวข้องและญาติสนิทของบุคคลตาม (ก)-(ง)	(ง) นิติบุคคลที่บุคคลตาม (ข) หรือ (ค) มีอำนาจควบคุมกิจการ
	(ซ) บุคคลที่โดยพฤติการณ์บ่งชี้ได้ว่า เป็นผู้ทำการแทนหรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลตาม (ก)–(ซ) ตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ หรือบุคคลอื่นที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ เห็นว่ามีพฤติการณ์ในทำนองเดียวกัน	(จ) บุคคลใดที่กระทำด้วยความเข้าใจหรือตกลงว่า หากบริษัททำธุรกรรมที่ให้ประโยชน์ทางการเงินแก่บุคคลดังกล่าว บุคคลดังต่อไปนี้ จะได้ประโยชน์ทางการเงินด้วย ทั้งนี้ เฉพาะการทำธุรกรรมดังกล่าว บุคคลดังกล่าวได้แก่ (1) กรรมการหรือผู้บริหาร (2) บุคคลที่มีอำนาจควบคุมกิจการบริษัท และกรรมการของนิติบุคคล ที่มีอำนาจควบคุมกิจการบริษัท

บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง	บุคคลที่เกี่ยวโยงกัน	
ใช้ในการเปิดเผยรายการระหว่างกันในแบบ 56-1	ใช้ประกอบการพิจารณาการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน	
	ประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน[1]	**พรบ.หลักทรัพย์ฯ มาตรา 89/1**
		(3) คู่สมรส บุตร หรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตาม (1)-(3)
	อำนาจควบคุมกิจการ หมายความว่า (1) การถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น (2) การมีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือไม่ว่าเพราะเหตุอื่นใด (3) การมีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม	**หมายเหตุ** - **อำนาจควบคุมกิจการ** หมายความว่า (1) การถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในนิติบุคคลหนึ่งเกินกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น (2) การมีอำนาจควบคุมคะแนนเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้นของนิติบุคคลหนึ่ง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือไม่ว่าเพราะเหตุอื่นใด (3) การมีอำนาจควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการตั้งแต่กึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม **- บุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดใน พรบ. หลักทรัพย์ฯ** หมายถึง บุคคลตาม (ข) ถึง (ง)

หมายเหตุ [1] ได้แก่ ประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทจ. 21/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์ในการทำรายการที่เกี่ยวโยงกัน และประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนในรายการที่เกี่ยวโยงกัน พ.ศ. 2546 (รวมเรียก “ประกาศ ที่ ทจ. 21/2551”) ทั้งนี้ ประกาศ ที่ ทจ. 21/2551 กำหนดนิยามรายการที่เกี่ยวโยงกันให้หมายถึง รายการระหว่างบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทย่อยกับบุคคลที่เกี่ยวโยงกันของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

2.2 **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้จัดการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารสี่รายแรกนับต่อจากผู้จัดการลงมา ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารรายที่สี่ทุกราย และให้หมายความรวมถึง ผู้ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในสายงานบัญชีหรือการเงินที่เป็นระดับผู้จัดการฝ่ายขึ้นไปหรือเทียบเท่า

ตัวอย่างของการพิจารณาผู้บริหารตามนิยามข้างต้น

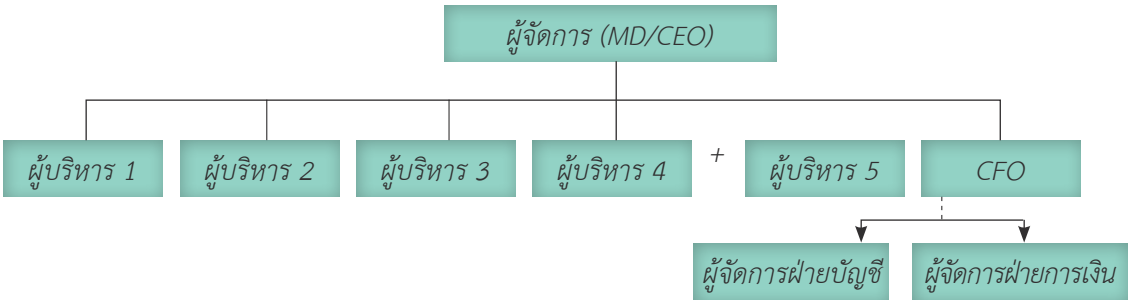

2.3 **ผู้ถือหุ้นรายใหญ่** หมายถึง ผู้ถือหุ้นในผู้ออกหลักทรัพย์เกินกว่าร้อยละสิบของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ออกหลักทรัพย์ การถือหุ้นดังกล่าวให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

ตัวอย่างการนับรวมการถือหุ้น

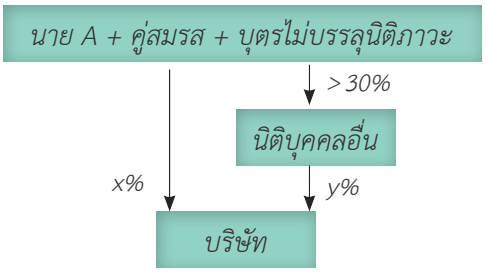

หาก x% + y% > 10% นาย A จะเข้าข่ายเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

2.4 **ผู้ที่เกี่ยวข้อง** หมายถึง บุคคลหรือห้างหุ้นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

(ก) คู่สมรสของบุคคลดังกล่าว

(ข) บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว

(ค) ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งบุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) เป็นหุ้นส่วน

(ง) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดที่มีหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละสามสิบของหุ้นทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัด

(จ) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ค) หรือ (ง) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น หรือ

(ฉ) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลตาม (ก) หรือ (ข) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (ค) หรือ (ง) หรือบริษัทตาม (จ) ถือหุ้นรวมกันเกินกว่าร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

(ช) นิติบุคคลที่บุคคลดังกล่าวสามารถมีอำนาจในการจัดการในฐานะเป็นผู้แทนของนิติบุคคล

2.5 **ผู้มีอำนาจควบคุม** หมายถึง ผู้ถือหุ้นหรือบุคคลอื่นซึ่งโดยพฤติการณ์มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการ หรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าอิทธิพลดังกล่าวจะสืบเนื่องจากการเป็นผู้ถือหุ้น หรือได้รับมอบอำนาจตามสัญญา หรือการอื่นใดก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือบุคคลที่เข้าลักษณะข้อใดข้อหนึ่งดังนี้

(ก) บุคคลที่มีสิทธิออกเสียงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเกินกว่าร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท

(ข) บุคคลที่ตามพฤติการณ์สามารถควบคุมการแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการของบริษัทนั้นได้

(ค) บุคคลที่ตามพฤติการณ์สามารถควบคุมผู้ซึ่งรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย การจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัทให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบาย การจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัท

(ง) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีการดำเนินงานในบริษัทหรือมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทเยี่ยงกรรมการหรือผู้บริหาร รวมทั้งบุคคลที่มีตำแหน่งซึ่งมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลดังกล่าวของบริษัทนั้น

3. ตัวอย่างลักษณะความสัมพันธ์ที่เข้าข่ายเป็นบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในรายการระหว่างกัน

กรณีที่ 1 *ผู้มีอำนาจควบคุมที่มีสิทธิออกเสียงทั้งทางตรงหรือทางอ้อมเกินกว่า 25% ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท*

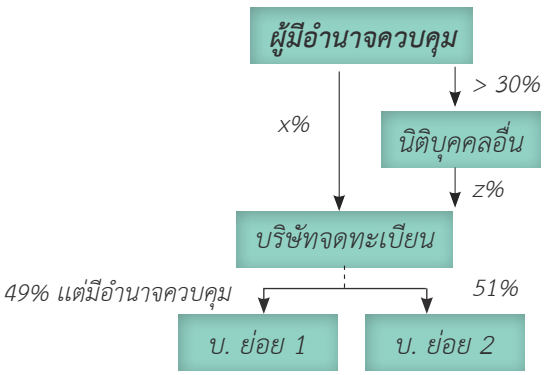

โดยผลรวมของ X% + Z% มากกว่า 25%

กรณีที่ 2 *ผู้มีอำนาจควบคุม กรณีเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลอย่างมีสาระสำคัญเนื่องจากมีอำนาจออกเสียงในบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม (ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของบุคคลในเชิงบริหารไม่ว่าอยู่ในตำแหน่งทางบริหารหรือไม่ แต่มีอำนาจในการสั่งการ โดยอาจรวมถึงการมีสัญญาการจัดการ) โดยรวมถึงสมาชิกในครอบครัว (เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร บุตรบุญธรรม หรือคู่สมรสของบุตร) และ nominee ด้วย โดยมีตัวอย่างเช่น*

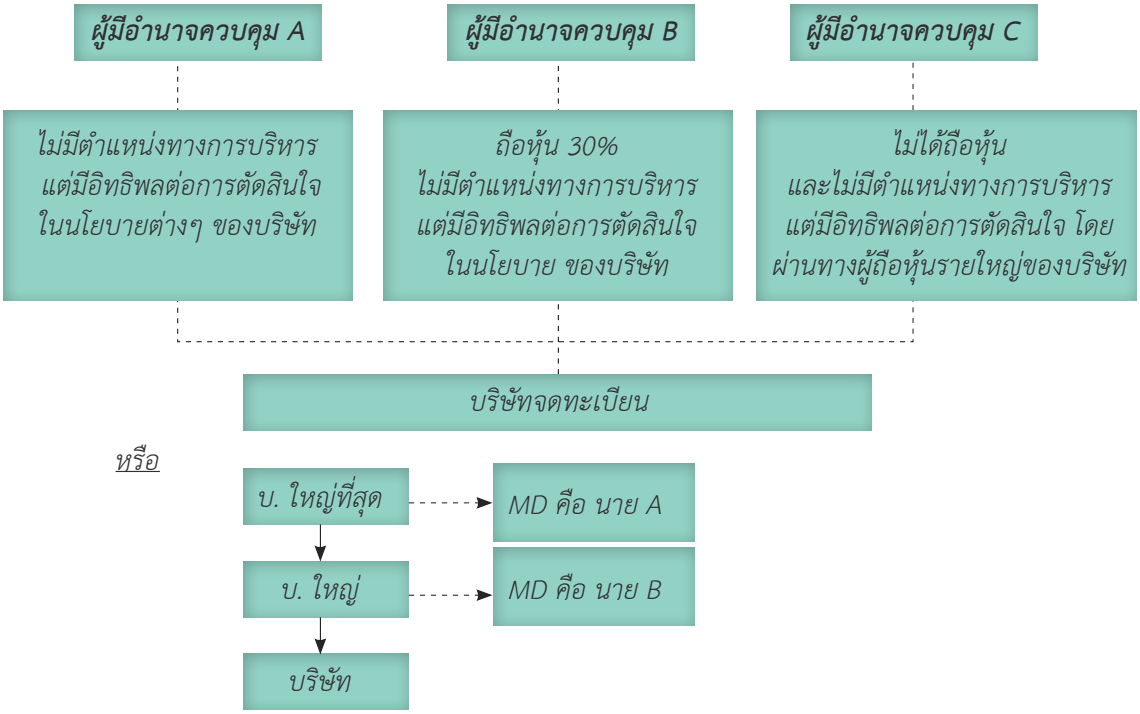

กรณีที่ 3 *นิติบุคคลใด ๆ ที่ กรรมการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุม ถือหุ้น หรือมีอำนาจควบคุมหรือมีส่วนได้เสียอื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญ*

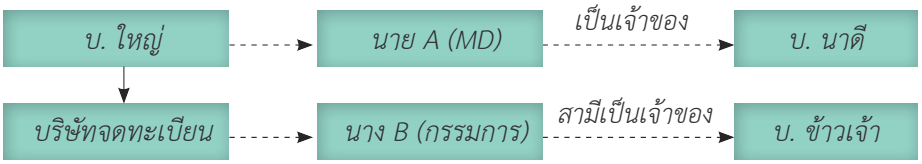

กรณีที่ 4 *กิจการที่มีเจ้าของเป็นกรรมการหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์*

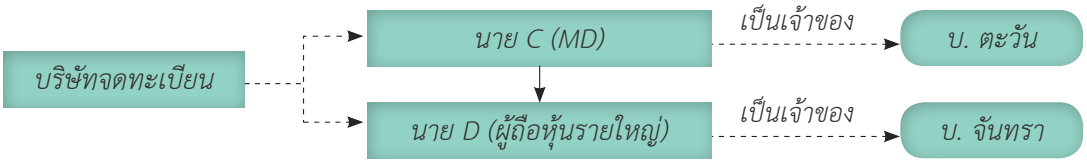

กรณีที่ 5 *กิจการที่มีผู้บริหารสำคัญเป็นคนเดียวกันกับบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์*

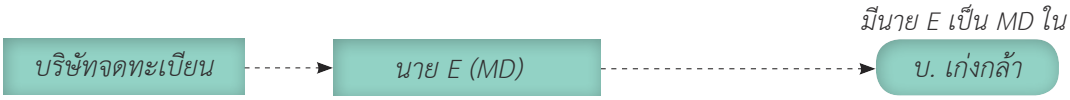

4. มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุน

กรณีมีรายการระหว่างกัน อย่างต่อเนื่อง บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ควรมีมาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนเพื่อป้องกันมิให้มีการถ่ายเทผลประโยชน์หรือป้องกันผู้มีส่วนได้เสียมิให้ได้รับประโยชน์ทางการเงินอื่นนอกจากประโยชน์ที่พึงได้ตามปกติ โดยมาตรการดังกล่าวต้องสามารถตรวจสอบได้ในภายหลัง ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินการที่จะถือว่าสามารถป้องกันการถ่ายเทผลประโยชน์ เช่น

(1) การทำสัญญา เพื่อกำหนดผลตอบแทนของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน โดยสัญญาดังกล่าวควรมีลักษณะดังนี้

- เป็นสัญญาระยะยาวไม่น้อยกว่า 3 ปี ถ้าอายุสั้นกว่านี้ต้องกำหนดวิธีการต่อสัญญาอย่างชัดเจนและยุติธรรม มีเงื่อนไขที่ไม่แตกต่างกับการทำกับบุคคลภายนอก

- มีการกำหนดผลตอบแทนระหว่างกันเป็นจำนวนที่แน่นอน หรือสามารถอ้างอิงกับราคาตลาด (benchmark) ได้ โดยผู้สอบบัญชีต้องสามารถตรวจสอบและเปิดเผยรายการดังกล่าวได้ในภายหลังด้วย

- มีการกำหนดผลตอบแทนหรือเงื่อนไขอื่น ๆ ที่ชัดเจนและเป็นธรรมแก่บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

ทั้งนี้ ให้ระบุสาระสำคัญดังกล่าวในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีด้วย

(2) การรับรองโดยกรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสีย มีข้อกำหนดที่ชัดเจนให้กรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสียหรือมีความเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องรายการระหว่างกัน โดยกรรมการจะต้องรับรองในแบบ 56-1 และเปิดเผย ชื่อ ความสัมพันธ์ ลักษณะรายการ ชนิดและมูลค่าของรายการดังกล่าว พร้อมทั้งความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของการทำรายการ และความเห็นของกรรมการอิสระที่แตกต่าง (ถ้ามี) ในแบบ 56-1

(3) การรับรองโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นบุคคลที่ 3 ที่เป็นอิสระ กรณีที่กรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสียไม่มีความชำนาญในการพิจารณารายการระหว่างกันที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากการพิจารณารายการดังกล่าวต้องใช้ความรู้หรือความเชี่ยวชาญพิเศษ บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ต้องจัดให้มีบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญพิเศษ เป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการระหว่างกันนั้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจของคณะกรรมการหรือผู้ที่ถือหุ้นตามแต่กรณี ทั้งนี้ บุคคลที่ 3 ดังกล่าวต้องเป็นอิสระจากบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ และบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง โดยมีคุณสมบัติและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ผู้สอบบัญชี หมายถึง ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องทางด้านบัญชี

- ผู้ประเมินราคาทรัพย์สิน เป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับราคาที่เหมาะสมของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินราคาทรัพย์สินตามข้อ 5 และประกาศ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง

- วิศวกรอิสระ ในกรณีที่รายการระหว่างกันเกี่ยวข้องกับเรื่องการก่อสร้างหรืองานด้านวิศวกรรม ผู้ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรายการนั้น ต้องเป็นวิศวกรที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาด้านวิศวกรรมที่เกี่ยวกับรายการระหว่างกันนั้น และจะต้องเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณซึ่งไม่เคยมีประวัติการกระทำผิดทางกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับวิชาชีพทางวิศวกรรม

- สำนักงานกฎหมาย ในกรณีที่รายการระหว่างกันมีประเด็นเกี่ยวข้องกับด้านกฎหมาย ผู้ที่ให้ความเห็นหรือตรวจสอบสัญญาต้องเป็นสำนักงานกฎหมายที่เชื่อถือได้ ซึ่งไม่เคยมีประวัติการให้ความเห็นต่อประชาชนโดยขาดความรับผิดชอบหรือความรอบคอบ

ทั้งนี้ จะต้องเปิดเผยความเห็นของบุคคลที่ 3 ดังกล่าวไว้ในแบบ 56-1 ด้วย

5. การประเมินราคาทรัพย์สิน

การประเมินราคาทรัพย์สินที่แสดงไว้ในแบบ 56-1 ให้ประเมินราคาโดยบุคคลที่ 3 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

(1) ในกรณีที่ทรัพย์สินที่แสดงราคาประเมินที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักรหรือสัญญาเช่าระยะยาว ต้องประเมินราคาโดยผู้ประเมินราคาทรัพย์สินที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน และให้ใช้แนวทางการประเมินตามที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบ 4 ด้วย

(2) ในกรณีทรัพย์สินที่แสดงราคาประเมินเป็นหลักทรัพย์ ต้องประเมินราคาโดยที่ปรึกษาทางการเงินที่ได้รับการเห็นชอบจากสำนักงาน

(3) ในกรณีทรัพย์สินที่แสดงราคาประเมินเป็นเครื่องจักรที่มีลักษณะเฉพาะ สัมปทานสำหรับทรัพยากรธรรมชาติที่มีการหมดเปลือง หรือทรัพย์สินอื่นที่ไม่เข้าลักษณะตาม (1) และ (2) ต้องประเมินโดยหน่วยงานราชการหรือผู้ชำนาญการในด้านนั้นที่เป็นอิสระ

ทั้งนี้ บริษัทอาจแสดงราคาอ้างอิงจากแหล่งอื่นหรือเหตุผลของการกำหนดราคาดังกล่าวสามารถแสดงได้ว่าราคาของทรัพย์สินเป็นธรรมและเหมาะสมแทนการประเมินราคาข้างต้นได้

6. ตัวอย่างการเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน

(1) ตัวอย่างการขายสินค้าและบริการที่มีรายการคล้ายคลึงกัน

บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง	ลักษณะรายการและลักษณะความสัมพันธ์	มูลค่ารายการ (ล้านบาท)	
		ปี	ปี .....
บริษัท ศรีสุข จำกัด เป็นบริษัทของนายมั่งมี ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท ใหญ่ จำกัด โดยนายมั่งมี ภรรยาและบุตร ซึ่งได้แก่.....ถือหุ้นในบริษัทศรีสุขฯ รวมร้อยละ.....	บริษัทขายสินค้าให้บริษัทศรีสุขฯ มูลค่า ลูกหนี้ค้างชำระต้นงวด ลูกหนี้ค้างชำระปลายงวด <u>ลักษณะความสัมพันธ์</u> บริษัทถูกควบคุมโดย บริษัท ใหญ่ จำกัด ซึ่งถือหุ้นในบริษัทร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว โดยบริษัทที่มีอำนาจสูงสุดที่ควบคุมบริษัทในกลุ่มทั้งหมด คือ บริษัท ใหญ่ที่สุด จำกัด ซึ่งมีรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัทใหญ่ที่สุดฯ ดังนี้ .....(ระบุรายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่หรืออาจแสดงเป็นหมายเหตุท้ายตารางก็ได้)	xx xx xx	xx xx xx
บริษัท เจริญ จำกัด เป็นบริษัทของนายโชค ซึ่งเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท โดยนายโชคถือหุ้นในบริษัทร้อยละ ....และถือหุ้นในบริษัทเจริญฯ ร้อยละ	บริษัทขายสินค้าให้บริษัทเจริญฯ มูลค่า ลูกหนี้ค้างชำระต้นงวด ลูกหนี้ค้างชำระปลายงวด	xx xx xx	xx xx xx
บริษัท ใหญ่ จำกัด	บริษัทใช้บริการที่ปรึกษาทางกฎหมายจาก บริษัท ใหญ่ จำกัด	xx	xx
บริษัท ใหญ่ที่สุด จำกัด	บริษัทใช้บริการที่ปรึกษาจากบริษัท ใหญ่ที่สุด จำกัด	xx	xx
บริษัท พี่น้อง จำกัด	บริษัทซื้อสินค้าประเภท.....จากบริษัท พี่น้อง จำกัด โดยบริษัท พี่น้อง จำกัด เป็นบริษัทย่อยของ บริษัท ใหญ่ จำกัด จึงถือเป็นบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง เนื่องจากถูกควบคุมโดยบริษัท ใหญ่ จำกัด เช่นเดียวกัน	xx	xx

นโยบายการกำหนดราคาและเงื่อนไขระหว่างกัน

- บริษัทขายสินค้าให้บริษัท ศรีสุข จำกัด โดยมีราคาและเงื่อนไขที่เป็นปกติเช่นเดียวกับที่ขายให้กับกิจการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกัน และเป็นไปตามราคาตลาด

- บริษัทขายสินค้าให้บริษัท เจริญ จำกัด ภายใต้ข้อตกลงระยะยาว ซึ่งทำให้ บริษัท เจริญ จำกัดสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ต่ำกว่าราคาขายตามปกติโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5 ของราคาขายปกติ

- รายการซื้อสินค้าและรับบริการข้างต้นเป็นไปตามเงื่อนไขทางธุรกิจปกติ และเป็นไปตามราคาตลาด

ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัท *.....(ระบุ).....*

(2) ตัวอย่างการขายสินค้าและบริการทั่วไป

ชื่อและลักษณะความสัมพันธ์	*ลักษณะรายการ*	*มูลค่ารายการ (ล้านบาท)*	*ความจำเป็นและสมเหตุสมผล*
บริษัท A (มีนาย ก ซึ่งถือหุ้นในบริษัทจดทะเบียน 15% และถือหุ้นในบริษัท A 51%)	*บริษัทจดทะเบียนว่าจ้างให้บริษัท A ขนส่งสินค้าให้*	*xx.xx*	*คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่า เนื่องจากบริษัท A (ระบุเหตุผล เช่น มีความเชี่ยวชาญ ให้บริการได้ตรงต่อเวลา และมีความสะดวกในการใช้บริการได้รวดเร็ว ในกรณีที่ต้องการความเร่งด่วน) โดยราคาและเงื่อนไขที่บริษัทว่าจ้างบริษัท A (ระบุราคาและเงื่อนไข เช่น ไม่แตกต่างจากการว่าจ้างผู้ให้บริการรายอื่น/ เป็นราคาตลาดเสมือนทำรายการกับผู้ให้บริการรายอื่น) นอกจากนี้ บริษัทไม่ได้เป็นลูกค้ารายเดียวของบริษัท A โดยบริษัท A ยังได้ให้บริการแก่ลูกค้ารายอื่น ๆ ด้วย*

(3) ตัวอย่างเงินกู้ยืมจากบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง

ชื่อและลักษณะความสัมพันธ์	*ลักษณะรายการ*	*มูลค่ารายการ (ล้านบาท)*	*ความจำเป็นและสมเหตุสมผล*
นาย.....เป็นกรรมการ และถือหุ้นในบริษัทร้อยละ.....	*บริษัทจดทะเบียนกู้ยืมเงินจากกรรมการบริษัท*	*<u>เงินกู้ยืม</u>* *ยอดยกมาต้นงวด xx* *เงินกู้ยืมที่จ่ายคืนในระหว่างงวด xx* *กู้ยืมเพิ่มในระหว่างปี xx* *ยอดคงค้างยกไปปลายงวด xx* *<u>ดอกเบี้ยจ่าย</u>* *ยอดยกมาต้นงวด xx* *ดอกเบี้ยจ่ายในระหว่างงวด xx* *จ่ายชำระในระหว่างปี xx* *ยอดคงเหลือยกไปปลายงวด xx*	*บริษัทกู้ยืมเงินเพื่อใช้ (ระบุวัตถุประสงค์การใช้เงิน) โดยเงินกู้ยืมดังกล่าวมีกำหนดชำระคืนในวันที่ ...../ไม่มีกำหนดวันที่ต้องจ่ายชำระคืนแน่นอน มีอัตราดอกเบี้ย X% ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินของบริษัทในปัจจุบัน /ไม่มีการคิดอัตราดอกเบี้ย*

(4) ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

นาย ..... ซึ่งเป็นกรรมการบริษัท ได้ค้ำประกันเงินกู้ยืมที่บริษัทจดทะเบียนกู้ยืมมาจากธนาคารแห่งหนึ่ง ในจำนวนรวมทั้งสิ้น xx ล้านบาท (ในปี 25x2 จำนวน xx ล้านบาท) ซึ่งจะครบกำหนดชำระคืน ในปี 25xx โดยนาย .....ได้ค้ำประกันโดยไม่ได้คิดค่าธรรมเนียม

ภาคผนวก 7

ข้อแนะนำในการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อ MD&A

โดยที่ MD&A เป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน นอกเหนือจากข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงิน สำนักงานจึงนโยบายให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อดังกล่าว และได้จัดทำข้อแนะนำในการเปิดเผยในหัวข้อ MD&A ดังต่อไปนี้

1. **การวิเคราะห์ผ่านมุมมองของผู้บริหาร :** ควรวิเคราะห์ให้เห็นภาพการดำเนินธุรกิจ ในมุมมองของผู้บริหารผ่านตัวเลขจากงบการเงิน (มิใช่เพียงการวิเคราะห์งบการเงิน) โดยอธิบายเชื่อมโยงตัวเลขทางการเงิน**ที่สำคัญ**กับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัท ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะเศรษฐกิจ สภาพอุตสาหกรรม และปัจจัยภายใน เช่น นโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารงานของบริษัท รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ทิศทางการดำเนินงานของบริษัทในอนาคตได้

2. **วิเคราะห์เทียบกับตัวชี้วัด :** แสดงความสามารถในการดำเนินงาน ฐานะการเงิน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ โดยวิเคราะห์อ้างอิงกับตัวชี้วัด (benchmark) ที่เหมาะสม เช่น ข้อมูลในอดีต ข้อมูลการประมาณการ ข้อมูลอุตสาหกรรมที่มีอยู่ หรือข้อมูลอื่น ๆ ทั้งนี้ การเลือก benchmark เพื่ออธิบายอย่างเหมาะสม จะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

3. **วิธีการอธิบาย** ควรทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย โดยสามารถใช้รูปแบบการนำเสนอได้ตามความเหมาะสม เช่น มีการจัดแบ่งการวิเคราะห์เป็นหัวข้อย่อยที่เหมาะสม (เช่น (ก) มีภาพรวม และแยกตามสายผลิตภัณฑ์หลัก หรือ (ข) แยกอธิบายตามประเด็นสำคัญ เช่น ความสามารถในการทำกำไรในภาพรวมและของแต่ละสายผลิตภัณฑ์หลัก ความเพียงพอของสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ การจัดหาและจัดการเงินทุน เป็นต้น) โดยอาจใช้ ตารางย่อย แผนภาพ หรือกราฟ ประกอบการอธิบายได้

4. **ประเด็นที่อธิบาย** ต้องเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญ ทั้งด้านบวก และด้านลบ หากเป็นปัจจัยบวกแต่มิได้เกิดขึ้นเป็นประจำ (non-recurring items) ควรอธิบายให้ทราบสาเหตุ หรือหากเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในด้านลบ ควรอธิบายแนวทางแก้ไข รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงของบริษัทประกอบด้วย

5. ควรอธิบายปัจจัยสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทในอนาคต (forward looking) ประกอบด้วย

6. ใช้แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A สำหรับแบบ 56-1 (ภาคผนวก 8) เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการสอบทานความครบถ้วนของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท

นอกจากนี้ MD&A เป็นข้อมูลประกอบและข้อมูลเสริมเพิ่มเติมของงบการเงิน ผู้บริหารจึงควรให้ MD&A มีข้อมูลที่ครบถ้วน เพียงพอ และชัดเจน ซึ่งจะสามารถใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารให้ผู้ถือหลักทรัพย์เข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทในปีที่ผ่านมา ซึ่งรวมถึงเหตุการณ์สำคัญที่บริษัทได้ประสบในระหว่างปี การปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินธุรกิจ และปัจจัยหรือเหตุการณ์สำคัญที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานในอนาคต

การเปิดเผยการวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (“MD&A”)

1. ส่วนประกอบของ MD&A

ให้เปิดเผยข้อมูล MD&A 2 ส่วน ดังนี้

(1) การวิเคราะห์การดำเนินงานที่ผ่านมา โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในช่วงปีที่ผ่านมา และ/หรือข้อมูลทางการเงินในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาในกรณีที่ข้อมูลปีที่ผ่านมาไม่สามารถหรือเพียงพอที่จะอธิบายการดำเนินงานที่ผ่านมาได้อย่างมีนัยสำคัญ

(2) การอธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานหรือกระแสเงินสดในอนาคต (forward looking)

บริษัทควรวิเคราะห์และอธิบายข้อมูลทั้งสองส่วน เพื่อให้ข้อมูล MD&A สมบูรณ์และเป็นประโยชน์

2. ข้อมูลที่เปิดเผย

*2.1 ผู้บริหารของบริษัทควร**วิเคราะห์**ข้อมูลทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน โดยอธิบายความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงกับนโยบาย กลยุทธ์ หรือการเลือกตัดสินใจทางธุรกิจ ปัจจัยหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง ที่เป็นสาเหตุหรือกระทบต่อการดำเนินงาน ฐานะการเงินผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัท/กลุ่มบริษัท ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวก หรือเชิงลบ โดยไม่เป็นเพียงการคำนวณตัวเลขหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละรายการของงบการเงิน และให้อธิบายอัตราส่วนเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดสำคัญ*

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์และเปิดเผย MD&A ควรอธิบายแยกตามแต่ละกลุ่มธุรกิจ/สายผลิตภัณฑ์ โดยรวมถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อบริษัท/กลุ่มบริษัทและกลุ่มธุรกิจ/สายผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ บริษัทสามารถรวมกลุ่มการอธิบายเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันในหัวข้อเดียวกันได้ และสลับหัวข้อให้เหมาะสมตามประเภทธุรกิจและอุตสาหกรรมเพื่อให้ข้อมูลกระชับและทำความเข้าใจได้ง่าย โดยใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์จากงบการเงินรวม (ถ้ามี)

2.2 การวิเคราะห์ให้มีสาระสำคัญอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ภาพรวมของการดำเนินธุรกิจและการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ (Overview)

ให้อธิบายเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับภาพรวมการดำเนินธุรกิจหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญในปีที่ผ่านมา <u>และ</u>ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อเนื่องไปในอนาคต ต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย กลุ่มธุรกิจ หรือสายผลิตภัณฑ์ของบริษัท ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาพรวมการดำเนินงานของบริษัท/กลุ่มบริษัทก่อนที่จะวิเคราะห์ในรายละเอียดส่วนอื่น ๆ ต่อไป

ในการวิเคราะห์ดังกล่าวให้คำนึงถึงทั้ง<u>ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก</u>ที่สำคัญในด้านต่าง ๆ โดยควรอธิบายให้เชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์และการดำเนินการของบริษัท และควรรวมถึงการวิเคราะห์ การเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีนัยสำคัญ (Critical Accounting Estimates) หรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีดังกล่าว เช่น วิธีการที่ใช้ประมาณการ สมมติฐานสำคัญ (ถ้ามี) และปัจจัยที่จะกระทบต่อสมมติฐานดังกล่าวด้วย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกที่สำคัญ

(1) การเพิ่ม/ลดสินค้าและบริการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การขยายธุรกิจทั้งแนวนอน และแนวตั้ง การยกเลิกผลิตภัณฑ์หรือธุรกิจบางส่วน ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัท โดยวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่ง การวิจัยและพัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้า

(2) การรวมธุรกิจ/กิจการ การยกเลิก/หยุดการดำเนินธุรกิจ/กิจการ การขยายส่วนงาน การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ที่มีความสำคัญ การเปลี่ยนแปลงลักษณะการประกอบธุรกิจ หรือการมีพันธมิตรที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจโดยรวมของบริษัท ทั้งนี้ ในกรณีการรวมกิจการ ทำให้บริษัทมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด มีปัญหาจากความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์กรหรือการจัดสายการบังคับบัญชาที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานหรือไม่ เป็นต้น

(3) การตลาดและการแข่งขัน เช่น การขยายฐานการตลาด ความรุนแรงของการแข่งขันและการมีคู่แข่งขันรายใหม่ ที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราส่วนแบ่งตลาดของบริษัท โดยให้วิเคราะห์ควบคู่ไปกับกลยุทธ์ทางการตลาดที่บริษัทเลือกใช้

(4) นโยบายของหน่วยงานรัฐ เช่น การเปิดเสรีทางการค้า การจำกัดการนำเข้าหรือส่งออก การกำหนดโควต้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอัตราภาษี การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขัน การกำหนดราคา และต้นทุนการดำเนินงาน

(5) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ และอัตราเงินเฟ้อ ที่มีผลต่อระดับราคารายได้ ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่าย และกำไรจากการดำเนิน โดยอธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือภาวะเงินเฟ้อดังกล่าว

(6) แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของภาวะอุตสาหกรรม

(2) ผลการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร (Results of Operations)

ให้อธิบายถึงผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร (“ผลการดำเนินงานฯ”) แยกแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจตารางโครงสร้างรายได้ของบริษัท/กลุ่มบริษัท/กลุ่มผลิตภัณฑ์ หรือ วิเคราะห์ข้อมูลตามส่วนงาน (segment disclosure) (กรณีที่ข้อมูลตามส่วนงานมีการแยกเป็นกลุ่มบริษัท/ผลิตภัณฑ์) และใช้ตัวเลขที่แสดงการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานฯ สำคัญ (key performance indicators) ได้แก่ อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (net profit growth rate) อัตราการเปลี่ยนแปลงของกำไรในขั้นตอนต่าง ๆ[1] (อัตรากำไรขั้นต้น (gross profit margin) อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (operating profit margin) อัตรากำไรสุทธิ (net profit margin)) อัตรากำไรกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)) เชื่อมโยงกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุและมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานฯ และ/หรือการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานฯ จากงวดก่อนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานฯ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ รายได้จากการขายหรือบริการ ต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ดอกเบี้ย รายได้อื่น รายการพิเศษหรือเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดเป็นปกติ

---

1 **อัตรากำไรขั้นต้น** - ควรอธิบายความสามารถในการควบคุมต้นทุนการผลิต หรือต้นทุนการจัดซื้อวัตถุดิบเพิ่มเติมด้วย
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน - อธิบายความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และการจัดการ
อัตรากำไรสุทธิ - อธิบายความสามารถในการดำเนินงานหลังหักต้นทุนค่าใช้จ่ายรวม ทั้งดอกเบี้ยและภาษีแล้ว
อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) – อธิบายความสามารถในการทำกำไรจากเงินทุนของผู้ถือหุ้น

ทั้งนี้ ให้วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญประกอบด้วย ซึ่งรวมถึงอัตราส่วนดังต่อไปนี้ ได้แก่ อัตราการเติบโตของยอดขาย (revenue growth rate) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (return on assets) ประกอบการอธิบายเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (benchmark) ที่เหมาะสม เช่น ค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรม ข้อมูลในอดีตของบริษัท หรือเป้าหมายของบริษัท นอกจากนี้ ควรอธิบายให้เชื่อมโยงกับแผนกลยุทธ์ของบริษัท ก็จะเป็นประโยชน์ให้ผู้ลงทุนเข้าใจมากขึ้น

<u>ตัวอย่างของการวิเคราะห์ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อ ผลการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร</u>

(1) รายได้จากการขายหรือบริการ ให้วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลง โดยแยกแสดงทั้งด้านราคาขายและปริมาณการขาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาขายเกิดจากการปรับขึ้นหรือการลดลงของราคาสินค้า หรือผลของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ <u>และ/หรือ</u>การเปลี่ยนแปลงของปริมาณขายเกิดจากการที่บริษัทมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นและสามารถขยายฐานลูกค้าหรือมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น หรือยอดขายเพิ่มขึ้นเกิดจาก product mix ที่เปลี่ยนไป โดยเพิ่มสัดส่วนการขายสินค้า A ที่มีราคาขายสูงกว่า หรือมีผลิตภัณฑ์ใหม่

(2) รายได้อื่น ให้วิเคราะห์และอธิบายประเภทหรือลักษณะของรายได้อื่นที่สำคัญ ซึ่งไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ เช่น กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ กำไรจากการขายหลักทรัพย์ รวมทั้งโอกาสที่จะเกิดรายได้อื่นดังกล่าวในอนาคต

(3) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ ให้วิเคราะห์และอธิบายรายการที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายรวม เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าเชื้อเพลิงและไฟฟ้า ค่าแรงงาน หรือดอกเบี้ยจ่าย โดยระบุให้ชัดเจนว่ามูลค่าของรายการดังกล่าวจะแปรผันตามรายได้จากการขายหรือบริการมากน้อยเพียงใด

(4) อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) ควรใช้ DuPont Analysis ประกอบการวิเคราะห์

(5) ในการวิเคราะห์ให้คำนึงถึง seasonality ด้วย

(3) ความสามารถในการบริหารทรัพย์สิน

ให้อธิบายโครงสร้างของทรัพย์สินซึ่งจะสะท้อนถึงลักษณะของธุรกิจและการดำเนินงานของบริษัท โดยรวมถึงการวิเคราะห์

- ส่วนประกอบของสินทรัพย์สำคัญที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ และสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนสินทรัพย์แต่ละประเภทดังกล่าว โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินประกอบการอธิบายด้วย เช่น อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวร (fixed asset turnover) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (total asset turnover) รวมถึงการวิเคราะห์ คุณภาพของสินทรัพย์หมุนเวียน โดยใช้อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (receivables turnover) ประกอบการอธิบายด้วย

- ความเหมาะสมของสัดส่วนของ non-operating assets

- สัดส่วนและผลกระทบของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น ค่าความนิยม

- การด้อยค่าของทรัพย์สิน ความเพียงพอของการตั้งสำรองหรือค่าเผื่อการด้อยค่าของทรัพย์สิน เช่น

- ความเพียงพอของการตั้งสำรองของเงินลงทุนในบริษัทที่มีปัญหาฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

- ในกรณีของลูกหนี้ ให้วิเคราะห์อายุของลูกหนี้เปรียบเทียบกับนโยบายการให้สินเชื่อของบริษัท

หากมีลูกหนี้คงค้างชำระเกินระยะเวลาที่กำหนดเป็นจำนวนมากหรือมีลูกหนี้รายใหญ่ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ ให้อธิบายความคืบหน้าในการติดตามหนี้ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และความเพียงพอของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดังกล่าว โดยแยกตามการครบกำหนดของลูกหนี้ (aging ลูกหนี้)

- ในกรณีสินค้าคงเหลือ หากมีสินค้าคงเหลือที่เสื่อมสภาพหรือล้าสมัยจำนวนมาก ให้อธิบายแผนในการบริหารสินค้าคงเหลือดังกล่าว

(4) สภาพคล่องและความเพียงพอของเงินทุนของบริษัท

ให้วิเคราะห์ถึงสถานะและความเพียงพอของสภาพคล่อง แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน นโยบายการจัดหาเงินความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุนและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุน (ถ้ามี) ความสามารถในการชำระหนี้และการปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจถึงความสามารถในการดำเนินงานให้มีกระแสเงินสดและจัดหาเงินทุนเพื่อรองรับความต้องการใช้เงินในปัจจุบันหรือในอนาคต และเป็นข้อมูลให้ประเมินถึงสถานะการเงินและผลการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องด้วย นอกจากนี้ หากจะมีเหตุการณ์หรือความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและแหล่งเงินทุนของบริษัท ให้อธิบายไปพร้อมกันด้วยก็ได้

สาระสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลสรุปได้ดังนี้

(4.1) <u>แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน</u>

- วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของแหล่งเงินทุนที่มาและใช้ไปจากการดำเนินงาน (เช่น ลูกหนี้ เจ้าหนี้) และปัจจัยที่จะมีผลกระทบแหล่งเงินทุนในอนาคต นอกจากนี้ กรณีที่มีความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและกำไรจากการดำเนินงานอย่างมีสาระสำคัญ ให้วิเคราะห์สาเหตุของความแตกต่างด้วย และสาเหตุของการมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานติดลบ (ถ้ามี)

- วิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุน โดยแสดงอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (current ratio) อัตราส่วนความสามารถชำระหนี้ (debt service coverage ratio) และอธิบายแหล่งเงินทุนนอกงบดุล โดยเปรียบเทียบกับ benchmark รวมถึงวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุนในระหว่างงวด (ถ้ามี)

- วิเคราะห์องค์ประกอบและการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบของส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น การขายหุ้นเพิ่มทุน การเปลี่ยนแปลงของกำไรสะสม ซึ่งจะไม่รวมรายการที่ไม่กระทบ กระแสเงินสด (เช่น การตีราคาที่ดินเพิ่ม)

(4.2) <u>รายจ่ายลงทุน (capital expenditure)</u> ให้อธิบายรายจ่ายลงทุนที่ผ่านมาว่าเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด เช่น การขยายกิจการ การซ่อมบำรุงครั้งใหญ่ เป็นต้น โดยอธิบายแผนรายจ่ายลงทุนด้วย เช่น วัตถุประสงค์ของแผน จำนวนเงิน และช่วงเวลาที่คาดว่าจะจ่ายเงินลงทุน และผลตอบแทนที่คาดหวัง ซึ่งให้อธิบายโดยเรียงลำดับตามระดับความสำคัญของแผนดังกล่าว รวมถึงการระบุแหล่งเงินทุนที่จะใช้และผลกระทบต่อสภาพคล่องด้วย เช่น ใช้เงินทุนจากกระแสเงินสดจากลูกหนี้ เป็นต้น

(4.3) ความเพียงพอของสภาพคล่อง รวมถึงการประมาณการช่วงเวลาที่จะต้องใช้เงิน ผลกระทบจากกระแสรายได้ที่เป็นฤดูกาล (ถ้ามี) ความสามารถในการจัดหาเงินทุนในระยะสั้นหรือเมื่อจำเป็น โดยให้อธิบายลักษณะและประเภทของเงินกู้ยืม ระยะเวลาครบกำหนด วงเงินกู้ยืมคงเหลือ และวิเคราะห์อัตราส่วนสำคัญ เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง (current ratio) อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (quick ratio) หากมีปัญหาสภาพคล่อง ให้อธิบายแนวทางแก้ไขด้วย

(4.4) ความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม โดยให้อธิบายลักษณะและประเภทของเงินกู้ยืม ระยะเวลาครบกำหนด วงเงินกู้ยืมคงเหลือด้วย

(4.5) ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อ credit rating และอธิบายกรณีที่มีการปรับอันดับ ตราสารหนี้ ผู้ออกตราสารหนี้ หรือผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ตามตราสาร แล้วแต่กรณี (ถ้ามี) ด้วย

(4.6) ความสามารถในการชำระหนี้และการปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืม (covenant) และภาระผูกพันที่สำคัญ และอธิบายปัจจัยที่จะทำให้หรือคาดว่าจะทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงินได้ ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงินดังกล่าว ให้ระบุผลกระทบและการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว หากเงื่อนไขการกู้ยืมมีผลกระทบต่อการจ่ายเงินปันผล ให้ระบุด้วย

(5) ภาระผูกพันด้านหนี้สิน (Contractual Obligations) และการบริหารจัดการภาระนอกงบดุล (Off-Balance Sheet Arrangements)

เป็นการอธิบายเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาระผูกพันหรือหนี้สินที่เกิดขึ้นแล้วและจะครบกำหนดในแต่ละช่วงเวลาในอนาคต โดยอาจแสดงกลุ่มภาระผูกพันด้านหนี้สิน (Contractual Obligations) ในรูปตารางและอธิบายลักษณะภาระผูกพันต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละธุรกิจ

ภาระข้อผูกพัน*	รวม	ระยะเวลาการชำระ			
		น้อยกว่า 1 ปี	1-3 ปี	3-5 ปี	มากกว่า 5 ปี
ภาระผูกพันด้านหนี้สินระยะยาว					
ภาระผูกพันด้านสัญญาเช่าทางการเงิน					
ภาระผูกพันด้านสัญญาเช่าดำเนินการ					
ภาระผูกพันด้านการซื้อ					
ภาระผูกพันด้านหนี้สินอื่น ๆ					
รวม					

** ในการเปิดเผยอาจจัดกลุ่มและแยกตามประเภทและระยะเวลา และหากงบการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยครบถ้วนแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในส่วนนี้อีก*

(6) ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานในอนาคต (forward looking)

- ให้อธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่จะมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานในอนาคต (forward looking) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัท เช่น นโยบาย กลยุทธ์การบริหารงานของบริษัท โดยควรต้องเป็นแนวโน้ม/การเปลี่ยนแปลง/ความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นที่น่าเชื่อถือและสามารถอ้างอิงได้

- ในกรณีที่บริษัทมีโครงการหรือการวิจัยพัฒนาที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตอันใกล้ (ประมาณ 1 ปี) ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดของโครงการหรือการวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เช่น ลักษณะโครงการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม ความคืบหน้า ผลกระทบที่อาจมีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน อัตราผลตอบแทนที่บริษัทคาดว่าจะได้รับจากการลงทุนในโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความสับสนของผู้ลงทุน โครงการที่จะเปิดเผยควรมีความแน่นอนในระดับหนึ่งก่อน ไม่ใช่เป็นโครงการที่กล่าวอ้างลอย ๆ (เช่น มีการตกลงทำบันทึกความเข้าใจในการร่วมลงทุนกับผู้ร่วมทุน)

2.3 ให้วิเคราะห์และเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้ด้วย

(1) กรณีเคยเปิดเผยเป้าหมายการดำเนินธุรกิจ

ในกรณีที่บริษัทเคยเปิดเผยเป้าหมายการดำเนินธุรกิจภายในระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้าไว้กับผู้ถือหุ้น หรือในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ให้วิเคราะห์ผลการดำเนินธุรกิจว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติตามแผน และระยะเวลาที่ใช้ ในกรณีที่ผลการดำเนินธุรกิจแตกต่างจากแผนที่กำหนดไม่ว่าเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ให้อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างดังกล่าว และแนวทางแก้ไข ทั้งนี้ หากสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างนั้นไม่อาจแก้ไขให้หมดไปได้ภายในระยะเวลาของแผน ให้อธิบายแนวทางการปรับแผนการดำเนินธุรกิจในอนาคต

(2) กรณีเปิดเผยผลการดำเนินงานและฐานะการเงินเปรียบเทียบกับประมาณการ

ในกรณีที่บริษัทเคยแสดงประมาณการผลการดำเนินงานและฐานะการเงินไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ให้อธิบายผลการปฏิบัติตามประมาณการดังกล่าวด้วย และหากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากประมาณการเกินกว่าร้อยละ 20 ของตัวเลขตามประมาณการในเรื่องรายได้หรือกำไรสุทธิที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ ให้บริษัทอธิบายสาเหตุของความแตกต่างดังกล่าว และกรณีเป็นบริษัทที่เปิดเผยในแบบแสดงรายการข้อมูลเสนอขายหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมา ให้ระบุคำชี้แจงของบริษัทและที่ปรึกษาทางการเงินในการเสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าวต่อเหตุการณ์นี้ตามที่เคยแจ้งต่อสำนักงานและประชาชนด้วย

(3) กรณีมีโครงการใหม่ขนาดใหญ่ที่ยังไม่ก่อให้เกิดรายได้ภายในงวดปี

หากมีโครงการใหม่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการและยังไม่ก่อให้เกิดรายได้ ควรอธิบายข้อมูลโครงการ เช่น ระยะเวลาที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ ความคืบหน้าของการดำเนินโครงการ ต้นทุนโครงการ cost overrun (ถ้ามี) ผลการปฏิบัติตามแผนงาน หากการดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือมี cost overrun เกิดขึ้น ควรเปิดเผยถึงผลกระทบต่อการดำเนินงานและมาตรการในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุแผนงาน/เป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย

(4) กรณีมีการจัดทำงบการเงินโดยใช้สกุลเงินต่างประเทศ *ควรเปิดเผยอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการแปลงค่าเงินในงบการเงิน ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นงวดปีบัญชี ย้อนหลัง 3 ปี*

(5) หากมีรายการที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ *(non-recurring items) ควรอธิบายลักษณะและผลจากการเกิดรายการดังกล่าวด้วย เช่น รายการขายสินทรัพย์สำคัญของบริษัทเพื่อจัดตั้งกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์หรือกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น*

(6) สาเหตุหรือการดำเนินการกรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบ มีเงื่อนไข/ไม่แสดงความเห็น/มีข้อสังเกตที่สำคัญ

3. ข้อมูลที่เปิดเผยสำหรับบริษัทที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ

3.1 กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ

กรณีบริษัทประกอบธุรกิจเฉพาะ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ ลีสซิ่ง แฟคตอริ่ง เช่าซื้อ ขายสินค้าผ่อนชำระ บริษัทประกันภัยหรือประกันชีวิต ให้วิเคราะห์เพิ่มเติมอย่างน้อย ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) <u>คุณภาพของสินทรัพย์</u>

ก. การให้กู้ยืม วิเคราะห์การกระจุกตัวของการให้กู้ยืมว่าอยู่ที่อุตสาหกรรมใดหรือลูกค้ารายใด สอดคล้องกับนโยบายของบริษัทหรือไม่ รวมทั้งแสดงรายละเอียดของมูลหนี้ที่หยุดรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด เงื่อนไขในการหยุดรับรู้รายได้ การบังคับหลักประกันอายุลูกหนี้ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเปรียบเทียบระหว่างนโยบายของบริษัทกับเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด และวิเคราะห์ความเพียงพอของค่าเผื่อดังกล่าว

ข. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ วิเคราะห์การกระจุกตัวของการลงทุนในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง และผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในระดับที่คาดหวังหรือไม่ ถ้าไม่ เป็นเพราะสาเหตุใด รวมทั้งแสดงมูลค่าเงินลงทุนแยกตามหลักทรัพย์แต่ละประเภท (เช่น หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกัน หลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และหลักทรัพย์อื่น) การตั้งสำรองค่าเผื่อการลดค่าของเงินลงทุน และวิเคราะห์ความเพียงพอของค่าเผื่อดังกล่าว

(2) <u>ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของเงินทุนกับแหล่งใช้ไปของเงินทุน</u>

ก. ให้แสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนในแต่ละช่วงเวลา โดยแยกตามประเภทของแหล่งที่มาหรือใช้ไปของเงินทุน

ข. วิเคราะห์โอกาสที่บริษัทเกิดปัญหาจากความไม่สัมพันธ์กันของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดังกล่าว รวมทั้งแนวทางแก้ไขหรือมาตรการรองรับเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท

ค. วิเคราะห์ผลต่างของดอกเบี้ยหรืออัตราดอกเบี้ย (interest spread) ในกรณีที่ผลต่างดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ให้อธิบายสาเหตุและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

(3) <u>การดำรงอัตราส่วนต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล และอัตราส่วนที่สำคัญซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรม</u>

ให้แสดงอัตราส่วนต่าง ๆ ที่บริษัทต้องดำรงไว้ตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลหรือมีมาตรฐานสากลกำหนดไว้ เช่น อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (สถาบันการเงิน) อัตราส่วนเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (ธุรกิจหลักทรัพย์) อัตราเงินกองทุนต่อดอกเบี้ยประกันภัย (ประกันชีวิต) สุทธิ (ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต) ในกรณีที่อัตราส่วนดังกล่าวเท่ากับหรือต่ำกว่า หรือคาดว่าจะเท่ากับหรือต่ำกว่าอัตราส่วนที่หน่วยงานกำกับดูแลหรือมาตรฐานสากลกำหนด ให้อธิบายแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนี้ ให้อธิบายและวิเคราะห์อัตราส่วนหรือข้อมูลบางประเภทซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรม และมีความสำคัญต่อการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินธุรกิจ เช่น อัตราความเสียหาย (Loss ratio) ของธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต เป็นต้น

3.2 กรณีบริษัทประกอบธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

ให้วิเคราะห์รายละเอียดการชำระเงินโครงการอย่างน้อยตามตารางต่อไปนี้

(1) รายละเอียดของการชำระเงินของโครงการที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ณ วันที่ .....

ชื่อโครงการ	มูลค่าที่ขายแล้ว (ล้านบาท) (1)	เงินที่ถึงกำหนดชำระสะสม (2)		เงินที่ชำระแล้วสะสม (3)		เงินที่ค้างชำระสะสม (2) - (3)		คงเหลือจำนวนที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ (1) - (2)	
		ล้านบาท	ร้อยละของมูลค่าที่ขายแล้ว	ล้านบาท	ร้อยละของเงินที่กำหนดชำระสะสม	ล้านบาท	ร้อยละของเงินที่ถึงกำหนดชำระสะสม	ล้านบาท	ร้อยละของมูลค่าที่ขายแล้ว

(2) รายละเอียดค้างชำระสะสม ณ วันที่ .....

ชื่อโครงการ		เงินค้างชำระสะสม		ค้างชำระ 1-3 เดือน		ค้างชำระ 3-6 เดือน		ค้างชำระ 3-6 เดือน	
		จำนวนราย	บาท	จำนวนราย	บาท	จำนวนราย	บาท	จำนวนราย	บาท

<u>หมายเหตุ</u> ในกรณีที่ตัวเลขแสดงมูลค่าการลงทุน การขาย หรือการชำระเงิน ตามตารางต่างๆ ข้างต้น เป็นตัวเลข ณ วันที่ภายหลังวันสิ้นสุดตามงบการเงินตรวจสอบล่าสุด บริษัทต้องจัดให้มีบุคคลที่สาม (ผู้ตรวจสอบบัญชีหรือที่ปรึกษาทางการเงิน) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เกิดขึ้นภายหลังงบตรวจสอบล่าสุด ในลักษณะ special audit เพื่อยืนยันมูลค่าการลงทุน การขาย หรือการชำระเงินของแต่ละโครงการ และยืนยันว่าคู่สัญญาที่เกิดจากการลงทุน หรือการขายข้างต้นมีตัวตน ในกรณีที่มีการขายให้แก่บุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง บริษัทต้องจัดให้มีบุคคลที่สามตรวจสอบทุกรายการที่เกิดขึ้นภายหลังวันสิ้นสุดตามงบการเงินตรวจสอบล่าสุด และให้ระบุชื่อผู้ซื้อ ความเกี่ยวข้อง ชื่อโครงการ จำนวนหน่วย ราคาขาย (เปรียบเทียบกับราคาที่บริษัทขายให้แก่ลูกค้าทั่วไป) ระยะเวลาที่ซื้อและเงื่อนไขพิเศษอื่น ๆ ที่แตกต่างจากลูกค้าทั่วไป (ถ้ามี)

ทั้งนี้ ให้ระบุถึงวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบให้ชัดเจน โดยในกรณีที่ที่ปรึกษาทางการเงินเป็นผู้ตรวจสอบ ให้วิธีการตรวจสอบเป็นไปตามที่กำหนดโดยสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ (ถ้ามี) และในกรณีที่ผู้สอบบัญชีเป็นผู้ตรวจสอบ ให้แนบหนังสือยืนยันการตรวจสอบ

อัตราส่วนทางการเงิน

• กลุ่มอุตสาหกรรมและบริการ

อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้หมุนเวียน	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	= (เงินสดและเงินฝากธนาคาร + หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด + ลูกหนี้การค้าและตั๋วเงินรับ) / หนี้สินหมุนเวียน	(เท่า)
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / หนี้สินหมุนเวียนเฉลี่ย	(เท่า)
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	= ขายสุทธิ / (ลูกหนี้การค้าก่อนหนี้สงสัยจะสูญ + ตั๋วเงินรับการค้า) (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย	= 360 / อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ	= ต้นทุนขาย / สินค้าคงเหลือ (เฉลี่ย) * เอาเฉพาะสินค้าสำเร็จรูปไม่รวมสินค้าระหว่างผลิต สินค้าระหว่างทาง และวัตถุดิบ	(เท่า)
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย	= 360 / อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ	(วัน)
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้	= ซื้อหรือต้นทุนขาย / (เจ้าหนี้การค้า + ตั๋วเงินจ่ายการค้า) (เฉลี่ย)	(เท่า)
ระยะเวลาชำระหนี้	= 360 / อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้	(วัน)
Cash Cycle	= ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย + ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย - ระยะเวลาชำระหนี้	(วัน)
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไรขั้นต้น / ขายสุทธิ	(%)
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน	= กำไรจากการดำเนินงาน / ขายสุทธิ	(%)
อัตรากำไรอื่น	= กำไรที่ไม่ได้จากการดำเนินงาน / รายได้รวม	(%)
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / กำไรจากการดำเนินงาน	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)

ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณาเปิดเผยอัตราส่วนทางการเงินอื่น เพิ่มเติม เช่น EBITDA margin (EBITDA/revenue) EV/EBITDA (enterprise value/EBITDA) เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ถือหุ้นด้วยก็ได้ โดยให้ระบุที่มาและวิธีการคำนวณประกอบด้วย

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร	= (กำไรสุทธิ + ค่าเสื่อมราคา) / สินทรัพย์ถาวรสุทธิ (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL POLICY RATIO)		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน + ดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินงาน + ภาษี / ดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินงานและลงทุน	(เท่า)
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (cash basis)	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน / (การจ่ายชำระหนี้สิน + รายจ่ายลงทุน + ซื้อสินทรัพย์ + เงินปันผลจ่าย)	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)

• กลุ่มธนาคารและบริษัทเงินทุน

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรขั้นต้น	= (ดอกเบี้ยและส่วนลดรับ + ค่าธรรมเนียมและบริการ) - (ดอกเบี้ยเงินฝาก + ดอกเบี้ยและส่วนลดจ่าย + ค่าธรรมเนียมและบริการ) + ค่าภาษีอากร / (ดอกเบี้ยรับและส่วนลดรับ + ค่าธรรมเนียมและบริการ)	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราดอกเบี้ยรับ	= ดอกเบี้ยและส่วนลดรับ / เงินให้กู้ยืม + บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย (เฉลี่ย)	(%)
อัตราดอกเบี้ยจ่าย	= ดอกเบี้ยเงินฝาก + ดอกเบี้ยและส่วนลดจ่าย / เงินฝาก + เงินกู้ยืม + หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม + บัญชีระหว่างธนาคารที่มีดอกเบี้ย (เฉลี่ย)	(%)
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	= อัตราดอกเบี้ยรับ – อัตราดอกเบี้ยจ่าย	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= ดอกเบี้ยและเงินปันผลจากเงินลงทุน + กำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์ / เงินลงทุนในหลักทรัพย์ (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์	= ดอกเบี้ยและส่วนลดรับ – ดอกเบี้ยเงินฝากและส่วนลดจ่าย / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินกู้ยืม	= เงินให้กู้ยืม / เงินฝาก + หนี้สินจ่ายคืนเมื่อทวงถาม + เงินกู้ยืม	(%)
อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินฝาก	= เงินให้กู้ยืม / เงินฝาก	(%)
อัตราส่วนเงินฝากต่อหนี้สินรวม	= เงินฝาก / หนี้สินรวม	(%)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
*เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (คำนวณตามเกณฑ์ ธปท.)		
อัตราส่วนคุณภาพสินทรัพย์ (ASSET QUALITY RATIO)		
อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม	= สำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนหนี้สูญต่อสินเชื่อรวม	= หนี้สูญ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อที่หยุดรับรู้รายได้ต่อสินเชื่อรวม	= สินเชื่อที่จัดชั้นที่หยุดรับรู้รายได้ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)
อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อสินเชื่อรวม	= ดอกเบี้ยค้างรับ / เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	(%)

• กลุ่มบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรขั้นต้น	= รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ + เงินปันผล / รายได้ดอกเบี้ย + เงินปันผลจากหลักทรัพย์	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้	= รายได้ดอกเบี้ย (ไม่รวมเงินปันผลจากหลักทรัพย์) / เงินให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงิน + เงินให้กู้ยืม ลูกหนี้ และดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ (เฉลี่ย)	(%)
อัตราดอกเบี้ยจ่าย	= ดอกเบี้ย + ส่วนลดจ่าย / เงินกู้ยืมรวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= ดอกเบี้ยและเงินปันผลจากหลักทรัพย์ + กำไรจากการซื้อขายหลักทรัพย์/เงินลงทุนในหลักทรัพย์ (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
CALL LOAN / CALL MONEY	= เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม / เงินกู้ยืมเมื่อทวงถาม	(เท่า)
LOAN / NOTE PAYABLE	= เงินให้กู้ยืม ลูกหนี้และดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ / เงินกู้ยืมจากประชาชน	(เท่า)
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินกู้	= เงินให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงิน + เงินให้กู้ยืมลูกหนี้และดอกเบี้ยค้างรับสุทธิ / เงินกู้ยืมรวม + บัญชีลูกค้า	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
อัตราส่วนอื่น ๆ		
* เงินให้กู้ยืมธุรกิจหลักทรัพย์ / เงินให้กู้ยืมธุรกิจเงินทุน		(เท่า)
* เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (คำนวณตามเกณฑ์ ธปท.)		(%)
* เงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (คำนวณตามเกณฑ์สำนักงาน)		(%)

• กลุ่มบริษัทหลักทรัพย์

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรขั้นต้น	= รายได้ธุรกิจหลักทรัพย์สุทธิ / รายได้ธุรกิจหลักทรัพย์	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ /รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= ดอกเบี้ยและเงินปันผลจากหลักทรัพย์ + กำไรจากการค้าหลักทรัพย์ / เงินลงทุนในหลักทรัพย์ (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
อัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินกู้	= เงินสดและเงินฝากธนาคาร + เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม + หลักทรัพย์รัฐบาลและรัฐบาลค้ำประกัน + หลักทรัพย์จดทะเบียน / เงินกู้ยืม	(เท่า)
อัตราส่วนสินทรัพย์ก่อรายได้ต่อเงินกู้	= เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม + เงินลงทุนในหลักทรัพย์ + ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ / เงินกู้ยืม	(เท่า)
อัตราส่วนสินทรัพย์คล่องตัวต่อสินทรัพย์รวม	= เงินสดและเงินฝากธนาคาร + เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม + หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกัน + หลักทรัพย์จดทะเบียน / ทรัพย์สินรวม	(%)
อัตราส่วนสินทรัพย์ก่อรายได้ต่อสินทรัพย์รวม	= เงินให้กู้ยืมเมื่อทวงถาม + เงินลงทุนในหลักทรัพย์ + ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ / สินทรัพย์รวม	(%)
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้น	= หนี้สิน / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)
อัตราส่วนอื่น ๆ		
อัตราส่วนเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อสินทรัพย์	= เงินลงทุนในหลักทรัพย์/สินทรัพย์รวม	(%)
* เงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (คำนวณตามเกณฑ์สำนักงาน)		(%)

• กลุ่มประกันภัย

อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน	(เท่า)
อัตราหมุนเวียนเบี้ยประกันค้างรับ	= 360 x เบี้ยประกันค้างรับ (เฉลี่ย) / เบี้ยประกันภัยรับ	(วัน)
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (PROFITABILITY RATIO)		
RETENTION RATE	= เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ / เบี้ยประกันภัยรับที่ถือเป็นรายได้	(%)
อัตราการจ่ายค่าสินไหมทดแทน	= ค่าสินไหมทดแทน / เบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้	(%)
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไรจากการรับประกันภัย / เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ	(%)
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการรับประกัน	= ค่าจ้างและบำเหน็จ + ค่าใช้จ่ายอื่นในการรับประกันภัย + ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน / เบี้ยประกันภัยรับที่ถือเป็นรายได้	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= รายได้จากการลงทุน / เงินสดและเงินฝากธนาคาร + เงินทุนระยะสั้น + เงินทุนและเงินให้กู้ยืม	(%)
อัตราเบี้ยประกันรับสุทธิ	= เบี้ยประกันภัยรับสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
POLICY LIABILITY TO CAPITAL FUND	= ค่าสินไหมทดแทนค้างจ่าย + เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัย / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยหรือประกันชีวิต / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อสินทรัพย์	= เงินสำรองเพื่อการเสี่ยงภัยหรือประกันชีวิต / สินทรัพย์รวม	(%)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)

• กลุ่มประกันชีวิต

อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIO)		
อัตราส่วนสภาพคล่อง	= สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน	(เท่า)
อัตราหมุนเวียนเบี้ยประกันค้างรับ	= 360 x เบี้ยประกันค้างรับ (เฉลี่ย) / เบี้ยประกันภัยรับ	(วัน)
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรขั้นต้น	= กำไรจากการรับประกัน / เบี้ยประกันรับสุทธิ	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้สุทธิ	(%)
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน	= รายได้จากการลงทุน / เงินสดและเงินฝากธนาคาร + เงินลงทุนระยะสั้น + เงินลงทุนและเงินให้กู้ยืม	(%)
อัตราเบี้ยประกันรับสุทธิ	= เบี้ยประกันรับสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการรับประกัน	= ค่าจ้างและบำเหน็จ + ค่าใช้จ่ายอื่นในการรับประกัน + ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน / เบี้ยประกันรับ	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	= สำรองเงินประกันชีวิต / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินสำรองต่อสินทรัพย์	= สำรองเงินประกันชีวิต / สินทรัพย์รวม	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผลต่อหุ้น / กำไรต่อหุ้น หรือ เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)

• กลุ่มธุรกิจลีสซิ่ง

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (PROFITABILITY RATIO)		
อัตรากำไรขั้นต้น*	= (รายได้ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงาน – ต้นทุนทางตรงจากการให้เช่าตามสัญญาเช่าดำเนินงาน) / รายได้ค่าเช่าจากสัญญาเช่าดำเนินงาน	(%)
อัตราดอกเบี้ยรับ**	= (รายได้จากสัญญาเช่าการเงิน + รายได้ค่าเช่าจากสัญญาเช่าซื้อ) / (ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน (เฉลี่ย) + ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ (เฉลี่ย))	(%)
อัตราดอกเบี้ยจ่าย**	= (ดอกเบี้ยจ่าย + ต้นทุนทางการเงินอื่น) / เงินกู้ยืมรวม(เฉลี่ย)	(%)
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย**	= อัตราดอกเบี้ยรับ – อัตราดอกเบี้ยจ่าย	(%)
อัตรากำไรสุทธิ	= กำไรสุทธิ / รายได้รวม	(%)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	= กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น (เฉลี่ย)	(%)
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (EFFICIENCY RATIO)		
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	= กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(%)
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	= รายได้รวม / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (FINANCIAL RATIO)		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนผู้ถือหุ้น	= หนี้สิน / ส่วนของผู้ถือหุ้น	(เท่า)
อัตราส่วนเงินให้กู้ต่อเงินกู้	= (ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน (เฉลี่ย) + ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ (เฉลี่ย) + สินทรัพย์ให้เช่าสุทธิตามสัญญาเช่าดำเนินการ) / เงินกู้ยืมรวม (เฉลี่ย)	(เท่า)
อัตราการจ่ายเงินปันผล	= เงินปันผล / กำไรสุทธิ	(%)

* กรณี operating lease

** กรณี financial lease

ภาคผนวก 8

แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A (“Checklist MD&A”)

แบบสอบทานข้อมูลที่เปิดเผยใน MD&A สำหรับแบบ 56-1 ประจำปี.....

บริษัท..... ตัวย่อ.....

หัวข้อ	การเปิดเผยของบริษัท		อธิบายสาเหตุ/การแก้ไข	
	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
1. ภาพรวม (1) สรุปภาพรวมการดำเนินงานและปัจจัยที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ (2) อธิบายภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่มีผลต่อการดำเนินงาน *(3) เชื่อมโยงกับนโยบาย กลยุทธ์ หรือการเลือกตัดสินใจทางธุรกิจและวิเคราะห์ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และอธิบายสาเหตุที่เกิดความแตกต่าง (ถ้ามี)* (4) อธิบายแยกตามสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจสำคัญ (ถ้ามีหลายกลุ่ม) (5) อธิบายเทียบกับประมาณการ หรือที่เคยเปิดผยไว้ (ถ้ามี) (6) อธิบายสาเหตุหรือการดำเนินการ กรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข /ไม่แสดงความเห็น /มีข้อสังเกตที่สำคัญ (7) อธิบายการเลือกหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีที่สำคัญ *(8) อธิบายถึงรายการที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำ (non-recurring items)*				
2. ผลการดำเนินงาน และความสามารถในการทำกำไร (1) อธิบายสถานะและการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญ โดยใช้ตัวเลขที่แสดงผลการดำเนินงานสำคัญ (key performance indicator เช่น ROE อัตรากำไรขั้นต้น เป็นต้น) มาประกอบการอธิบาย เทียบกับตัวเลขอ้างอิง (benchmark เช่นข้อมูลอดีต หรือค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรม) ที่เหมาะสม (2) อธิบายปัจจัยหรือสาเหตุที่ชัดเจน (เช่น กำไรเพิ่มมาจากรายได้ในผลิตภัณฑ์ A เพิ่มขึ้นเกิดจากการเพิ่มราคาขาย ส่วนแบ่งตลาด อัตราแลกเปลี่ยน ปริมาณการขาย เป็นต้น)				

หัวข้อ	การเปิดเผยของบริษัท		อธิบายสาเหตุ/การแก้ไข	
	มี	ไม่มี	ใช่	ไม่ใช่
4. ความสามารถในการบริหารทรัพย์สิน *(1) คุณภาพของลูกหนี้ การวิเคราะห์อายุของลูกหนี้ การตั้งสำรองและความเพียงพอของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ* *(2) สินค้าคงเหลือ และการเสื่อมสภาพหรือล้าสมัย (ถ้ามี)* *(3) เงินลงทุน ค่าความนิยม และการด้อยค่า (ถ้ามี)* *(4) ส่วนประกอบสำคัญของทรัพย์สินอื่นและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง*				
5. สภาพคล่องและความเพียงพอของเงินทุน *(1) แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุน* *(2) รายจ่ายลงทุน อธิบายวัตถุประสงค์เ และแหล่งเงินทุน* *(3) ความเพียงพอของสภาพคล่อง* *(4) ความสามารถในการชำระหนี้ และ*การปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมที่สำคัญ *ความสามารถในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม*				
6. ภาระผูกพันด้านหนี้สินและการบริหารจัดการภาระนอกงบดุล อธิบายการบริหารจัดการ*ภาระผูกพันและ*ภาระนอกงบดุล				
7. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในอนาคต ให้อธิบายเหตุการณ์และปัจจัยที่อาจมีผลต่อการดำเนินงานหรือฐานะการเงินในอนาคตของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ (forward looking) รวมทั้งการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)				

<u>หมายเหตุ</u> แบบประเมินตนเองนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการจัดทำ MD&A ให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนและเป็นไปตามข้อแนะนำ โดยส่วนที่เป็นตัวอักษรปกติเป็นส่วนที่ต้องอธิบายตามข้อกำหนดขั้นต่ำของแบบ 56-1 และส่วนที่เป็นตัวอักษรเอียงเป็นคำอธิบาย แนวปฏิบัติ และคำแนะนำ ในการจัดทำ MD&A ทั้งนี้ บริษัทสามารถแบ่งหัวข้อย่อยเป็นประการอื่นได้ตามความเหมาะสมและในการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 ยังคงต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในแบบแนบท้ายประกาศที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก 9

ข้อแนะนำการเปิดเผยข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของบริษัท

บริษัทอาจจะแสดงข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น เพื่อให้ผู้ลงทุนใช้พิจารณาประกอบการลงทุน ทั้งนี้ บริษัทอาจใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการปิดสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น เพื่อประโยชน์และความสะดวกในการจัดทำข้อมูล

ตัวอย่างการแสดงข้อมูลการกระจายตัวการถือหุ้นของผู้ถือหุ้น

จำนวนหุ้นที่ถือครอง	จำนวนผู้ถือหุ้น		จำนวนหุ้น	
	จำนวนผู้ถือหุ้น	สัดส่วนผู้ถือหุ้น (%)	จำนวนหุ้น	สัดส่วนจำนวนหุ้น (%)
1-999				
1,000-10,000				
10,000-100,000				
100,000 - น้อยกว่า 5% ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้ว				
5% ขึ้นไปของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายแล้ว				
รวม		100%		100%

หมายเหตุ บริษัทสามารถพิจารณากำหนดช่วงของจำนวนหุ้นที่ถือครองได้ตามความเหมาะสม ตามลักษณะของแต่ละบริษัท

ภาคผนวก 10

ตารางประเภทและระยะเวลาส่งรายงานที่แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

การจัดทำและส่งรายงานที่แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานตามประกาศว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

1. <u>บริษัทไทยที่มีหุ้นเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย</u> (บริษัท listed) ไม่ว่าเสนอขายหลักทรัพย์ประเภทใด

1.1 กรณีปกติ

ประเภทรายงาน	ระยะเวลาและเงื่อนไขการส่งรายงาน
1. <u>รายงานที่ต้องจัดทำและนำส่งประจำงวด</u>	
1.1 งบการเงินรายไตรมาส ฉบับสอบทาน	ภายใน 45 วันนับแต่วันสุดท้ายของแต่ละไตรมาส <u>กรณียกเว้น</u> - ยกเว้นงบการเงินรายไตรมาส 2 ถ้าส่งงบการเงินประจำงวด 6 เดือน ฉบับตรวจสอบ ภายใน 2 เดือนนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลา 6 เดือนแรกของปีบัญชี - ยกเว้นงบการเงินรายไตรมาส 4 ถ้าส่งงบการเงินประจำรอบปีบัญชี ฉบับตรวจสอบ ภายใน 2 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี
1.2 งบการเงินประจำรอบปีบัญชี ฉบับตรวจสอบ	ภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งดังนี้ - ภายใน 2 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี - ภายใน 3 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี ในกรณีส่งงบการเงินรายไตรมาส 4 ภายใน 45 วันนับแต่วันสุดท้ายของไตรมาส 4
1.3 แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (ข้อมูลตามแบบ 56-1 ทั้งนี้ หากมีการออกหลักทรัพย์อื่น ต้องมีข้อมูลตามแบบสำหรับหลักทรัพย์นั้นด้วย)	ภายใน 3 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี
1.4 รายงานประจำปี	ไม่ช้ากว่าวันที่ส่งให้ผู้ถือหุ้น (ต้องพร้อมหรือก่อนส่งผู้ถือหุ้น) แต่ไม่เกิน 4 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี

ประเภทรายงาน	ระยะเวลาและเงื่อนไขการส่งรายงาน
2. <u>รายงานที่ที่ต้องจัดทำและนำส่งเมื่อเกิดเหตุการณ์</u>	
2.1 การวิเคราะห์และคำอธิบายระหว่างกาลของฝ่ายจัดการ (Interim Management Disciussion and Analysis)	จัดทำเมื่อรายได้หรือกำไรสุทธิตามงบงวดใดแตกต่างจากงวดเดียวกันของปีก่อน > 20% ข้อมูลที่ต้องเปิดเผย : อย่างน้อยให้วิเคราะห์และอธิบายสาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่าง และผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยดังกล่าว
2.2 แบบแสดงรายการข้อมูลระหว่างปี	เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ (1) บริษัทหรือบริษัทย่อยมีสินทรัพย์ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดในรูปของเงินสดหรือหลักทรัพย์ระยะสั้น (cash company) และได้ยื่นคำขอให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ พิจารณารับหลักทรัพย์ใหม่ <u>หรือ</u>เป็นบริษัทสามารถแก้ไขฐานะการเงินและผลการดำเนินงานให้พ้นเหตุอาจถูกเพิกถอนหุ้นของบริษัทจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน และตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้เผยแพร่ข้อมูลการพ้นเหตุอาจถูกเพิกถอนดังกล่าวให้ผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนทราบแล้ว ต้องส่งรายงานต่อสำนักงานไม่น้อยกว่า 7 วัน ก่อนวันที่หลักทรัพย์จะเริ่มซื้อขาย (2) บริษัทหรือบริษัทย่อยได้มาซึ่งสินทรัพย์ของบริษัทที่มิใช่บริษัทจดทะเบียนตามประกาศคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ ว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนในการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ (backdoor listing) และได้ยื่นคำขอให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ พิจารณารับหลักทรัพย์ใหม่ ต้องส่งรายงานต่อสำนักงานภายในวันทำการถัดจากวันที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติอนุมัติการเข้าทำรายการหรือวันที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ อนุมัติคำขอรับหลักทรัพย์ใหม่ แล้วแต่วันใดจะถึงภายหลัง (3) บริษัทยื่นคำขอให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ พิจารณารับหลักทรัพย์ของบริษัทที่เกิดจากการควบบริษัทเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ว่าด้วยการรับหลักทรัพย์ของบริษัทที่เกิดจากการควบบริษัทเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน ต้องส่งรายงานต่อสำนักงานภายใน 7 วันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการควบรวมบริษัท *(4) กรณีที่บริษัทจดทะเบียนสมัครใจเปิดเผยข้อมูล เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นและเป็นข้อมูลสำคัญที่มีประโยชน์ต่อผู้ลงทุน*

1.2 กรณีบริษัทถูกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขึ้นเครื่องหมาย SP เนื่องจากมีปัญหาฐานะการเงิน หรือบริษัทอยู่ในกลุ่ม NPG จะส่งข้อมูลตามประเภทและระยะเวลาที่กำหนดใน 1.1 หรือตามประเภทและระยะเวลาดังต่อไปนี้ก็ได้

ประเภทรายงาน	ระยะเวลาและเงื่อนไขการส่งรายงาน
1. รายงานทางการเงินสำหรับรอบระยะเวลา 6 เดือนแรกของปีบัญชี และการวิเคราะห์และคำอธิบายระหว่างกาลของฝ่ายจัดการ (Interim Management Discussion and Analysis)	ภายใน 45 วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลา 6 เดือนแรกของปีบัญชี
2. งบการเงินประจำรอบปีบัญชี ฉบับตรวจสอบ	ภายใน 3 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี
3. แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (ข้อมูลตามแบบ 56-1 ทั้งนี้ หากมีการออกหลักทรัพย์อื่น ต้องมีข้อมูลตามแบบสำหรับหลักทรัพย์นั้นด้วย)	ภายใน 3 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี
4. รายงานประจำปี	ไม่ช้ากว่าวันที่ส่งให้ผู้ถือหุ้นแต่ไม่เกิน 4 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี <u>กรณียกเว้น</u> - ยกเว้นศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ไม่ต้องส่งข้อมูลนี้ต่อสำนักงาน

2. **<u>บริษัทไทยที่ได้รับอนุญาตให้เสนอขายหุ้นต่อประชาชนเป็นการทั่วไป (Public Offering) ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการนำหุ้นเข้าเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย</u>** ให้เป็นไปตามตารางที่กำหนดใน 1.1 ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับรายงานประจำปี ให้มีหน้าที่เมื่อบริษัทมีการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนแล้ว

ภาคผนวก 11

แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน

แนวคิดและวัตถุประสงค์

การมีระบบการควบคุมภายในที่ดีมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่มีประชาชนเป็นผู้ถือหุ้น โดยระบบที่ดีจะสามารถช่วยป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้ที่มีส่วนได้เสียได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่จะต้องดำเนินการให้มั่นใจว่า บริษัทมีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม และเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมาย ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันทรัพย์สิน จากการทุจริต เสียหาย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชี รายงานที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากไพร้ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย (PwC Thailand) ในการพัฒนาแบบประเมินความเพียงพอของระบบควบคุมภายใน (“แบบประเมิน”) ฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้บริษัทใช้เป็นแนวทางในการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วยตนเอง

แบบประเมินนี้ ได้จัดทำตามแนวคิดของ COSO[1] (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ที่ได้ปรับปรุง framework ใหม่ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2556 และนำมาปรับให้เข้าใจง่ายขึ้น รวมทั้งเหมาะสมกับบริษัทจดทะเบียนไทย ซึ่งคำถามหลักยังแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเช่นเดียวกับแนวทางของ COSO เดิม แต่ได้ขยายความแต่ละส่วนออกเป็นหลักการย่อยรวม 17 หลักการ เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพของแต่ละส่วนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การนำไปใช้

บริษัทควรใช้แบบประเมินนี้เป็นแนวทางในการประเมินหรือทบทวนความเพียงพอของระบบควบคุมภายในอย่างน้อยทุกปี และอาจมีการทบทวนเพิ่มเติมหากเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ การประเมินดังกล่าวควรผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริษัทด้วย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็น มีความเข้าใจตรงกัน และสามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริษัทได้

การตอบแบบประเมินในแต่ละข้อ ควรอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติจริง หากประเมินแล้วพบว่า บริษัทยังขาดการควบคุมภายในที่เพียงพอในข้อใด (ไม่ว่าจะเป็นการไม่มีระบบในเรื่องนั้น หรือมีแล้วแต่ยังไม่เหมาะสม) บริษัทควรอธิบายเหตุผลและแนวทางแก้ไขประกอบไว้ด้วย

---

1 เป็นคณะกรรมการร่วมของสถาบันวิชาชีพ 5 แห่ง ได้แก่ สถาบันผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (AICPA) สถาบันผู้ตรวจสอบภายในสากล (Institute of Internal Auditors หรือ IIA) สถาบันผู้บริหารการเงิน (Financial Executives Institute หรือ FEI) สมาคมนักบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (American Accounting Association หรือ AAA) และสถาบันนักบัญชีเพื่อการบริหาร (Institute of Management Accountants หรือ IMA)

การควบคุมภายในองค์กร (Control Environment)

1. องค์กรแสดงถึงความยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรง (integrity) และจริยธรรม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1.1 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดแนวทาง และมีการปฏิบัติที่อยู่บนหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณในการดำเนินงาน ที่ครอบคลุมถึง 1.1.1 การปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน และการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ 1.1.2 การปฏิบัติต่อคู่ค้า ลูกค้า และบุคคลภายนอก		
1.2 มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรงและรักษาจรรยาบรรณ ที่ครอบคลุมถึง 1.2.1 มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรม (code of conduct) สำหรับผู้บริหารและพนักงานที่เหมาะสม 1.2.2 มีข้อกำหนดห้ามผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับกิจการ ซึ่งรวมถึงการห้ามคอร์รัปชันอันทำให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร[2] 1.2.3 มีบทลงโทษที่เหมาะสมหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดข้างต้น 1.2.4 มีการสื่อสารข้อกำหนดและบทลงโทษข้างต้นให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบ เช่น รวมอยู่ในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ให้พนักงานลงนามรับทราบข้อกำหนดและบทลงโทษเป็นประจำทุกปี รวมทั้งมีการเผยแพร่ code of conduct ให้แก่พนักงานและบุคคลภายนอกได้รับทราบ		
1.3 มีกระบวนการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม Code of Conduct 1.3.1 การติดตามและประเมินผลโดยหน่วยงานตรวจสอบภายในหรือหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติ (compliance unit) 1.3.2 การประเมินตนเองโดยผู้บริหารและพนักงาน 1.3.3 การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นอิสระจากภายนอกองค์กร		
1.4 มีการจัดการอย่างทันเวลา หากพบการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณ 1.4.1 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถตรวจพบการฝ่าฝืนได้ภายในเวลาที่เหมาะสม 1.4.2 มีกระบวนการที่ทำให้สามารถลงโทษหรือจัดการกับการฝ่าฝืนได้อย่างเหมาะสมและภายในเวลาอันควร 1.4.3 มีการแก้ไขการกระทำที่ขัดต่อหลักความซื่อตรงและการรักษาจรรยาบรรณอย่างเหมาะสม และภายในเวลาอันควร		

2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมภายในตามมาตรการต่อต้านคอร์รัปชันให้เหมาะสมกับความเสี่ยงของบริษัท

2. คณะกรรมการมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่กำกับดูแล (Oversight) และพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
2.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกจากฝ่ายบริหาร โดยได้สงวนสิทธิ์อำนาจเฉพาะของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจน		
2.2 คณะกรรมการกำกับดูแลให้มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและวัดผลได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน		
2.3 คณะกรรมการกำกับดูแลให้บริษัทกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารให้ถูกต้องตามกฎหมาย กฎบัตร ซึ่งครอบคลุมบทบาทที่สำคัญของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน		
2.4 คณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท และมีความเชี่ยวชาญที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท หรือสามารถขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ได้		
2.5 คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการอิสระที่มีความรู้ ความสามารถน่าเชื่อถือ และมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง เช่น ไม่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจกับบริษัท ไม่มีความสัมพันธ์อื่นใด อันอาจมีอิทธิพลต่อการใช้ดุลยพินิจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระในจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอ		
2.6 คณะกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาและปฏิบัติเรื่องการควบคุมภายใน ในองค์กร ซึ่งครอบคลุมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร และการติดตาม		

3. ฝ่ายบริหารได้จัดให้มีโครงสร้างสายการรายงาน การกำหนดอำนาจในการสั่งการและความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ภายใต้การกำกับดูแล (oversight) ของคณะกรรมการ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
3.1 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดโครงสร้างองค์กรที่สนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งทางธุรกิจและกฎหมาย รวมถึงการจัดให้มีการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แบ่งแยกหน้าที่ในส่วนงานที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างกัน มีงานตรวจสอบภายในที่ขึ้นตรงกับกรรมการตรวจสอบ และมีสายการรายงานที่ชัดเจน เป็นต้น		
3.2 ผู้บริหารระดับสูงกำหนดสายการรายงานในบริษัท โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการสื่อสารข้อมูล		
3.3 มีการกำหนด มอบหมาย และจำกัดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมระหว่างคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหาร และพนักงาน		

4. องค์กรแสดงถึงความมุ่งมั่นในการจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
4.1 บริษัทมีนโยบายและวิธีการปฏิบัติเพื่อจัดหา พัฒนา และรักษาบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสม และมีกระบวนการสอบทานนโยบายและวิธีการปฏิบัตินั้นอย่างสม่ำเสมอ		
4.2 บริษัทมีกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การให้แรงจูงใจหรือรางวัลต่อบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดี และการจัดการต่อบุคลากรที่มีผลงานไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการสื่อสารกระบวนการเหล่านี้ให้ผู้บริหารและพนักงานทราบ		
4.3 บริษัทมีกระบวนการแก้ไขปัญหาหรือเตรียมพร้อมสำหรับการขาดบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถที่เหมาะสมอย่างทันเวลา		
4.4 บริษัทมีกระบวนการสรรหา พัฒนา และรักษาผู้บริหารและพนักงานทุกคน เช่น การจัดระบบที่ปรึกษา (mentoring) และการฝึกอบรม		
4.5 บริษัทมีแผนและกระบวนการสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่ง (succession plan) ที่สำคัญ		

5. องค์กรกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
5.1 คณะกรรมการและผู้บริหารมีกระบวนการและการสื่อสารเชิงบังคับให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการปฏิบัติในกรณีที่จำเป็น		
5.2 คณะกรรมการและผู้บริหารกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน การสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัล ที่เหมาะสม โดยพิจารณาทั้งเรื่องการปฏิบัติตาม Code of Conduct และวัตถุประสงค์ในระยะสั้นและระยะยาวของบริษัท		
5.3 คณะกรรมการและผู้บริหารประเมินแรงจูงใจและการให้รางวัลอย่างต่อเนื่องโดยเน้นให้สามารถเชื่อมโยงกับความสำเร็จของหน้าที่ในการปฏิบัติตามการควบคุมภายในด้วย		
5.4 คณะกรรมการและผู้บริหารได้พิจารณาไม่ให้มีการสร้างแรงกดดันที่มากเกินไปในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคน		

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

6. องค์กรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ เพื่อให้สามารถระบุและประเมินความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
6.1 บริษัทสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป และเหมาะสมกับธุรกิจในขณะนั้น โดยแสดงได้ว่ารายการในรายงานทางการเงินมีตัวตนจริง ครบถ้วน แสดงถึงสิทธิหรือภาระผูกพันของบริษัทได้ถูกต้อง มีมูลค่าเหมาะสม และเปิดเผยข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง		
6.2 บริษัทกำหนดสาระสำคัญของรายการทางการเงิน โดยพิจารณาถึงปัจจัยที่สำคัญ เช่น ผู้ใช้รายงานทางการเงิน ขนาดของรายการ แนวโน้มของธุรกิจ		
6.3 รายงานทางการเงินของบริษัทสะท้อนถึงกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง		
6.4 คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อนุมัติและสื่อสารนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ผู้บริหารและพนักงานทุกคนรับทราบและถือปฏิบัติ จนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กร		

7. องค์กรระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ไว้อย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
7.1 บริษัทระบุความเสี่ยงทุกประเภทซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจทั้งระดับองค์กร หน่วยธุรกิจ ฝ่ายงาน และหน้าที่งานต่างๆ		
7.2 บริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงทุกประเภทที่อาจเกิดจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงาน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ		
7.3 ผู้บริหารทุกระดับมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง		
7.4 บริษัทได้ประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยพิจารณาทั้งโอกาสเกิดเหตุการณ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น		
7.5 บริษัทมีมาตรการและแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการความเสี่ยง โดยอาจเป็นการยอมรับความเสี่ยงนั้น (acceptance) การลดความเสี่ยง (reduction) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (avoidance) หรือการร่วมรับความเสี่ยง (sharing)		

8. องค์กรได้พิจารณาถึงโอกาสที่จะเกิดการทุจริต ในการประเมินความเสี่ยงที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
8.1 บริษัทประเมินโอกาสที่จะเกิดการทุจริตขึ้น โดยครอบคลุมการทุจริตแบบต่างๆ เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินเท็จ การทำให้สูญเสียทรัพย์สิน การคอร์รัปชัน การที่ผู้บริหารสามารถฝ่าฝืนระบบการควบคุมภายใน (management override of internal controls) การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในรายงานที่สำคัญ การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สินโดยไม่ถูกต้อง เป็นต้น		
8.2 บริษัทได้ทบทวนเป้าหมายการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่กำหนดแล้ว รวมทั้งได้พิจารณาความสมเหตุสมผลของการให้สิ่งจูงใจหรือผลตอบแทนแก่พนักงานแล้วด้วยว่า ไม่มีลักษณะส่งเสริมให้พนักงานกระทำไม่เหมาะสม เช่น ไม่ตั้งเป้าหมายยอดขายของบริษัทไว้สูงเกินความเป็นจริง จนทำให้เกิดแรงจูงใจในการตกแแต่งตัวเลขยอดขาย เป็นต้น		
8.3 คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับโอกาสในการเกิดทุจริตและมาตรการที่บริษัทดำเนินการเพื่อป้องกันหรือแก้ไขการทุจริต		
8.4 บริษัทได้สื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติ ที่กำหนดไว้		

9. องค์กรสามารถระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
9.1 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว		
9.2 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำธุรกิจ ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว		
9.3 บริษัทประเมินการเปลี่ยนแปลงผู้นำองค์กร ที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ การควบคุมภายใน และรายงานทางการเงิน ตลอดจนได้กำหนดมาตรการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นอย่างเพียงพอแล้ว		

การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control Activities)

10. องค์กรมีมาตรการควบคุมที่ช่วยลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
10.1 มาตรการควบคุมของบริษัทมีความเหมาะสมกับความเสี่ยง และลักษณะเฉพาะขององค์กร เช่น สภาพแวดล้อม ความซับซ้อนของงาน ลักษณะงาน ขอบเขตการดำเนินงาน รวมถึงลักษณะเฉพาะอื่น ๆ		
10.2 บริษัทมีมาตรการควบคุมภายในที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และครอบคลุมกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม เช่น มีนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกรรมด้านการเงิน การจัดซื้อ และการบริหารทั่วไป ตลอดจนกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นการอนุมัติของผู้บริหารในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน รัดกุม เพื่อให้สามารถป้องกันการทุจริตได้ เช่น มีการกำหนดขนาดวงเงินและอำนาจอนุมัติของผู้บริหารแต่ละระดับ ขั้นตอนในการอนุมัติโครงการลงทุน ขั้นตอนการจัดซื้อและวิธีการคัดเลือกผู้ขาย การบันทึกข้อมูลรายละเอียดการตัดสินใจจัดซื้อ ขั้นตอนการเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ หรือ การเบิกใช้เครื่องมือต่างๆ เป็นต้น โดยได้จัดให้มีกระบวนการสำหรับกรณีต่างๆ ดังนี้ 10.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวโยงกัน เพื่อประโยชน์ในการติดตามและสอบทานการทำรายการระหว่างกัน หรือรายการที่อาจมีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ รวมทั้งมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ 10.2.2 กรณีที่บริษัทอนุมัติธุรกรรมหรือทำสัญญากับผู้ที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่มีผลผูกพันบริษัทในระยะยาวไปแล้ว เช่น การทำสัญญาซื้อขายสินค้า การให้กู้ยืม การค้ำประกัน บริษัทได้ติดตามให้มั่นใจแล้วว่า มีการปฏิบัติเป็นไปตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตลอดระยะเวลาที่มีผลผูกพันบริษัท เช่น ติดตามการชำระคืนหนี้ตามกำหนด หรือมีการทบทวนความเหมาะสมของสัญญา เป็นต้น		
10.3 บริษัทกำหนดให้การควบคุมภายในมีความหลากหลายอย่างเหมาะสม เช่น การควบคุมแบบ manual และ automated หรือการควบคุมแบบป้องกันและติดตาม		
10.4 บริษัทกำหนดให้มีการควบคุมภายในในทุกระดับขององค์กร เช่น ทั้งระดับกลุ่มบริษัท หน่วยธุรกิจ สายงาน ฝ่ายงาน แผนก หรือกระบวนการ		
10.5 บริษัทมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน 3 ด้านต่อไปนี้ ออกจากกันโดยเด็ดขาด เพื่อเป็นการตรวจสอบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ (1) หน้าที่อนุมัติ (2) หน้าที่บันทึกรายการบัญชีและข้อมูลสารสนเทศ และ (3) หน้าที่ในการดูแลจัดเก็บทรัพย์สิน		

11. องค์กรเลือกและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้วยระบบเทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
11.1 บริษัทควรกำหนดความเกี่ยวข้องกันระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการปฏิบัติงานและการควบคุมทั่วไปของระบบสารสนเทศ		
11.2 บริษัทควรกำหนดการควบคุมของโครงสร้างพื้นฐานของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม		
11.3 บริษัทควรกำหนดการควบคุมด้านความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม		
11.4 บริษัทควรกำหนดการควบคุมกระบวนการได้มา การพัฒนา และการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสม		

12. องค์กรจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมผ่านทางนโยบาย ซึ่งได้กำหนดสิ่งที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้นโยบายที่กำหนดไว้นั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
12.1 บริษัทมีนโยบายที่รัดกุมเพื่อติดตามให้การทำธุรกรรมของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องผ่านขั้นตอนการอนุมัติ ที่กำหนด เช่น ข้อบังคับของบริษัท เกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกณฑ์ของสำนักงาน ฯลฯ เพื่อป้องกันการหาโอกาสหรือนำผลประโยชน์ของบริษัทไปใช้ส่วนตัว		
12.2 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมกระทำโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียในธุรกรรมนั้น		
12.3 บริษัทมีนโยบายเพื่อให้การพิจารณาอนุมัติธุรกรรมคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของบริษัทเป็นสำคัญ และพิจารณาโดยถือเสมือนเป็นรายการที่กระทำกับบุคคลภายนอก (at arms' length basis)		
12.4 บริษัทมีกระบวนการติดตามดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วม รวมทั้งกำหนดแนวทางให้บุคคลที่บริษัทแต่งตั้งให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหาร ในบริษัทย่อยหรือร่วมนั้น ถือปฏิบัติ (หากบริษัทไม่มีเงินลงทุนในบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมไม่ต้องตอบข้อนี้)		
12.5 บริษัทกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำนโยบายและกระบวนการไปปฏิบัติโดยผู้บริหารและพนักงาน		
12.6 นโยบายและกระบวนการปฏิบัติของบริษัทได้รับการนำไปใช้ในเวลาที่เหมาะสม โดยบุคลากรที่มีความสามารถ รวมถึงการครอบคลุมกระบวนการแก้ไขข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน		
12.7 บริษัททบทวนนโยบายและกระบวนการปฏิบัติให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ		

ระบบสารสนเทศและการสื่อสารข้อมูล (Information & Communication)

13. องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่กำหนดไว้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
13.1 บริษัทกำหนดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการดำเนินงาน ทั้งข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร ที่มีคุณภาพและเกี่ยวข้องต่องาน		
13.2 บริษัทพิจารณาทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงปริมาณและความถูกต้องของข้อมูล		
13.3 บริษัทดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการมีข้อมูลที่สำคัญอย่างเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ ตัวอย่างข้อมูลที่สำคัญ เช่น รายละเอียดของเรื่องที่เสนอให้พิจารณา เหตุผล ผลกระทบต่อบริษัท ทางเลือกต่างๆ		
13.4 บริษัทดำเนินการเพื่อให้กรรมการบริษัทได้รับหนังสือนัดประชุมหรือเอกสารประกอบการประชุมที่ระบุข้อมูลที่จำเป็นและเพียงพอต่อการพิจารณาก่อนการประชุมล่วงหน้าอย่างน้อยภายในระยะเวลาขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด		
13.5 บริษัทดำเนินการเพื่อให้รายงานการประชุมคณะกรรมการมีรายละเอียดตามควรเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังเกี่ยวกับความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการแต่ละราย เช่น การบันทึกข้อซักถามของกรรมการ ความเห็นหรือข้อสังเกตของกรรมการในเรื่องที่พิจารณา ความเห็นของกรรมการรายที่ไม่เห็นด้วยกับเรื่อง ที่เสนอพร้อมเหตุผล เป็นต้น		
13.6 บริษัทมีการดำเนินการดังต่อไปนี้ 13.6.1 มีการจัดเก็บเอกสารสำคัญ ไว้อย่างครบถ้วนเป็นหมวดหมู่ 13.6.2 กรณีที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชีหรือผู้ตรวจสอบภายในว่ามีข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องนั้นอย่างครบถ้วนแล้ว		

14. องค์กรสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายในที่จำเป็นต่อการสนับสนุนให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินไปได้ตามที่วางไว้

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
14.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน		
14.2 บริษัทมีการรายงานข้อมูลที่สำคัญถึงคณะกรรมการบริษัทอย่างสม่ำเสมอ และคณะกรรมการบริษัทสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานหรือสอบทานรายการต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เช่น การกำหนดบุคคลที่เป็นศูนย์ติดต่อเพื่อให้สามารถติดต่อขอข้อมูลอื่นนอกจากที่ได้รับจากผู้บริหาร รวมทั้งการติดต่อสอบถามข้อมูลจากผู้สอบบัญชีผู้ตรวจสอบภายใน การจัดประชุมระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารตามที่คณะกรรมการร้องขอ การจัดกิจกรรมพบปะหารือระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหารนอกเหนือจากการประชุมคณะกรรมการ เป็นต้น		
14.3 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้บุคคลต่างๆ ภายในบริษัทสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริตภายในบริษัท (whistle-blower hotline) ได้อย่างปลอดภัย		

15. องค์กรได้สื่อสารกับหน่วยงานภายนอก เกี่ยวกับประเด็นที่อาจมีผลกระทบต่อการควบคุมภายใน

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
15.1 บริษัทมีกระบวนการสื่อสารข้อมูลกับผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการควบคุมภายใน เช่น จัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานนักลงทุนสัมพันธ์ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น		
15.2 บริษัทจัดให้มีช่องทางการสื่อสารพิเศษหรือช่องทางลับเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กรสามารถแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสเกี่ยวกับการฉ้อฉลหรือทุจริต (whistle-blower hotline) แก่บริษัทได้อย่างปลอดภัย		

ระบบการติดตาม (Monitoring Activities)

16. องค์กรติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการควบคุมภายในยังดำเนินไปอย่างครบถ้วน เหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
16.1 บริษัทจัดให้มีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามจริยธรรมธุรกิจและข้อกำหนดห้ามฝ่ายบริหารและพนักงานปฏิบัติตนในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ เช่น กำหนดให้แต่ละส่วนงานติดตามการปฏิบัติ และรายงานผู้บังคับบัญชา หรือมอบหมายให้หน่วยงานตรวจสอบภายในติดตามการปฏิบัติ และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เป็นต้น		
16.2 บริษัทจัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่วางไว้ โดยการประเมินตนเอง และ/หรือการประเมินอิสระโดยผู้ตรวจสอบภายใน		
16.3 ความถี่ในการติดตามและประเมินผลมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของบริษัท		
16.4 ดำเนินการติดตามและประเมินผลระบบการควบคุมภายใน โดยผู้ที่มีความรู้และความสามารถ		
16.5 บริษัทกำหนดแนวทางการรายงานผลการตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบ		
16.6 บริษัทส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานสากลการปฏิบัติงานวิชาชีพการตรวจสอบภายใน (International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing, IIA)		

17. องค์กรประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในอย่างทันเวลาต่อบุคคลที่รับผิดชอบ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการตามความเหมาะสม

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
17.1 บริษัทประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน และดำเนินการเพื่อติดตามแก้ไขอย่างทันท่วงที หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแตกต่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญ		
17.2 บริษัทมีนโยบายการรายงาน ดังนี้		
17.2.1 ฝ่ายบริหารต้องรายงานต่อคณะกรรมการโดยพลัน ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์หรือสงสัยว่ามีเหตุการณ์ทุจริตอย่างร้ายแรง มีการปฏิบัติที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือมีการกระทำที่ผิดปกติอื่น ซึ่งอาจกระทบต่อชื่อเสียงและฐานะการเงินของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ		
17.2.2 รายงานข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ พร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา (แม้ว่าจะได้เริ่มดำเนินการจัดการแล้ว) ต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาภายในระยะเวลาอันควร		
17.2.3 รายงานความคืบหน้าในการปรับปรุงข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญต่อคณะกรรมการบริษัท/คณะกรรมการตรวจสอบ		

ภาคผนวก 12
แบบ 56-2

รายงานประจำปี
สิ้นสุดวันที่ _____
บริษัท _____

การแสดงรายการในรายงานประจำปีอย่างน้อยต้องมีข้อมูลตามรายการที่กำหนดดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ในการเปิดเผยข้อมูลตามรายการดังกล่าว ให้ใช้คำอธิบายในการเปิดเผยข้อมูลตามที่ระบุในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (“แบบ 56-1”) สำหรับหัวข้อที่ตรงกับรายการนั้น เว้นแต่ในรายการที่มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ ให้สรุปสาระสำคัญโดยสังเขปของข้อมูลที่เปิดเผยในหัวข้อเดียวกันของแบบ 56-1
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ ให้สรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในปีที่ผ่านมา และให้แสดงข้อมูลโครงสร้างรายได้เช่นเดียวกับข้อมูลที่เปิดเผยในหัวข้อเดียวกันของแบบ 56-1 ด้วย
3. ปัจจัยความเสี่ยง
4. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น
5. ผู้ถือหุ้น
6. นโยบายการจ่ายเงินปันผล
7. โครงสร้างการจัดการ
8. การกำกับดูแลกิจการ
9. ความรับผิดชอบต่อสังคม
10. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง
11. รายการระหว่างกัน
12. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ
13. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A) โดยให้แนบงบการเงินเปรียบเทียบของบริษัทและงบการเงินรวมเปรียบเทียบ (ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อย) ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้วโดยไม่ตัดทอนด้วย
14. ให้มีข้อความที่ระบุว่า “ผู้ลงทุนสามารถศึกษาข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เพิ่มเติมได้จากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทที่แสดงไว้ใน www.sec.or.th หรือเว็บไซต์ของบริษัท (ถ้ามี)”

ทั้งนี้ ในการแสดงข้อมูลข้างต้น บริษัทที่ออกหลักทรัพย์สามารถพิจารณารูปแบบการอธิบายได้ตามความเหมาะสม โดยอาจใช้วิธีการที่ช่วยในการสื่อสารเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจได้ง่ายขึ้นด้วยก็ได้ เช่น กราฟ ภาพประกอบ เป็นต้น อย่างไรก็ดี ข้อมูลที่เปิดเผยไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ปกปิดข้อความจริง หรือทำให้บุคคลอื่นสำคัญผิดในข้อมูล

ก.ล.ต.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
333/3 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900

โทรศัพท์: 0 2695 9999
โทรสาร: 0 2695 9660

www.sec.or.th